

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 EP Amsterdam
Tel. 6243739

One Two Three Four

Amateuropopmuziek
in
Nederland

S.P.N.
Amsterdam Oktober 1993

T.M.M.
1993

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Amateurpopmuziek in Nederland

Beleidsnota Amateurpopmuziekbeleid in opdracht van het ministerie van Welzijn,
Volksgezondheid en Cultuur, afdeling AK/KV.

Auteur: Arjen Davidse

Eindredactie: Laurence van Haren

Vormgeving: Dettline

Grafieken: Gerrie van Leeuwen

Omslag: John Prop

Met dank aan Marloes Reus, alle geïnterviewde personen en de enquête-respondenten van poporganisaties,
muziekscholen en overheid

Een uitgave van Stichting Popmuziek Nederland, Wibautstraat 214
1091 GS Amsterdam. Tel 020-6682255, Fax. 020-6685041.

	pagina
SAMENVATTING	1
INLEIDING	4
I GESCHIEDENIS EN ONTWIKKELING VAN HET NEDERLANDS POPMUZIEKBELEID	5
1.1 Een indeling van de popmuziek in categorieën	5
1.2 WVC en de plaats van het Popbeleid	6
1.3 Subsidie	6
1.4 Decentralisatie	6
1.5 De provincies	7
1.6 Subsidies op provinciaal niveau	9
1.7 Herstructurering	10
1.8 Continuïteit	10
1.9 Het popbeleid van de provinciale popkoepels	10
1.10 Popmuziekbeleid in Noord-Holland, de S.E.M.	11
1.11 De gemeentes	11
1.12 De infrastructuur in zijn geheel	12
1.13 De rol en de positie van de SPN	12
1.14 Probleemschets	13
1.15 Een landelijk amateurpopbeleid	13
II DE VIER BELEIDSTERREINEN	14
1 EDUCATIE	14
1.1 Situatieschets	14
1.2 Popeducatief beleid in het verleden	15
1.3 Nieuwe activiteiten	15
1.4 Instanties op het gebied van de popeducatie:	15
A Poporganisaties, podia en jongerencentra	16
B Muziekscholen	17
C Particulier initiatief	20
2 COMMUNICATIE	22
3 OEFENRUIMTES	25
4 OPTREEDVOORZIENINGEN	28
III DE SITUATIE EN STRUCTUUR OP GEMEENTELIJK NIVEAU	33
IV CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	40
V PLAN VAN AANPAK EN PLANNING	44
BIJLAGEN: 1 Muziekschool-enquête inclusief resultaten	
2 Poporganisatie-enquête inclusief resultaten	

NOTA

amateur popmuziek
o k t o b e r 1 9 9 3

SAMENVATTING

In 1981, CRM ondersteunt de popmuziek in Nederland dan al ruim vier jaar, valt voor het eerst de term "amateurpopmuziek". Volgens een indeling door de Raad voor de Kunst dient overheidsbeleid zich alleen te richten op "non-commerciële professionals" en "creatieve amateurs". De Raad komt met dit advies terwijl WVC nog geen jaar daarvoor een subsidieverzoek van de verenigde popkollektieven in Nederland heeft afgewezen, waarin verzocht wordt om een uitbreiding bij Stichting Popmuziek Nederland, specifiek bestemd voor de amateurmusici. Gevolg hiervan is dat het SPN-beleid gedurende de jaren tachtig voornamelijk gericht is op de zogenaamde "non-commerciële professionals". De "creatieve amateurs" moeten het doen met bescheiden aandacht in de vorm van een "Landelijk kollektieven overleg" en later ook een tijdschrift met informatie, gericht op de praktijk van het muziek maken. In principe wordt de hele amateursector gedurende dit decennium overgelaten aan overheden en uitvoerende instanties op provinciaal en gemeentelijk niveau.

Door middel van overlegstructuren, in de eerste jaren met de gemeentelijk opererende kollektieven, later met de provinciale koepelorganisaties, houdt de SPN al die jaren echter wel voeling met deze achterban en probeert zij waar mogelijk hulp te bieden. Steeds duidelijker wordt echter dat er een scheve situatie ontstaat. Op een aantal plaatsen in het land draaien goede organisaties met een uitgebreid activiteitenpakket, vaak redelijk goed ondersteund door de plaatselijke overheid. Sommige provincies draaien zelfs in zijn geheel goed, doordat de provinciale overheid het belang van de popcultuur al in een vroeg stadium inzag en een substantiële ondersteuning gaf aan de desbetreffende popkoepel, die op haar beurt de provinciale pop-infrastructuur kon verbeteren.

In de meeste provincies is de situatie echter volstrekt anders. Tien jaar gedecentraliseerd popbeleid heeft daar, ondanks enthousiasme en inzet van direct betrokkenen, te weinig resultaat gehad. Dezelfde knelpunten die bij de oprichting van de diverse popkoepels werden geconstateerd, zijn ook nu nog aan de orde en vormen dan ook de kern van dit beleidsplan. Doordat de meeste provinciale popkoepels, en vrijwel alle gemeentelijke popkollektieven, niet de middelen en de professionele mankracht hebben om de vaak dure accommodaties te kunnen verwezenlijken en daarnaast vaak de kennis en de tijd ontberen om zaken als poponderwijs, cursussen, professionele informatievoorziening, e.d. te kunnen ontwikkelen, zijn er na pakweg tien jaar nog steeds veel "blanco plekken" in de landelijke pop-infrastructuur.

In 1992 komt de afdeling AK/KV van het ministerie van WVC tot de conclusie dat er op het gebied van de popmuziek te weinig gebeurt waar het de sector Amateurkunst betreft. Er wordt dan ook een bedrag gereserveerd dat specifiek voor deze doelgroep aangewend dient te worden. De reacties van veel koepels en kollektieven, alsmede van de SPN zelf, geven al direct aan dat dit een zet van WVC was waar al lang reikhalzend naar werd uitgekeken. Een landelijke inspanning op het terrein dat tot nu toe overgelaten was aan lagere overheden zou hopelijk het effect hebben van een katalysator naar diezelfde lagere overheden toe. Het zal tenslotte ook in de toekomst voornamelijk een zaak van deze overheden blijven. Een landelijk beleid kan echter wel een overkoepelende, begeleidende en stimulerende factor zijn. Daarnaast kan zij door een aantal zaken landelijk aan te pakken en te distribueren, de kleine, plaatselijke organisaties ietwat ontlasten. Tenslotte kan zij haar functie als intermediair en "vraagbaak" verder uitbouwen, met als doel ook de expertise bij andere organisaties op lokaal niveau te verhogen.

Concreet houdt dit in dat er vanuit het landelijk amateurbeleid initiatieven ontplooid zullen worden op een viertal kerngebieden die tezamen het totale veld beslaan, elkaar ook gedeeltelijk overlappen en/of aanvullen. Bedoeling is dan ook dat het geheel een geïntegreerd karakter krijgt dat aansluit bij en inspeelt op de al bestaande activiteiten in het land. De vier kerngebieden zijn achtereenvolgens *Educotie*, *Communicotie/informatie*, *Oefenruimtes* en *Optreedvoorzieningen*.

Met name op de eerste twee terreinen zijn initiatieven gepland die direct of indirect inhaken op de geconstateerde knelpunten. De beide overige terreinen zullen waar mogelijk onderwerp van beleid zijn, maar zij zullen toch vooral door de desbetreffende plaatselijke overheden en instanties aangepakt moeten worden. Daarnaast zal ook gepoogd worden, voornamelijk via dezelfde activiteiten, invloed uit te oefenen op het ontstaan en ontwikkelen van contacten en samenwerkingsvormen tussen de diverse betrokken instanties op gemeentelijk en provinciaal niveau.

De activiteiten die op de verschillende deelterreinen van start zullen gaan zijn achtereenvolgens:

Educatie

Knelpunten op het terrein van popmuziekeducatie zijn zowel te vinden bij de specifieke popmuzieklokaties (podia, poporganisaties, oefenruimtes) alsook bij de muziekscholen. De SPN zal, specifiek op de eerste categorie gericht, een cursuspakket ontwikkelen op het gebied van relevante, niet muziekinhoudelijke onderwerpen. Het blijkt dat de betreffende organisaties grote problemen hebben om dergelijke cursussen zelf afdoende te kunnen organiseren. De muziekscholen, die verantwoordelijk zijn voor de muziekinhoudelijke educatie missen de specifieke popmuziekmethodiek en het bijbehorend lesmateriaal. Door middel van inventarisatie, ontwikkeling, publicatie en distributie zal de SPN hier een oplossing voor zoeken.

De kloof tussen popmusici en muziekscholen dient daarnaast geslecht te worden door meer toegepaste scholingsmogelijkheden voor muziekschooldocenten. Zowel het bestaand Kunstvakonderwijs als een eventueel op te starten specifiek "Rock-academie" zullen hiervoor worden ingezet. Het - te klassiek georiënteerde- imago van de muziekschool kan daarnaast verbeterd worden door het stimuleren van samenwerkingsvormen met poporganisaties en -podia. Het grootste knelpunt echter, de weinig rooskleurige financiële situatie, is een factor die niet door de SPN opgelost kan worden.

Communicatie

Overleg met de gedecentraliseerd opererende poporganisaties was voor de SPN in de jaren voorafgaand aan de invoering van een landelijk amateurpopbeleid eigenlijk de enige bemoeienis met het amateursegment. De overlegstructuren, werkbezoeken en regelmatige ondersteuning en advisering zoals de SPN die in het verleden verzorgde, zal in de komende jaren verder geïntensiveerd worden. Daarbij zal vooral aandacht worden besteed aan continuïteit en professionaliteit van overleg- en samenwerkingsvormen. De uitgave van een serie informatieve brochures moet een bijdrage leveren aan het verhogen van de kennis ten aanzien van complexe materie op het gebied van juridische, fiscale, organisatorische en financiële zaken daar waar ze betrekking hebben op de popmuziekbeoefening. Voor de meer actuele informatie-uitwisseling, achtergronden, agenda's, etc. zal de SPN een informatief tijdschrift uit gaan geven. Het blad zal maandelijks gaan verschijnen en wordt gratis verspreid onder podia en poporganisaties.

Oefenruimtes

De grote achterstand op het gebied van specifieke, geïsoleerde oefenruimtes in Nederland is voor zeer veel popmuzici het meest urgente en tastbare knelpunt waar het feitelijke popmuziek maken betreft. Accommodatie is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheden. In de praktijk blijkt dat (te) veel gemeentes de middelen missen om nieuwe ruimtes te realiseren. Het landelijk amateurbeleid zoals dat in de komende jaren vorm zal gaan krijgen mist eveneens ten ene male de middelen om een aanvullende financiële bijdrage te leveren, die een stimulerend karakter naar de gemeentelijke overheden zou moeten hebben. Werkelijk substantiële resultaten op het terrein van oefenaccommodaties zouden alleen gerealiseerd kunnen worden als er door WVC een landelijk, ondersteunend fonds, vergelijkbaar met het vroegere "Jongeren bouwen voor Jongeren Fonds", gerealiseerd zou worden. De SPN is voorstander van een dergelijk, zelfstandig opererend fonds en zou hierin te zijner tijd een adviserende functie willen bekleden.

Optreedvoorzieningen

Optredens voor de vele popgroepen in Nederland worden voor een deel georganiseerd door de provinciaal en gemeentelijk opererende poporganisaties. De SPN ziet het niet als haar taak om hier een bijdrage aan te leveren. Wel wil zij zich inzetten om de zorgelijke financiële situatie van veel podia op te lossen. Via haar al langer bestaande "Podiumplan" en daarnaast via haar streven naar een landelijk aanvullend "Fonds voor Pop-accommodaties" zullen deze podia ondersteund moeten worden. De rechtstreekse bemoeienis met optredens voor Nederlandse popgroepen zal zich beperken tot initiatieven met een landelijk (de Grote Prijs van Nederland) of internationaal (EG-beloftenfestival) karakter. Evenals bij de oefenruimte-problematiek blijft de feitelijke verantwoordelijkheid liggen bij gemeentelijke overheden en de aldaar opererende poporganisaties.

Naast de - verticale - communicatie tussen landelijke, provinciale en gemeentelijke instanties op het gebied van popmuziekbeoefening, zoals eerder beschreven, zou er ook in iedere gemeente een *horizontale communicatie* nagestreefd moeten worden. Betrokkenen uit de hier behandelde vier deelterreinen, de muziekschool (educatie), het oefenruimte-complex (oefenruimtes) en het podium (optreedvoorzieningen) zouden ook binnen de eigen gemeente gezamenlijk sterk moeten staan en waar mogelijk samenwerken en/of elkaar aanvullen.

De infrastructuur en organisatiegraad van dit geheel van instanties is tenslotte van evident belang voor de uiteindelijke effectiviteit van landelijk genomen maatregelen en activiteiten.

Het genereren van een aanbod heeft geen daadwerkelijke zin als er niet voldoende afname en verdere begeleiding ter plaatse is. Via instanties als de VNG, de VKV en de vereniging van Poppodia, zal de SPN proberen de diverse gemeentes te doordringen van het belang van beroepskrachten die beschikken over faciliteiten en accommodatie. Via toegespitste cursussen zal de SPN daarnaast ook pogen de organisatiegraad van dergelijke kleine, vaak met vrijwilligers draaiende organisaties te vergroten.

De SPN beseft overigens dat deze taak van een grotere omvang en complexiteit is dan alle andere beschreven knelpunten in het veld. Door onder andere naar buiten te treden met voorbeelden van goed functionerend gemeentebestuur (zie hoofdstuk III) zal zij desondanks toch zoveel mogelijk resultaat in andere gemeentes trachten te genereren. Medewerking van personen en instanties ter plaatse is hierbij van essentieel belang. In eerste instantie dus - opnieuw - een zaak van goede onderlinge contacten en samenwerking.

INLEIDING

Dit is de eerste nota over amateurpopmuziek die geschreven wordt vanuit een landelijke optiek. In het afgelopen decennium verscheen al een groot aantal nota's over dezelfde materie, waarbij het echter steeds een specifieke provincie of gemeente betrof. Door een decentralisatie in het overheidsbeleid in 1987 is amateurkunst jarenlang voornamelijk de verantwoordelijkheid geweest van de lagere overheden. In de Kunstenplan-periode 1993-1996 heeft de Rijksoverheid onder de noemer Cultuurparticipatie echter een grotere verantwoordelijkheid op zich genomen om ook landelijk de amateurkunst te ondersteunen. Dit landelijk beleid dient aanvullend en ondersteunend te zijn. Het leeuwedeel van de activiteiten blijft zich afspelen in de provincie en in de gemeente.

Door haar omvang en diversiteit is het niet eenvoudig de amateurpopmuziek als één werkterrein te behandelen. In deze nota is een indeling gemaakt in de belangrijkste factoren die een rol spelen bij het beoefenen van popmuziek. Na een historisch perspectief zal aangegeven worden wat de huidige situatie is; wat de knelpunten en de beoogde beleidsmaatregelen zijn op het gebied van educatie, en in mindere mate oefenruimtes en optreedvoorzieningen. Naast educatie is het minder tastbare terrein van informatie-uitwisseling, samenwerking en netwerk-opbouw, samen te vatten onder de term communicatie prioriteit binnen het landelijk amateurpopbeleid. Ten eerste komt de communicatie in verticale richting aan de orde, waarmee de contacten tussen landelijk, provinciaal en gemeentelijk opererende instanties en overheden worden bedoeld.

Tenslotte komt de communicatie tussen de verschillende instanties binnen één gemeente aan bod; de horizontale communicatie. Deze instanties zijn dezelfde als al eerder behandeld in de hoofdstukken over educatie (de muziekscholen), oefenruimte (de oefenruimte-complexen) en optreedvoorzieningen (de podia). Hierdoor komen de op het eerste gezicht verschillende facetten van de amateurpopmuziek terug in een overzichtelijke structuur.

Omdat deze nota de eerste is op dit terrein, zal, met name in het eerste hoofdstuk, een overzicht worden gegeven van de geschiedenis en ontwikkeling van de amateurpopmuziek en de daarbij behorende voorzieningen. Hiervoor is gebruik gemaakt van literatuur, nota's, het SPN-archief en interviews. Ook zullen, waar nodig, praktijk-voorbeelden worden gegeven. Deze "cases" zijn gebaseerd op werkbezoeken aan de beschreven instanties. De verdere gegevens in deze nota zijn gebaseerd op twee enquêtes die tussen maart 1993 en juli 1993 zijn uitgevoerd onder respectievelijk poporganisaties en muziekscholen. In de conclusie komt naar voren hoe de Stichting Popmuziek Nederland de geconstateerde knelpunten op het gebied van de amateurpopmuziek wil gaan bestrijden. Hierbij zal samenwerking met de vele regionaal opererende poporganisaties centraal staan.

I GESCHIEDENIS EN ONTWIKKELINGEN VAN HET NEDERLANDS POPMUZIEKBELEID

In 1976 verzocht de Rijksoverheid, die tot dan toe uiterst terughoudend was opgetreden waar het de popmuziek betrof, de Raad voor de Kunst een advies uit te brengen over een door enkele popmusici, verenigd in de in 1975 opgerichte Stichting Popmuziek Nederland (SPN), uitgebracht 'Popplan'¹. Hierin werd een eerste aanzet gegeven voor het opzetten van een infrastructuur voor de op dat moment sterk versnipperde popmuziek in Nederland. Door de oprichting van deze SPN en het opstellen van een eerste beleidsnota was er voor de overheid voor het eerst sprake van een soort "kapstok" voor een popmuziekbeleid.

In haar eerste advies in 1976 adviseerde de Raad positief over de plannen van de SPN², al dienden deze gefaseerd te worden uitgevoerd. De gevraagde subsidie werd dan ook maar voor een klein gedeelte toegezegd. In het tweede advies in 1979 kwam de Raad voor de Kunst met een takenpakket dat de verantwoordelijkheid van de SPN zou dienen te zijn³: Kwaliteitsbevordering, bewustmaking van problemen op het terrein van de sociale positie van popmusici, verbetering van de technische know-how en technische outillage, het inventariseren en stimuleren van een circuit voor popmusici, impresariaatswerk en tenslotte een zogenaamde "ombudsmanfunctie".

In 1980 leek het beleid een andere richting in te gaan toen de nieuwe minister van cultuur, Gardeniers, oordeelde dat "popmuziek min of meer thuishoort in het commerciële circuit"⁴, zodoende dus geen artistieke betekenis zou hebben en daarom geen terrein van overheidsbemoediging zou dienen te zijn, dit met uitzondering van de amateuristische popmuziekbeoefening. Opvallend hieraan was dat de amateuristische popmuziek door WVC uit het geheel van de popmuziek werd gelicht en werd vrijgepleit van de "beschuldigingen" die popmuziek in zijn algemeenheid nogal eens ten deel vallen: de zogenaamde commerciële invloeden die overheidsbemoediging zouden uitsluiten.

In het, een jaar later verschenen, advies van een speciaal daarvoor geformeerde pre-adviescommissie van de Raad voor de Kunst werd deze benadering echter al weer van de hand gewezen. De Raad adviseerde door te gaan op de in 1976 ingeslagen weg. Zo stelde zij: "Een kunstbeleid waarin de ontwikkeling van de kunst op de eerste plaats staat, kan zich niet permitteren zich uitsluitend te bekommeren om kunstuitingen die in de loop van de tijd de status van erkende kunst hebben verworven".⁵

In tegenspraak hiermee, zeker gezien de eerdere nadruk die gelegd werd op de amateuristische tak van de popmuziek, was de afwijzing door CRM van een door de gezamenlijke poporganisaties (in die tijd een twaalftal) ingediend verzoek om bij de SPN een extra plaats te creëren voor een zich specifiek met de poporganisaties - en dus de amateurpop - bezighoudende coördinator. In 1993 is een vergelijkbaar idee door WVC zelf op tafel gelegd.

1.1 Indeling van de popmuziek in categorieën

Om één en ander hanteerbaar te maken voor de overheid, maakte de Raad in 1981 een onderscheid in zes categorieën popgroepen⁶. Van deze zes: de 'hitcategorie', de 'hit-epigonen', de 'beginners', de 'creatieve amateurs', de 'happy few' en de 'non-commerciële professionals', kwamen, volgens de Raad, alleen de creatieve amateurs en de non-commerciële professionals in aanmerking voor overheidssteun. De commerciële popmuziek zou zeker niet voor beleid in aanmerking mogen komen. Hierdoor kwam er - voorlopig - een eind aan de discussie over de vermeende invloed die de commercie op de popmuziek zou hebben. Daarnaast was de popmuziek voor de op enerzijds professionele kunsten en anderzijds amateuristische kunsten gerichte overheid nu beter in te passen binnen de verschillende WVC-afdelingen. Het ministerie van WVC nam dit advies dan ook in zijn totaliteit over.

Opvallend genoeg beschikte noch de Raad, noch het ministerie op dat moment over cijfers en ander statistisch materiaal over de popmuziek in het algemeen en de geformuleerde categorieën in het bijzonder. Wel zou WVC niet lang daarna opdracht geven voor een dergelijk onderzoek en in 1985 kwamen dan ook voor het eerst cijfers beschikbaar over popmuziekbeoefening en -bezoek in Nederland, waarbij, volgens de auteurs, de nadruk lag op de twee "uitverkoren" categorieën⁷.

¹ Het Popplan, je kan er altijd nog op dansen, SPN, Amsterdam, 1975.

² Adviesteksten, Informatiebulletin Raad voor de Kunst, jrg. 12, nr. 8. 8 bevat een overzicht van alle eerdere adviezen van de Raad ten aanzien van het popmuziekbeleid, pag. 16.

³ Adviesteksten, Informatiebulletin Raad voor de Kunst, jrg. 12, nr. 8, pag. 16.

⁴ Adviesteksten, Informatiebulletin Raad voor de Kunst, jrg. 12, nr. 8, pag. 16.

⁵ Subsidiebeleid popmuziek, Informatiebulletin Raad voor de Kunst, jrg. 13, nr. 8 t/m 11, 1982, pag. 3.

⁶ Subsidiebeleid popmuziek, Informatiebulletin Raad voor de Kunst, jrg. 13, nr. 8 t/m 11, 1982, pag. 3.

⁷ Graaff, de, H., & Berg, van den, H.O., Onderzoeksverslag Popmuziek in Nederland, Ministerie van WVC, Rijswijk, 1985, pag. 3.

Overigens werd er in de daaropvolgende jaren door de overheid voorbij gegaan aan het feit dat de indeling amateur-professioneel in andere cultuurvormen vaak duidelijk is aan te geven op basis van opleiding en diploma's, terwijl in het geval van de popmuziek dit, door haar specifieke karakter en het ontbreken van toegespitste opleidingen, altijd een uiterst moeizaam aan te geven tweedeling geweest. Kenmerkend voor popmuziek is het geruisloos in elkaar overlopen van het amateur- en professioneel segment.

1.2 WVC en de plaats van het popbeleid

Het beleid ten aanzien van popmuziekbeoefening is maar een uiterst klein onderdeel van het totale cultuurbeleid van de Rijksoverheid. Vóór 1977 werd de popmuziek alleen op indirecte wijze ondersteund via het sociaal-cultureel werk door het subsidiëren van de accommodatie- en exploitatiekosten van de vele jongerencentra: het welzijnswerk; de W in het huidige WVC en de M in het toen nog CRM geheten ministerie.

Toen de popmuziek echter serieuzere aandacht begon te eisen en langzamerhand ook door de overheid erkend werd als volwaardige cultuurvorm, verhuisde ze naar de C van Culturele zaken. Onder het directoraat-generaal voor Culturele zaken, werd ze ingedeeld bij de Directie Kunsten, waaronder ze weer verder "gedelegeerd" werd via de hoofdafdeling Podiumkunsten naar enerzijds de afdeling Muziek (vroeger nog de afdeling Muziek en Dans; nu: Afdeling Podiumkunsten; sector Muziek) en anderzijds de afdeling Kunstzinnige Vorming/Amateuristische Kunstbeoefening (KV/AK). De eerste gericht op de professionele muziek en de tweede, zoals de naam al aangeeft, gericht op de amateuristische kunsten, waaronder ook muziek.

1.3 Subsidie

Sinds 1977 wordt de SPN gesubsidieerd op het gebied van huisvesting, personeel en organisatie door zowel de afdeling "Muziek" (nu: sector Muziek) en de afdeling "KV/AK" die de popmuziek in hun takenpakket kregen. Daarnaast wordt het 'Podiumplan' van de SPN sinds de invoering in 1984 gesubsidieerd door de afdeling Muziek. Door de WVC-afdeling BIS, Bureau Bilaterale Internationale Samenwerking, wordt jaarlijks een bedrag beschikbaar gesteld voor een aantal buitenlandse activiteiten en tenslotte was er tot voor kort nog het projectenfonds muziekproducties, dat onder de afdeling muziek viel en waaruit incidentele subsidies werden verstrekt, waarop ook de popmuziek een beroep kon doen. Dit is ondertussen opgegaan in een onafhankelijke stichting: het Fonds voor de Podiumkunsten.

Het vrijkomen en de langzame groei van deze subsidies speelde zich af in een tijdsbestek waarin het totale kunstenbudget vrijwel gelijk is gebleven. Momenteel is dit zo'n 380 miljoen gulden. Een kleine rekensom geeft aan dat in 1980 de popmuziek van elke door de Rijksoverheid aan kunst gespendeerde gulden zo'n 0.03 cent heeft ontvangen. In 1990 is dit gestegen naar een kleine 0.4 cent.

Een duidelijk beeld van de huidige situatie ontstaat bij het bekijken van het budget van de sector Muziek. Dit is momenteel 80 á 90 miljoen gulden, waarvan 1.8 % naar de popmuziek gaan. De symphonie-orkesten ontvangen het leeuwedeel van het budget, terwijl muziekvormen als kamermuziek en jazz, evenals de popmuziek, met aanzienlijk lagere bedragen genoeg moeten nemen.

Het voorgaande betoog wordt vollediger met de cijfers van de "omvang", de actieve en passieve participatie, van de popmuziek. Uit een onderzoek dat in 1985 in opdracht van WVC gedaan is,⁸ blijkt dat in Nederland zo'n 70.000 bands opereren, bestaande uit gemiddeld 6.1 muzikant. Dit zou dus betekenen dat er meer dan 400.000 musici actief met popmuziek bezig zijn in Nederland. Verder zouden er per jaar zo'n 3.7 miljoen mensen een popconcert bezoeken. Met deze cijfers staat popmuziek ten opzichte van andere muziekvormen in kwantitatief opzicht helemaal bovenaan.

1.4 Decentralisatie

Gedurende de jaren tachtig vindt er een grootschalige operatie plaats die een behoorlijke verandering te weeg brengt in het cultuurbeleid van de landelijke overheid. Tot 1987 worden veel kunstinstellingen zowel door de landelijke als door provinciale of gemeentelijke overheden gesubsidieerd.

Per 1 januari 1987 verandert dit echter als binnen de professionele kunstensector een centralisatie optreedt, waarbij de Rijksoverheid alle landelijke instellingen, zowel uitvoerende (orkesten, balletten) als infra-structurele (zoals de SPN) onder haar hoede neemt. Tegelijkertijd wordt, samen met het welzijnswerk, een decentralisatie van de amateuristische kunstbeoefening doorgevoerd, waardoor provincies en gemeentes zelfstandig een budget voor welzijnsactiviteiten en de amateuristi-

⁸ Graaff, de, H., & Berg, van den, H.O., *Onderzoeksverslag Popmuziek in Nederland, Ministerie van WVC, Rijswijk, 1985, pag. 21-29.*

sche kunsten gaan verdelen. Hieronder vallen ook plaatselijke popkollektieven, oefenruimtes en, tot dan toe vanuit het landelijk sociaal-cultureel werk gesubsidieerde, jeugd- en jongerencentra.

Dit betekent dat WVC voor wat betreft de popmuziek alleen nog verantwoordelijk is voor landelijke activiteiten op het gebied van de amateuristische popmuziekbeoefening en voor de professionele popmuziekbeoefening in zijn geheel. Met name de eerstgenoemde taak, de aandacht voor amateuristische popmuziek, komt gedurende lange tijd in het geheel niet uit de verf. Pas in 1992 realiseert WVC zich haar verantwoordelijkheden op dit terrein (de directe aanleiding voor het verschijnen van deze nota).

Door de decentralisatie van het cultuurbeleid wordt het tot dan toe nog steeds in een beginfase verkerende popbeleid ineens veel "breder". Naast de SPN die tot dan toe het beleid voor haar rekening had genomen, ontstaan nu ook op provinciaal en op gemeentelijk niveau organisaties die het popbeleid "ter plaatse" gaan invullen. Dit heeft voor het popbeleid de bekende voordelen van iedere gedecentraliseerde beleidsvoering: minder bureaucratisch en dus efficiënter, dichter bij de doelgroep, vastomlijnde taakverdeling, etcetera. Dat het ook zijn nadelen heeft gehad zal later in deze nota nog volop aan de orde komen...

Door deze decentralisatie is nu een groot taakgebied van het popbeleid bij provincie en gemeente terechtgekomen. Als gevolg hiervan ontwikkelt zich ook op deze twee niveaus een beleid waarbij, ook hier, de desbetreffende overheid optreedt als financier en toetsers van door derden uitgevoerde activiteiten. Deze "derden", de al enkele malen genoemde popkollektieven, vormen jarenlang de basis van de voor amateurpopmusici georganiseerde activiteiten en voorzieningen. Deze door vrijwilligers draaiende gehouden organisaties kennen hun oorsprong in de in die tijd bloeiende punkperiode waarin musici nadrukkelijk proberen het heft in eigen hand te nemen, de zogenaamde DIY-filosofie (do it yourself), waarbij oefenruimtes, podia en kleine platenlabeltjes werden opzet. Dit gebeurt mede omdat de gevestigde muziekindustrie in het geheel niet aansluit op wat er in het land gebeurt. Het is overigens ook in deze tijd dat de hele amateursector een exponentiele groei doormaakt. Waar er tot dan toe voornamelijk op een betrekkelijk kleine schaal wordt gemusiceerd door beroepsmusici in de commerciële sector, schieten er nu tienduizenden groepen, die veel vrijblijvender met popmuziek aan de slag gaan, als paddestoelen uit de grond. Een ontwikkeling waarbij de creativiteit en de vernieuwing binnen de popmuziek ook ineens vrij baan krijgen.

De uit deze "nieuwe" groepen gevormde samenwerkingsverbanden ontwikkelen zich tot popkollektieven die voor het eerst in contact treden met de regionale overheden met het doel accommodaties van de grond te krijgen.

Grootste handicap - ook nu nog - voor deze organisaties is het feit dat men altijd moet werken met zeer kleine budgetten en steeds wisselende vrijwilligers, waardoor de continuïteit altijd in gevaar is. Verderop in deze nota zullen de popkollektieven nog veelvuldig terugkomen, omdat zij jarenlang de ruggegraat vormen van het amateurpopbeleid zoals zich dat afspeelt in de lange periode voorafgaand aan de beslissing van de Rijksoverheid om zich hier landelijk voor in te gaan zetten.

1.5 De provincies

Natuurlijk liggen op het niveau van de provinciale overheden de accenten weer anders dan op het landelijk niveau. De provincie sluit niet alleen aan op het landelijk niveau, zij heeft, waarschijnlijk nog meer dan met de landelijke overheid, te maken met de gemeentes. Op cultureel gebied, en dus ook ten aanzien van de popmuziek, is er in de loop der jaren een taakverdeling ontstaan die als volgt kan worden weergegeven:

Het Rijk	dat ervoor dient te zorgen dat het muziekaanbod in stand blijft en zich verder kan ontwikkelen.
De Gemeentes	die er in principe voor moeten zorgen dat er accommodaties zijn waar mensen muziek kunnen maken en naar muziek kunnen kijken en luisteren.
De Provincies	die in de eerste plaats tot taak hebben te zorgen voor een gevarieerd en evenwichtig over de provincie verspreid muziekaanbod.

In de jaren tachtig zijn in de verschillende provincies ontwikkelingen op gang gekomen op het gebied van een provinciaal popbeleid. Er zijn echter onderling grote verschillen in de wijze waarop dit gebeurt door factoren die te maken hebben met de specifieke situatie per provincie.⁹ Hierdoor is

Spreiding van poporganisaties in Nederland

• = Gemeentelijke poporganisaties

○ = Provinciale Popkoepels

het onmogelijk het beleid in de provincie te definiëren. Dit wordt nog eens versterkt door het feit dat er op interprovinciaal overheidsniveau¹⁰ in principe geen aandacht is voor een relatief klein onderwerp als popmuziekbeleid. Bestaande voorzieningen als het "interprovinciaal overleg over cultuur" en het "landelijk overleg podiumkunsten" houden zich meer bezig met de algemene beleidslijnen en zullen popmuziek nauwelijks op de agenda hebben staan. Hierdoor is vrijwel geen sprake van onderlinge afstemming van het gevoerde beleid.¹¹

De eerste twee provincies die met een expliciete standpuntbepaling ten aanzien van popmuziek komen, zijn Noord-Holland en Noord-Brabant.

Zij vinden begin jaren tachtig dat de provinciale overheid een eigen verantwoordelijkheid op dit gebied heeft¹². In de loop der jaren wordt dit, vooral in deze twee provincies, uitgewerkt en geoperationaliseerd tot een functioneel beleid ten aanzien van de popmuziekbeoefening in de eigen provincie.

In 1985 wordt door de provincie Noord-Brabant één en ander uitgewerkt in een beleidsnotitie¹³. Hierin geeft zij met betrekking tot de podiumkunsten, waar de popmuziek in Noord-Brabant onder- tussen een substantieel onderdeel van vormt, een tweetal doelstellingen:

Het bevorderen van een pluriform aanbod, evenwichtig gespreid over onze provincie.
Het scheppen van mogelijkheden tot deelname door een zo gedifferentieerd mogelijk publiek aan de podiumkunsten van provinciaal belang.

Een overeenkomst tussen de verschillende provinciale overheden is het feit dat zij, net als de landelijke overheid, optreden als een "volgende" overheid. Hierbij is meestal sprake van één vaste instantie per cultuur- of welzijnssector die optreedt als provinciaal steunpunt. Wat betreft de popmuziek zijn de Popkoepels deze functie gaan bekleden.¹⁴ Popkoepels zijn meestal ontstaan uit een samenwerkingsverband van enkele gemeentelijke of regionale popkollektieven. Zij opereren in de praktijk als een soort "kleine SPN-etjes" op provinciaal niveau.

Afgezien van een enkele incidentele subsidie voor een door derden georganiseerd festival of andere activiteit kan gesteld worden dat al het subsidiegeld dat de provinciale overheden beschikbaar stellen voor de popmuziek aan of via deze koepels wordt verstrekt.¹⁵

1.6 Subsidies op provinciaal niveau

De door de provinciale overheden beschikbaar gestelde subsidies verschillen per provincie behoorlijk, evenals de verschillende "potjes" en afdelingen waaruit deze bedragen afkomstig zijn.¹⁶ Er is een onderscheid te maken tussen enerzijds provincies die de popmuziek financieren uit een "potje" met de naam "Professionele kunsten" (Noord-Holland) of "Podiumkunsten" (Noord-Brabant) en anderzijds provincies die de popmuziek financieren vanuit de "Amateuristische kunsten" (o.a. Overijssel, Zeeland). Hier is sprake van het zich ook op landelijk niveau afspelende onderscheid tussen professionele en amateuristische kunsten. In de subsidievoorwaarden van de desbetreffende provinciale overheid wordt de subsidie-ontvangende koepel dan ook meestal gesommeerd het subsidiebedrag alleen ten bate van amateur musici, of in het andere geval, alleen aan professionele musici te besteden.¹⁷ Verdere voorwaarde is dat het alleen musici uit de eigen provincie mag betreffen. Het blijkt echter, afgaande op de reacties van vrijwel alle geïnterviewde koepels, dat de indeling amateur-professional in de praktijk niet functioneel is en dan ook nauwelijks wordt toegepast.

Opvallend is wel dat in provincies waar de popmuziek onder de professionele kunsten valt de beschikbare budgetten beduidend hoger zijn. Bij een nadere beschouwing van het beleid van deze verschillende provincies kan echter geconcludeerd worden dat er in alle provincies een beleid wordt gevoerd gericht op de categorie die door de SPN gezien wordt als amateursector.

Om een indruk te krijgen van de bedragen die in de loop der jaren in de verschillende provincies voor popmuziek beschikbaar zijn gekomen, volgt een overzicht van achtereenvolgens het eerste jaar waarin subsidie werd verkregen, de totale subsidie in 1986 en de subsidie in 1990. Deze cijfers zijn echter niet geheel vergelijkbaar omdat in deze totaalbedragen geen onderscheid wordt gemaakt in

¹⁰ Interview met dhr. Henzen, beleidsambtenaar provincie Noord-Holland. Juli 1991.

¹¹ Interview met dhr. Henzen, beleidsambtenaar provincie Noord-Holland. Juli 1991.

¹² Beleidsnota Popmuziek Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch, 1983, Stichting Brabant Pop en Culturele Raad Noord-Brabant, pag. 3-12.

¹³ Ontwerp-notitie Podiumkunsten, 's-Hertogenbosch, april 1985, Gedeputeerde staten van Noord-Brabant, pag. 11.

¹⁴ Interviews met vertegenwoordigers provinciale popkoepels. Juli 1991

¹⁵ Interviews met vertegenwoordigers provinciale popkoepels. Juli 1991

¹⁶ Interviews met vertegenwoordigers provinciale popkoepels. Juli 1991

¹⁷ Interviews met vertegenwoordigers provinciale popkoepels. Juli 1991

structurele en incidentele subsidies. Daarnaast kunnen sommige koepels gebruik maken van faciliteiten van andere, of overkoepelende instanties of instituten terwijl andere koepels huisvesting en/of bureaufaciliteiten uit onderstaand subsidiebedrag moeten bekostigen:

provincie	begin:	1986	1990	1993
Groningen	1984	37.000	-.-- *	67.500
Friesland	1985	17.500	38.500	41.000
Drenthe	1984	105.000 **	140.000	115.000
Overijssel	1983	40.000	50.000	52.000
Gelderland	1986	75.000	135.000	142.000
Noord-Holland	1981	75.000 ***	375.000 ***	375.000
Zuid-Holland	1984	60.000	123.500	207.500
Utrecht	1988	-.--	10.000	20.000
Noord-Brabant	1984	210.000	329.000	348.000
Limburg	1984	35.000	40.000	40.000
Zeeland	1987	-.--	20.700 ****	35.000

* : De Groningse koepel 'Popburo Groningen' ging in 1989 failliet, momenteel is er alleen een door de provincie gesubsidieerd podiumoverleg (zie subsidie 1993).

** : De provincie Drenthe betaalde in 1984 in één keer een subsidiebedrag voor 2 1/2 jaar uit.

*** : Volgens de Culturele raad Noord-Holland wordt van het totale budget 'Eigentijdse muziek' zo'n 60% besteed aan popmuziek (waarbij overigens maar een deel besteed wordt aan het amateursegment).

**** : In Zeeland wordt geen structurele subsidie aan de provinciale koepel gegeven. Bovenstaand bedrag is een optelsom van alle incidentele subsidies.

1.7 Herstructurering

In een aantal provincies is begin jaren negentig sprake van herstructureringen met betrekking tot cultuur en welzijnswerk. Zo is men in Friesland bezig met de totstandkoming van een Kunstinstituut waarin alle nu bestaande instanties op het gebied van cultuur, waaronder de Friese popkoepel, zouden moeten gaan participeren¹⁸. Ook in Overijssel, Gelderland en Drenthe zijn instanties die enigszins op hetzelfde terrein werkzaam zijn gefuseerd tot grotere cultuurinstellingen.¹⁹

De oorspronkelijke opzet van de koepels, waarbij de aandacht op de popkollektieven gericht zou dienen te zijn, is in de loop der jaren aangepast. Doordat zowel kollektieven als koepels zelfstandiger worden en daardoor minder dan daarvoor van elkaar afhankelijk zijn, gaan de provinciale koepels zich langzaam op een breder terrein richten. In plaats van ondersteuning van de popkollektieven wordt de doelstelling "ondersteuning van de popmuziek in het algemeen", waarbij de popkollektieven nu eerder een middel dan een doel betekenen.²⁰

1.8 Continuïteit

De langzaam groeiende subsidiebedragen in de verschillende provincies betekenden voor een aantal kollektieven dat er ruimte ontstond voor het aannemen van vaste krachten. Een voorziening die veel meer de continuïteit van de koepel kon garanderen dan in de situatie waarin alleen met vrijwilligers gewerkt werd. In 1988 hebben de koepels in Drenthe en Noord-Brabant ieder meerdere, over het algemeen part-time betaalde krachten. Ook Gelderland en Overijssel hebben een vaste kracht, terwijl Zuid-Holland die een jaar later krijgt²¹. Naast deze vaste krachten blijft overal de inbreng van vrijwilligers noodzakelijk. Toch is het provinciaal popbeleid hiermee een stuk stabiel en min of meer verzekerd van een zekere continuïteit.

1.9 Het popbeleid van de provinciale popkoepels

De popkoepels, waarvan de meesten pas een jaar of 8 bestaan, hebben hun beleid in de meeste gevallen van de grond af op moeten bouwen en dit in de loop der jaren uit kunnen breiden. In vrijwel alle gevallen gaat de start van de activiteiten van een nieuwe koepel gepaard met het verschijnen van één of meerdere popnota's waarin, vaak gekoppeld aan een onderzoek of inventarisatie van

¹⁸ Interview met G. de Schiffart, Stichting Friesland Pop. Juli 1991.

¹⁹ Interview met R. Heerema, POPDrenthe. Juli 1991.

²⁰ Interview met A. van Driel, Stichting Brabant Pop. Juli 1991.

²¹ Notulen PKO-overleg 1988, archief SPN.

de provinciale "popscene", aanbevelingen worden gedaan hoe één en ander aangepakt zou moeten worden.²² Deze popnota's hebben wat betreft de geschetste problematiek vaak weinig van hun aktualiteit verloren.

Knelpunten als het gebrek aan optreedmogelijkheden en oefenruimtes, de slechte arbeidsvoorwaarden en de lage financiële vergoedingen versus de hoge noodzakelijke investeringen zijn, ondanks de aandacht die daar de afgelopen jaren aan besteed is, nog steeds de meest serieuze problemen.²³

In de praktijk houden de meeste provinciale koepels zich dan ook bezig met activiteiten als:

- * ondersteuning van kollektieven
- * uitvoering van podiumplan(-nen)
- * informatievoorziening
- * ondersteunen en/of organiseren van cursussen en workshops
- * organisatie van een provinciale "Grote prijs".

1.10 Popmuziekbeleid in Noord-Holland, de S.E.M.

De provinciale overheid in Noord-Holland is op het gebied van haar popmuziekbeleid afwijkend van de andere provincies. Noord-Holland heeft nooit een provinciale popkoepel gekend. De provinciale overheid neemt, op basis van adviezen van de Culturele Raad, de uitvoering van het popbeleid voor haar eigen rekening.

De provincie Noord-Holland start in 1981, oftewel ruim twee jaar voordat andere provincies aandacht gaan besteden aan popmuziek, een Subsidieregeling Eigentijdse Muziek, de S.E.M. Het hiervoor beschikbare budget is beschikbaar voor concerten, festivals, workshops en projecten voor de eigentijds klassieke muziek, de jazzmuziek en de popmuziek²⁴. In de praktijk komt zo'n 60 % van het totale budget bij de popmuziek terecht.

Mede door de herstructurering op basis van de adviezen van de commissie Sutherland groeit het budget dat aanvankelijk 100.000 gulden was, uit tot uiteindelijk 525.000 gulden. Na een positief uitvallende evaluatie in 1985 wordt een systeem ingevoerd van kernpodia, die jaarlijks een bedrag ontvangen voor de programmering, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen professionele of amateur-musici, danwel tussen verschillende muziekstijlen. Deze bijdrage varieert, al naar gelang de specifieke eigenschappen van de zaal, van 10.000 tot 30.000 gulden per jaar. Podia worden niet alleen geselecteerd op basis van hun programmering maar ook op basis van hun faciliteiten en overige activiteiten. Dit kan dus ook de aanwezigheid van oefenruimtes of het aanbieden van workshops zijn. Aan het eind van ieder jaar wordt een nieuwe lijst van podia samengesteld waarbij criteria als kwaliteit en diversiteit zodoende een belangrijke rol spelen.

Daarnaast wordt echter ook een groot belang gehecht aan de kwantiteit van het publiek. Tenslotte wordt door middel van de selectie van kernpodia en het verstrekken van incidentele subsidies voor optredens buiten de kernpodia, gepoogd een geografische en sociale spreiding te bewerkstelligen²⁵.

Achterliggende gedachte is dat subsidiëring van initiatieven, vanzelf weer nieuwe initiatieven zal genereren. Deze andere aanpak, waarbij dus een provinciale popkoepel ontbreekt en de overheid inspeelt op initiatieven uit het veld, heeft de afgelopen 12 jaar een gevarieerd podia- en activiteitenaanbod ten aanzien van popmuziekbeoefening in Noord-Holland opgeleverd.

1.11 De gemeentes

Het hier als laatste te analyseren niveau van popbeleid, het gemeentelijke niveau, is voor popmusici zelf natuurlijk het eerst aan de orde. Een popgroep zal in de eerste plaats in haar eigen woonplaats te maken krijgen met het aldaar gevoerde beleid, gericht op de meest noodzakelijke voorzieningen en accommodaties. Daarnaast zal het merendeel van de popgroepen nooit doorstoten naar een breder publiek waardoor ze in de regel in de eigen gemeente blijven "hangen". In de al eerder aan de orde gekomen taakverdeling tussen de verschillende niveaus is voor de gemeentes de

²² o.a.: *Beleidsnota popmuziek Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch, Stichting Brabant Pop en Culturele Raad, 1993.*

Hoezo Herrie, Arnhem, Gelders popoverleg, 1984. Popmuziek in Zeeland, Middelburg, Zeeuwse Culturele Raad, 1987.

Pro-pop Utrecht, Utrecht, Stichtse Culturele Raad, 1984.

²³ *Notulen PKO-overleg 1989-1990, archief SPN.*

²⁴ *De Subsidieregeling eigentijdse muziek, Radiaal, nr. 1, jrg. 9, april 1990, een uitgave van de Culturele Raad Noord-Holland, pag. 11-13.*

²⁵ *Gesprek met Anna van Bodegraven, stafmedewerker Culturele Raad Noord-Holland.*

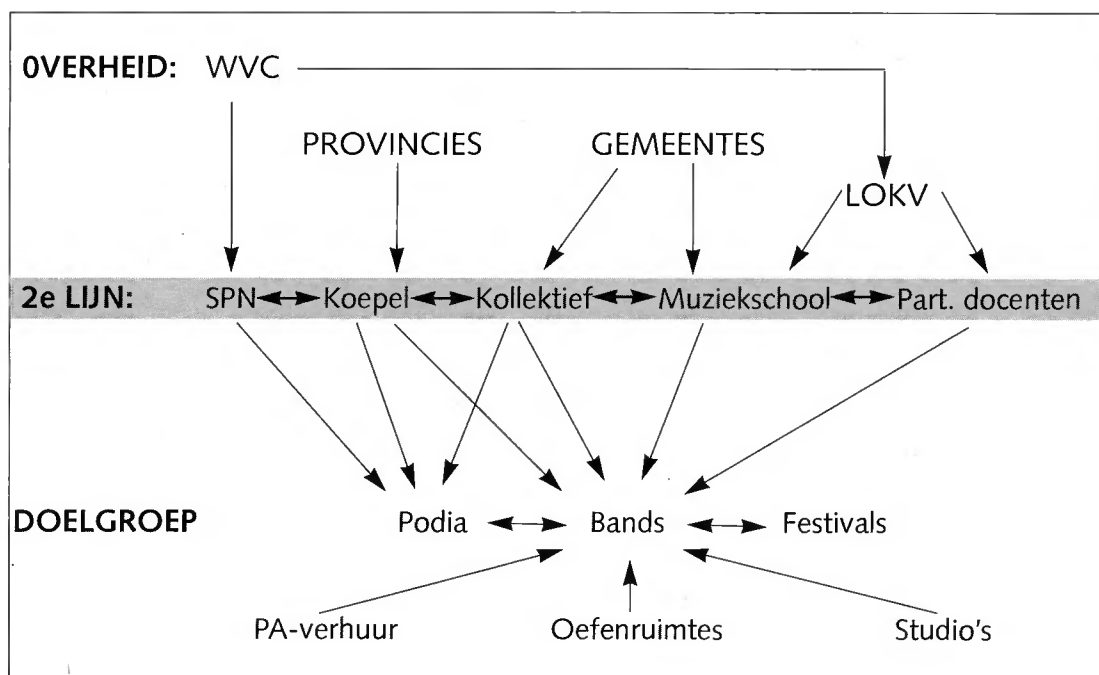
taak weggelegd om zorg te dragen voor de noodzakelijke accommodaties.

Anders dan op het provinciaal niveau en - zeker - het landelijk niveau kent het gemeentelijk niveau een veel grotere hoeveelheid los van elkaar opererende deelgebieden: In de tachtiger jaren is sprake van tussen de 650 en 700 verschillende gemeentes ²⁶. Hierdoor is er, overigens mede als gevolg van de vrij algemene formulering van de onderlinge taakverdeling die verder niet vergezeld gaat van nadere richtlijnen, een grote verscheidenheid aan beleidsopvattingen en dus beleidsvoeringen ontstaan. Waar de één onder "accommodatie" een podium verstaat, zal de ander eveneens denken aan oefenruimtes of een plaatselijk festival en waar de één een startsubsidie voor een oefenruimte voldoende zal vinden, zal de ander jaarlijks bij blijven dragen in de exploitatiekosten.

Door het bijzonder grote aantal gemeentes en het ontbreken van een uitputtend onderzoek betreffende dit specifieke onderwerp is het niet mogelijk om een overzicht te geven van de stand van zaken in al die verschillende gemeentes. Wel kan, op basis van een uitgebreide enquête onder bij de SPN bekende gemeentelijke poporganisaties, gewezen worden op een aantal gemeentes waar, door de aanwezigheid van een poporganisatie, de situatie aantoonbaar beter is, op het gebied van oefenruimte, cursussen, speelmogelijkheden, dan in de vele honderden gemeentes zonder specifieke poporganisatie.

1.12 De infrastructuur in zijn geheel

De totnutoe beschreven organisaties op verschillende niveaus, vormen samen met een aantal hier nog niet genoemde instanties een infrastructuur die schematisch als volgt valt weer te geven:

1.13 De rol en positie van de SPN

Dit geheel van relevante participanten met al hun onderlinge samenhangen roept natuurlijk de vraag op waar precies de plek van de SPN is, waar het een nieuw te ontwikkelen, specifiek op amateurmusici gericht, beleid betreft. Wat er concreet aan activiteiten ontplooit dient te worden is dan een volgende vraag, die echter niet beantwoord kan worden, zonder eerst een nadere situatieschets en de verschillende probleemgebieden aan te geven.

Het huidige takenpakket van de SPN richt zich voor een belangrijk deel op de (semi-) professionele groepen. Activiteiten in het buitenland, het indirect subsidiëren van groepen via het podiumplan (zie pagina 28), toch twee belangrijke facetten van het SPN-beleid, zijn voor amateurgroepen niet direct interessant. Het vroeger bestaande Landelijk Overleg popkollektieven (dat op een gegeven moment werd vervangen door het uitgeven van het, op de kollektieven gerichte, blad NEUS, later weer opgevolgd door het blad LINK, en uiteindelijk weer omgezet in een Overleg met de ondertussen ontstane provinciale popkoepels) en daarnaast het verstrekken van allerlei informatie,

²⁶ Door gemeentelijke herindelingen neemt dit aantal geleidelijk af. Momenteel zijn het er nog 647. Bron: V.N.G.

brochures en adressenlijsten, zijn wel zaken die in het verleden vorm gaven aan de aandacht die de SPN aan de amateursector besteedde. Maar uit het bovenstaande blijkt tegelijkertijd dat de aandacht voor de amateurs toch van een betrekkelijk afstandelijke, passieve aard was. Enerzijds door een gebrek aan tijd en middelen bij de SPN zelf, anderzijds omdat de provinciale en gemeentelijke organisaties in principe de aangewezen organisaties waren voor verdere, meer toegespitste activiteiten. Waarom zou dat dan nu moeten veranderen en wat zou de SPN dan nu wel kunnen gaan doen ten bate van diezelfde, tienduizenden, amateurgroepen?

I.14 Probleemschets

Het blijkt, mede op basis van een jaarlijks door de SPN uitgevoerde enquête onder poporganisaties, dat de situatie er zowel op provinciaal alsook op gemeentelijk niveau, in de loop der jaren niet direct beter op is geworden. Waar sommige poporganisaties zich in de loop der jaren hebben weten te ontwikkelen tot bloeiende organisaties met bijvoorbeeld eigen oefenruimtes, een studio en een veelheid van goeddraaiende activiteiten, daar leiden veel andere organisaties een zieltoegend bestaan, veroorzaakt door teruglopende subsidies, een gebrek aan capabele vrijwilligers of een vervreemding van de doelgroep. Daarnaast heeft de trend van begin jaren tachtig, (tijdens de toenmalige punkperiode, die gekenmerkt werd door het zogenaamde "eigen initiatief"), toen overal poporganisaties ontstonden, nooit over het hele land doorgezet waardoor hele regio's (Friesland, Zeeland) geen of nauwelijks poporganisaties kennen. Terwijl Nederland toch zo'n 680 gemeentes kent, is het aantal poporganisaties nooit ver boven de honderd gekomen en loopt dit aantal de laatste jaren ook weer langzaam terug. Daar tegenover staat het zojuist al gememoreerde feit dat er ook een redelijk aantal poporganisaties bestaat dat zich heeft ontwikkeld tot bijzonder goed draaiende instanties. Het is in een aantal gevallen zelfs zo dat een poporganisatie, door middel van de exploitatie van oefenruimtes en/of een kleine geluidsstudio geheel kan draaien zonder subsidie van de plaatselijke overheid!

Waarom nu de ene organisatie wel functioneert en de andere niet, daarvoor is vaak meer dan één oorzaak te noemen. De mate van enthousiasme en ondersteuning van de plaatselijke overheid enerzijds en het enthousiasme gecombineerd met de juiste instelling, benadering en capaciteiten van de medewerkers anderzijds zullen echter van vitaal belang zijn geweest in de meeste gevallen. Feit blijft echter dat er sprake is van een situatie waarin op een aantal plekken in Nederland de situatie bevredigend te noemen valt terwijl er op een veel groter aantal plekken nog steeds grote problemen bestaan voor de aldaar bestaande popgroepen. De afgelopen 10 jaar hebben bewezen dat deze situatie zich niet uit zichzelf oplost. De desbetreffende gemeentelijke welzijns- of cultuurambtenaar heeft vaak nog vele andere, in zijn ogen misschien ook veel dringender problemen aan zijn hoofd en de plaatselijk betrokken muzikanten missen vaak de kennis en/of het doorzettingsvermogen om de lange weg op te gaan die het opzetten van een organisatie met een activiteitenpakket zal vergen.

I.15 Een landelijk amateurpopbeleid

Een landelijk amateurpopbeleid kan in deze patstelling de factor zijn die de vicieuze cirkel weer om weet te buigen naar de andere kant. Door middel van het ontwikkelen van een aantal voorzieningen die in de loop der jaren te omvangrijk en begrotelijk zijn gebleken voor de veel kleinere regionaal opererende organisaties (denk bijvoorbeeld aan een cursusaanbod) en verder door middel van begeleiding, stimulering, initiatief en coördinatie van regionaal plaatsvindende ontwikkelingen en activiteiten plus het bevorderen van uitwisseling, samenwerking en een efficiëntere werkwijze in zijn algemeenheid kan een landelijk amateurpopbeleid nu net die katalysator zijn die nodig is om meer effect te sorteren dan er de afgelopen tien jaar, gedecentraliseerd, is bereikt.

Bovenstaande paragraaf geeft een heel aardige samenvatting van het waarom van een landelijk amateurpopbeleid maar blinkt ook uit in de bekende vage terminologie. Kortom, wat zou een landelijk amateurpopbeleid concreet moeten gaan inhouden? De rest van deze nota zal zich daar mee bezighouden.

Amateurpopbeleid dient zich in eerste instantie te richten op die zaken die steeds opnieuw weer voor vele bands problemen, struikelblokken of zelfs het definitieve eind van de band betekenen. Dit moeten dan uiteraard wel onderwerpen zijn die in de zogenaamde voorwaardescheppende sfeer liggen. Muziekinhoudelijke of marktgerichte activiteiten liggen niet op het terrein van een door de overheid gefinancierd amateurpopbeleid. Kijkend naar de inspanningen van de vele poporganisaties in het land gedurende de afgelopen jaren, is het niet moeilijk om daaruit een viertal steeds terugkerende knelpunten te distilleren. Vier knelpunten die overigens onderling sterk samenhangen en elkaar ook overlappen en/of aanvullen.

De komende vier hoofdstukken zullen ieder specifiek ingaan op één van deze terreinen, de situatie schetsen, de problemen uitkristalliseren, eventueel al bestaande initiatieven beschrijven en uiteraard de door de SPN te bewandelen weg aangeven om via een landelijk amateurbeleid verbeteringen in de desbetreffende situatie aan te brengen.

Achtereenvolgens komen aan bod: Educatie, Oefenruimtes, Optreedmogelijkheden en Informatievoorziening. In een vijfde hoofdstuk zal dieper worden ingegaan op het begrip infrastructuur. Naast de al eerder aangegeven landelijke infrastructuur, de zogenaamde macro-infrastructuur, kun je op plaatselijk niveau ook spreken van een (micro-)infrastructuur. Deze geeft de samenhang aan tussen de in de vier voorgaande hoofdstukken besproken factoren: De poporganisatie, de muziekschool, de oefenruimte, het podium, de popgroepen en, als afzonderlijke factor: de onderlinge communicatie. Hier zal ook een aantal knelpunten behandeld worden die niet zo zeer samenvallen met één van de vier eerder behandelde deelsterreinen, maar knelpunten van een meer algemene aard, een voorbeeld is de steeds weer terugkerende vrijwilligersproblematiek, een essentiële factor bij zowel poporganisatie, podium als oefenruimte. In dit - laatste - hoofdstuk wordt gepoogd de samenhang aan te geven tussen de verschillende beleidsactiviteiten en deze samen te laten vloeien tot een totaalbeleid.

In hoofdstuk IV Conclusies en aanbevelingen, zal concreet aangegeven worden wat de diverse activiteiten zullen zijn, waar de prioriteiten zullen liggen en wat de tijdsplanning gedurende de komende jaren zal zijn.

1 EDUCATIE

II DE VIER BELEIDSTERREINEN

1.1 Situatieschets

Waar popmuziek door de desbetreffende overheden al weer een aantal jaren erkend wordt als serieuze kunstvorm, daar blijft het kunstonderwijs helaas nog achter. In Nederland is de dichtheid in het aanbod van allerlei onderwijs, cursussen, etc. in de meeste kunstvormen bijzonder groot. Kunstzinnige vorming is dan ook een wijd verbreid netwerk van instanties, organisaties en scholen en ook bij de overheid zijn op elk niveau KV-afdelingen te vinden. Muziek is misschien nog wel het best bedeed met zo'n 180 muziekscholen, verspreid over het land.

In de aanloop naar deze beleidsnota is er een uitgebreide enquête gehouden onder deze 180 scholen. De respons was ruim 50 procent (97 scholen) waardoor een vrij aardig beeld is verkregen van de situatie op de Nederlandse muziekscholen. Alvorens cijfers te gaan noemen die afkomstig zijn uit deze enquête wil ik eerst het vermoeden uiten dat de situatie voor wat betreft het popmuziekonderwijs bij de niet reagerende 50% minder rooskleurig zal zijn dan bij de wel - vaak enthousiast - reagerende andere muziekscholen... Opvallendste uitkomst is ongetwijfeld dat van de respondenten veruit de meesten (85 scholen = 88%) beweren ook poponderwijs aan te bieden. Wat tegelijkertijd echter ook duidelijk blijkt uit de ingevulde cijfers is dat het genoemde poponderwijs vaak maar een zeer klein aantal uur wordt aangeboden, door enkele docenten die een opleiding hebben die niet altijd even goed aansluit bij het specifieke onderwerp popmuziek. Logisch gevolg hiervan is dat het aantal leerlingen dat vakken popmuziek volgt ook niet erg hoog ligt. Wat daarnaast opvalt is het feit dat veel poporganisaties (in steden waar een popmuziek onderwijzende muziekschool gevestigd zit) ontkennen dat er popmuziek wordt onderwezen op de manier zoals zij popmuziek beschouwen. Vaak wordt beweerd dat het hier om jazzvarianten en dergelijke gaat. Het gaat overigens niet aan om in deze nota lang stil te blijven staan bij de interpretatie van wat nu wel en wat nu geen popmuziekonderwijs is.

Feit is dat uit het voorgaande blijkt dat poporganisaties en muziekscholen zich in vele gevallen niet op één lijn bevinden. Dit wordt nog eens bevestigd door de antwoorden van muziekscholen op de vraag of er op het gebied van popmuziekonderwijs sprake is van samenwerkingsverbanden met poporganisaties. Slechts 37 scholen geven (=38%) hier een bevestigend antwoord. Een vorm van samenwerking tussen enerzijds de didactisch en theoretisch sterke muziekschool en anderzijds de veel meer met de praktijk van de popmuzikant voeling hebbende poporganisatie zou in de ogen van de SPN een belangrijke doelstelling moeten zijn in het op educatie gerichte beleid in de nabije toekomst

1.2 Popeducatief beleid in het verleden

Het op popeducatie gerichte beleid van de SPN in het verleden concentreert zich rond twee initiatieven. Ten eerste is in 1988 na zware strijd en een langdurige voorbereiding van de SPN een opleiding tot popdocent aan het Rotterdams conservatorium van start gegaan. In 1993 zijn er een vijftigtal popdocenten afgestudeerd die op allerlei verschillende plekken in het land terecht zijn gekomen. Helaas had het conservatorium zelf geen accurate gegevens over het vervolgtraject van de bij haar afgestudeerde docenten. Toch zijn via het inventariserend onderzoek van de SPN nog een aantal popdocenten terug gevonden. Opvallend hierbij was dat aan de reguliere muziekscholen in het land, op basis van de door de SPN verkregen respons, niet meer dan 9 in Rotterdam afgestudeerde popdocenten te vinden zijn.

Een tweetal mogelijke oorzaken hiervoor: Mogelijk hebben popdocenten naast hun popdocentopleiding ook de reguliere conservatoriumopleiding gedaan en is op het enquête-formulier alleen deze laatste opleiding vermeld. Een andere, meer praktische oorzaak is het feit dat popdocenten in veel gemeentes alleen bevoegd worden beschouwd voor het geven van groepslessen en workshops, het zogenaamde: "bandcoachen", en dus niet voor het geven van individuele, instrumentale lessen. Overigens een merkwaardige zaak omdat een ingangseis voor de popdocentopleiding "een optimale beheersing van een popinstrument" is...

Dit is het gevolg van vroeger geldende criteria van de Rijksinspectie die min of meer klakkeloos zijn overgenomen door de nu verantwoordelijke gemeentes. Hierdoor zijn deze docenten minder interessant voor veel, met name kleinere, muziekscholen omdat er vaak maar enkele uren beschikbaar zijn voor workshops. Het heeft vaak weinig zin om iemand voor maar 6 of 8 uur aan te nemen, terwijl er daarnaast iemand anders gezocht moet worden voor een aantal instrumentale lessen.

De popdocenten vinden hun weg dan ook eerder via door poporganisaties en/of podia aangeboden workshops, of bij de - straks nog uitgebreider besproken - particuliere initiatieven. Veel popdocenten vinden zelfs, ondanks de enorme latente vraag, helemaal geen werkplek...

Een tweede initiatief van de SPN, uitgevoerd op verzoek van WVC, was het ambitieuze project "De Hitles". Een leerplan voor muziekdocenten in het voortgezet onderwijs. Dit was al tot in een ver stadium uitgewerkt, maar strandde uiteindelijk op een negatief advies van de Raad voor de Kunst. Het feit dat dit project zich ophield in het schemergebied tussen WVC en O&W zal hier ongetwijfeld mede debet aan geweest zijn. Uiteindelijk werd het hele project overgeheveld naar het LOKV, dat volgens WVC een geschiktere kandidaat was. Laatste nieuws is dat een door het LOKV aangevraagde subsidie om "de Hitles" uit te gaan voeren, afgewezen is.

1.3 Nieuwe activiteiten

Ondanks deze vrij negatieve ervaringen, ook de popdocentopleiding in Rotterdam is in 1993 als zelfstandige opleiding verdwenen en opgegaan in de opleiding lichte muziek, wil de SPN in het nieuw op te starten Amateurpopbeleid de popeducatie toch als belangrijk speerpunt opnemen. De manier waarop zal echter anders zijn. Het totaal aan beoogde maatregelen valt enigszins samen te vatten als een beleid "van de geleidelijke weg" in plaats van grootschalige, ambitieuze projecten die veel eerder de kans lopen schipbreuk te leiden in de complexe onderwijswereld waar de popmuziek nog een betrekkelijke nieuwkomer is.

De duidelijkste manier om aan te geven waar en waarom bepaalde maatregelen genomen zouden moeten worden, is het één voor één de revue laten passeren van de relevante instanties die zich op lokaal niveau (al) bezighouden met popeducatie, waarbij ten eerste aangegeven wordt wat de meest kenmerkende problemen zijn en ten tweede hoe die, vanuit de SPN, op te lossen zouden zijn:

1.4 Instanties op het gebied van popeducatie:

Popeducatie doet zich voor in een aantal verschillende vormen. Daarnaast vindt het ook op verschillende lokaties plaats, ieder met hun eigen mechaniek en opzet. Hieronder volgt een beschrijving van de stand van zaken waarbij een driedeling is gemaakt in achtereenvolgens:

- Poporganisaties, podia en jongerencentra
- Muziekscholen
- Particuliere initiatieven

A *Poporganisaties, podia en jongerencentra*

Zowel poporganisaties, poppodia, alsook jongerencentra, buurthuizen, etc. hebben vaak een aanbod van cursussen en/of workshops op het gebied van popmuziek of daar nauw mee verbonden onderwerpen als geluidstechniek, management of publiciteit (uiteraard toegespitst op het reilen en zeilen rond een popgroep). Van de door de SPN door middel van een enquête onderzochte poporganisaties bood 41% cursussen aan (in totaal 74 cursussen, waarvan een aantal vaak tot zeer vaak voorkwam of ongeveer hetzelfde onderwerp had. Na enig wegstrepen bleven er 12 min of meer regelmatig voorkomende cursussen over).

Workshops worden door 45% van de genquêteerde organisaties aangeboden (hiermee wordt bedoeld op een groep muzikanten die onder begeleiding van een docent samen aan de slag gaat met muziek maken in algemene zin, of in gaat op een specifiek aspect of stijl).

Op basis van een aantal vervolgvragen blijkt echter dat zowel cursussen als workshops vaak gegeven worden door gelegenheidsdocenten, dat de inhoud van de cursus niet altijd aan de verwachtingen voldoet, dat het aantal cursisten (dus) vaak maar beperkt is en dat cursussen vaak al binnen één of enkele seizoenen weer verdwijnen. Dit is erg jammer, temeer omdat ook blijkt dat op plaatsen waar wel een goed en gedegen cursusaanbod bestaat, er ook een grote latente vraag blijkt te bestaan onder popmusici.

De SPN ziet op dit terrein dan ook een taak weggelegd. Dit gaat dan met name op voor wat betreft het aanbod van cursussen. Het geven van workshops door poporganisaties is vanuit een landelijk beleid veel moeilijker te beïnvloeden en daarnaast is het het beleid van de SPN om ten aanzien van muziekinhoudelijk onderwijs in eerste instantie een samenwerking na te streven met de muziekscholen (zie B: de muziekscholen, ad c).

Als eerste prioriteit binnen het totaal aan activiteiten ten bate van amateurpopmuziekbeoefening in Nederland beschouwt de SPN het aanpakken van de achterstand op het gebied van goede cursussen op die terreinen die binnen het reguliere muziekonderwijs niet thuishoren. De SPN wil op korte termijn streven naar een landelijk cursusaanbod van zo'n 12 verschillende cursussen op onderling samenhangende terreinen die zinvol zijn voor de beginnende popmusicus.

Deze cursussen zouden geselecteerd dienen te worden op kwaliteit en inhoud. Een continue kwaliteitsbewaking moet er voor zorgen dat het cursuspakket boven elke twijfel verheven blijft en allerlei minder goede cursussen overbodig maakt. In samenwerking met deskundigen op het terrein van de te geven cursussen kan lesmateriaal en docent(en) worden geselecteerd waarna door middel van een goede promotie aan poporganisaties, podia en jongerencentra de kans wordt geboden op betrekkelijk eenvoudige wijze een boeiend cursuspakket samen te stellen.

Speciale aandacht zal worden besteed aan het bereiken van die musici die opereren naast de bestaande poporganisaties en andere instanties. Met name de allochtone musici in Nederland missen momenteel de aansluiting met de bestaande voorzieningen.

Het invoeren van een landelijk cursuspakket zal gefaseerd plaatsvinden. In eerste instantie zal het geheel een experimenteel karakter hebben. Op een klein aantal proefplekken, onderling verschillend qua doelgroep, faciliteiten en achtergrond, zal bekeken worden hoe de integratie van dit landelijk cursusaanbod binnen de al bestaande infrastructurele voorzieningen de meeste kans van slagen zal hebben. In deze fase zal ook al bekeken worden op welke wijze verschillende allochtone groeperingen bereikt kunnen worden met het cursusmateriaal. In de tussentijd zal al wel gewerkt worden aan een docentenbestand en de inventarisatie van al bestaand cursusmateriaal. Op basis van de aldus opgedane ervaringen zal aanpassing en verdere verspreiding van het cursuspakket worden opgestart.

Uiteraard staat het elke organisatie vrij zelf cursussen te blijven organiseren; het moet tenslotte niet zo zijn dat het landelijk amateurbeleid de lokale organisaties gaat dicteren wat en hoe ze de dingen aan moeten pakken. Het aanbieden van dit cursuspakket moet gezien worden als een helpende hand op een terrein dat voor kleine organisaties vaak te complex is om met voldoende kwaliteitsgarantie en duurzaamheid zelf uit te voeren.

De SPN heeft de volgende cursussen in gedachten:

pakket voor musici:	pakket voor poporg./podia:
studiatechniek	- bestuursfuncties voor vrijwilligers/vrijwilligersbeleid
P.A.-techniek	- financiën/subsidie: penningmeester bij een organisatie
boekingen/demo's en CD's management/financiën publiciteit/promotie	- publiciteit en promotie voor organisaties
auteursrecht arrangeren/componeren	- kadertraining popdocent

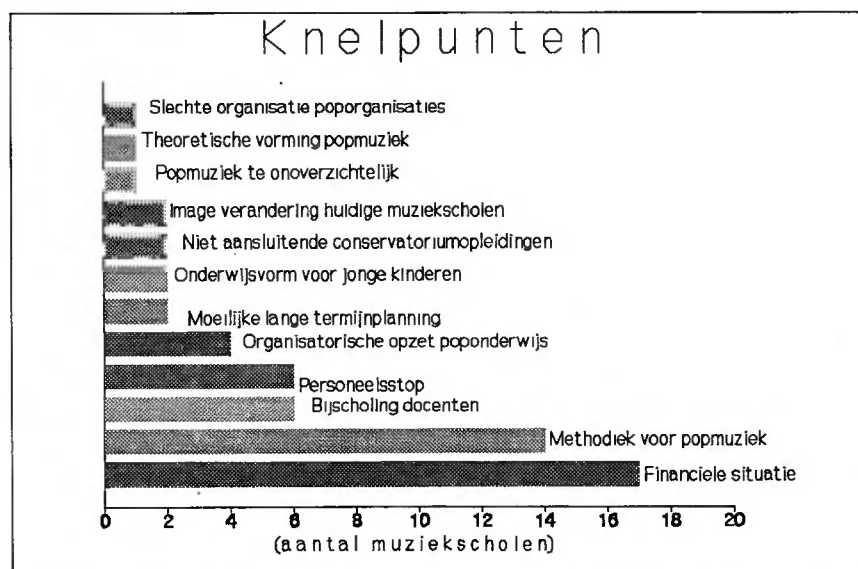
Het is opvallend dat op een kleinere schaal al iets soortgelijks aan de gang is: Zo wordt een zeer goed bekend staande PA-cursus uit Gelderland ondertussen al op meerdere plekken in het land aangeboden en is het cursuspakket van de Noordbrabantse popkoepel in zijn totaliteit een verzameling cursussen die uit het hele land bij elkaar zijn gezocht. In Zuid-Holland tenslotte hebben zowel de provinciale popkoepel alsook de stichting PROGRAM, afkomstig uit het vroegere Servicebureau Zuid-Holland, een provinciaal cursuspakket dat door organisaties in de provincie kan worden afgenomen. Mede omdat veel andere provincies soortgelijke initiatieven niet kennen, is coördinatie door de SPN in een groot deel van het land van belang.

B Muziekscholen

De muziekscholen zijn al eerder genoemd, evenals het feit dat de introductie van poponderwijs hier nog volop aan de gang is, waardoor het niveau en de intensiteit van het gebodene op veel plaatsen nog te wensen over laat. Uit de door de SPN uitgevoerde enquête onder muziekscholen blijkt er een aantal redenen te zijn waardoor één en ander niet altijd even soepel verloopt:

*Muziekscholen die helemaal geen poponderwijs aanbieden noemen: Geen geschikte (=geïsoleerde) ruimtes (75%), geen financiële middelen (50%), geen interesse bij leerlingen (37,5%), binnen de school geen affiniteit met popmuziek (25%), terwijl een enkele school ook nog noemt: Geen geschikte docenten, of: Anderen voorzien al in de behoefte.

*Muziekscholen die wel poponderwijs geven, ondervinden de volgende problemen: Financiële problemen (38%), geen goede methodiek voor popmuziekonderwijs voorradig (24%), bijscholing

Abbeelding 1. toont de verschillende knelpunten wat betreft poponderwijs op de muziekscholen.

(klassieke) docenten moeilijk (18%), personeelsstop/rechtspositie zittende docenten (18%) en problemen met de organisatorische opzet (12%). Verder nog een enkele keer genoemd: problemen met lange termijnplanning, problemen met een onderwijsvorm voor jonge kinderen, niet aansluitende conservatoriumopleidingen, niet bij popmuziek aansluitende imago van de muziekschool, onoverzichtelijkheid c.q. diversiteit van de popmuziek en moeilijkheden met theoretische aspecten van popmuziekonderwijs.

Deze knelpunten zijn in te delen in:

- a. Muziekinhoudelijk-methodische problemen
- b. Financieel-organisatorische problemen en
- c. Problemen die te maken hebben met de kloof die bestaat tussen de nog steeds klassiek-georiënteerde muziekscholen, conservatoria en docenten enerzijds en de popmuziek en popmuzikanten anderzijds; een imago-probleem.

Ad a:

Het ontbreken van kennis omtrent methodiek, evenals problemen met popmuziektheorie, onderwijs voor jonge kinderen, etc. is maar ten dele waar. Wel is het zo dat de bestaande kennis nog niet op papier staat, laat staan gepubliceerd is, en dus ook niet of nauwelijks bereikbaar is voor het gros der muziekscholen. Een muziekschool als de SKVR in Rotterdam heeft al een jarenlange ervaring met allerlei vormen van popmuziekonderwijs. Zonder overdrijven kan gesteld worden dat men hier een straatlengte voorsprong heeft op de rest van het land.

De SPN zou, zo mogelijk in samenwerking met het LOKV, moeten streven naar een informatie-overdracht van - onder andere - deze Rotterdamse muziekschool naar andere geïnteresseerde scholen. Dit kan bijvoorbeeld door een ontwikkelde methodiek, werkwijze, aanpak, of zelfs improvisatievorm (ook die kent tenslotte regels..) op papier te laten zetten en in lesboekvorm te publiceren. Andere beoogde activiteiten zijn het ontwikkelen van een lesvideo gericht op docenten, het organiseren van seminars, workshops, masterclasses, gegeven door ervaren popdocenten en bedoeld voor minder ervaren docenten. Een inventarisatie van lesmateriaal uit het buitenland - met name de Verenigde Staten - kan ook een bijdrage leveren aan het inlopen van de bestaande achterstand op dit terrein. Tezamen zou dit moeten leiden tot een minder grote onbekendheid met het fenomeen popmuziekonderwijs.

Ad b:

De financiële kant van de zaak is natuurlijk niet eenvoudig op te lossen. Feit is dat er voorlopig geen sprake is van een uitbreiding van de budgetten van de door de diverse gemeentelijke overheden gefinancierde muziekscholen. Geld voor popmuziek moet dus komen uit de al bestaande budgetten. Evenals het aantrekken van nieuwe, meer met popmuziek vertrouwde docenten, is hier dus sprake van een soort concurrentiestrijd met de muziekschool oude stijl. *Conditio sine qua non* is het bereiken van "Goodwill" bij de verantwoordelijke personen. En ook dan zal het, mede veroorzaakt door het fenomeen "urenstop" en de bestaande muziekschool-CAO, een weg van de lange adem worden.

Vanuit het landelijk amateurbeleid zijn acties gepland die als doel hebben de muziekschool te overtuigen van de groeiemarkt, de toekomst en het belang - ook voor de muziekschool - van het popmuziekonderwijs. Onderzoek, presentatie van cijfers, regelmatige communicatie en de activiteiten zoals genoemd bij "ad a:" dienen hier vorm aan te geven.

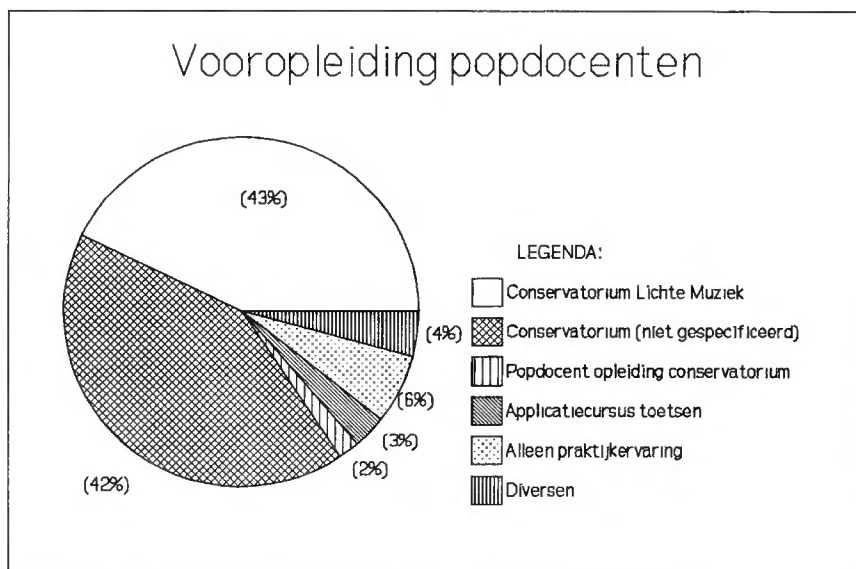
Ad c:

Het oplossen van de hier geconstateerde kloof ligt ons inziens in het in de eerste plaats blijven streven naar een toegespitste opleidingsvorm voor docenten. Hierbij is met name de stand van zaken en toekomst van de voormalige popdocentenopleiding in haar nieuwe vorm, als onderdeel van de opleiding lichte muziek, bij het Rotterdams Conservatorium van belang.

Op dit terrein zal ook steun verkregen moeten worden van instanties als het LOKV en de inspectie-KV. De SPN is overigens niet optimistisch over de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van popmuziek binnen het Kunstvakonderwijs. Conservatoria zitten te vast in het klassiek-georiënteerde stramien van het "naspelen van grote meesters", daar waar popmuziek zich kenmerkt door het "zelf componeren". Het afgelopen decennium heeft aangetoond dat deze kloof - willens en wetens - door de conservatoria niet noemenswaardig verkleind is. Daarom richt de SPN zich ook steeds nadrukkelijker op interessante internationale ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de ambitieuze, specifieke popopleiding in Liverpool (LIPA) die momenteel streeft naar samenwerking en uitwisseling

met soortgelijke instituten voor poponderwijs in Europa. De SPN fungeert momenteel als tussenpersoon in dit streven naar internationalisering van het poponderwijs.

In 1994 zal de SPN ook de mogelijkheden gaan onderzoeken om een vergelijkbare, zelfstandige en specifiek op de popmuziek afgestemde opleiding in Nederland op te zetten. Een dergelijke "Hogeschool voor de popmuziek" zou eventueel in de daaropvolgende jaren langzamerhand gestalte kunnen gaan krijgen.

Afbeelding 2. toont de gevolgde vooropleidingen van de aan de muziekscholen verbonden popdocenten.

Meer gericht op de kloof tussen muziekschool en beoogde cursisten dient het beleid gericht te zijn op het zoeken en streven naar samenwerkingsvormen tussen muziekschool en poporganisaties en podia. Op plaatsen in het land waar al eerder dergelijke samenwerkingen tot stand zijn gekomen heeft dit zeer goede resultaten opgeleverd.

Ter verduidelijking volgt een tweetal beschrijvingen van goed functionerende samenwerkingsverbanden.

samenwerking poporganisatie met muziekschool (pop-ei-Eindhoven):

De Eindhovense poporganisatie heeft sinds een aantal jaren een groot pand ter beschikking gekregen van de gemeente Eindhoven. Afgezien van een kleine subsidie om twee keer per jaar een popfestival mee te organiseren, houdt de inbreng van de gemeente hiermee overigens op. In de loop de jaren hebben vrijwilligers en drie beroepskrachten het pand geheel verbouwd en geschikt gemaakt voor popmuziekbeoefening.

Zowel oefenruimtes als geïsoleerde lesruimtes zijn in ruime mate aanwezig. In samenwerking met enerzijds de plaatselijke muziekschool en anderzijds het buurtwerk in Eindhoven wordt hier het ongelooflijke aantal (vergeleken met de situatie elders) van 35 workshop-cycli aangeboden.

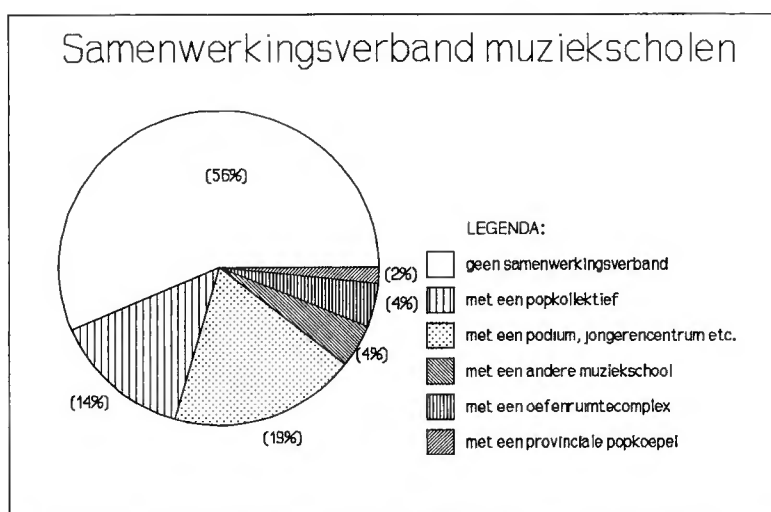
De samenwerking bestaat er uit dat zowel muziekschool als buurtwerk de docenten leveren terwijl de poporganisatie zorgdraagt voor werving, administratie en accommodatie. Na aftrek van de door de poporganisatie gemaakte kosten gaat het lesgeld terug naar de muziekschool.

Samenwerking is in dit geval dus eigenlijk een vorm van uitbesteding. De muziekschool heeft in principe geen omkijken naar het poponderwijs dat op een andere lokatie wordt gegeven door muziekschooldocenten die alleen poponderwijs geven en dus op hun beurt ook nooit in de muziekschool hoeven te zijn.

Feit is wel dat de drempel voor de Eindhovense popliefhebbers op deze wijze zeer laag is gehouden, getuige de altijd volgeboekte workshops. Deelnemers komen volgens een medewerker uit alle geledingen van de maatschappij: meisjes, jongens, jong en oud, allochtonen (zo zijn er Turkse meidengroepen aan het oefenen) en allerlei verschillende muziekstijlen. Het doel is in ieder geval glansrijk behaald.

Een ander belangrijk voordeel van deze situatie is dat een beginnende popgroep, na les te heb-

ben gehad in het pand van de poporganisatie, op eigen kracht verder kan in n van de oefenkelders in hetzelfde pand. En keer per drie maanden kunnen leerlingen zich op een eveneens in het pand aanwezig podium presenteren aan vrienden en familie; een activiteit die ook op vele reguliere muziekscholen plaatsvindt.

Afbeelding 3. toont de samenwerkingsverbanden van muziekscholen met andere instellingen.

samenwerking podium met muziekschool (Drieluik-Zaandam):

Sinds 1986 worden in het Drieluik in Zaandam popcursussen gegeven voor beginners en een hierop aansluitende gevorderden-cursus. Dit is het resultaat van een samenwerkingsverband tussen - in eerste instantie - het Drieluik, de gemeentelijke muziekschool en een middelbare school die deze cursussen op had genomen in haar reguliere creatieve onderwijs. Na twee jaar stapte de school uit het project en sindsdien is het een project van podium en muziekschool waarbij het Drieluik de grote initiator is. Bedoeling is dat leerlingen na de twee cursussen in het Drieluik doormoeten naar de popcursussen op een hoger niveau binnen de muziekschool.

In de praktijk blijkt echter dat dit poponderwijs binnen de muziekschool te wensen overlaat. Een enkele popgroep kan op de muziekschool verder leren, maar hierbij ligt de nadruk alleen op "latin music": een van de vele varianten binnen de popmuziek.

Het Drieluik verzorgt per seizoen 12 lessen voor 8 groepen en hierdoor is sprake van een ellenlange wachlijst. Zowel individuen als groepjes kunnen zich inschrijven om onder begeleiding van een docent van de muziekschool een popgroep te vormen die vooral veel samen speelt en daarnaast ook theoretisch onderricht krijgt in de grondbeginselen van de popmuziek. Het Daman-college, de partner van het eerste uur, laat bij wijze van project af en toe groepjes leerlingen een cursus volgen en ook hebben afkijkende drugsverslaafden de cursus ondertussen gevolgd. Financiering vond de eerste jaren plaats door middel van een provinciale subsidie en zeer kleine bijdragen uit het activiteitengeld van het Drieluik plus een kleine aanvulling van de muziekschool.

Sinds begin 1993 is de provinciale startsubsidie vervangen door een gemeentelijke bijdrage van 20.000 gulden per jaar. Genoeg om de bestaande cursussen aan te bieden maar te weinig voor de noodzakelijke uitbreiding. Positieve ontwikkelingen zijn de voor popmuziek geschikte ruimte in de nieuwe behuizing van de muziekschool en de eind 1993 te verwachten oefenruimtes in de gemeente Zaandam.

C Particulier initiatief

In het kader van deze beleidsnota over amateurpopbeleid en in dit hoofdstuk meer specifiek over poponderwijsbeleid, is het interessant om te constateren dat er naast het, door de overheid ondersteunde circuit, in de afgelopen jaren ook sprake is van initiatieven uit de particuliere sector. Dit geeft ook een indicatie van het feit dat de bestaande publieke onderwijsstructuur niet afdoende inspringt op de bestaande behoefte, die door derden nu gezien wordt als een gat in de markt.

Een inventarisatie door de SPN maakte overigens duidelijk dat idealisme vaak een grotere drijf-

veer is dan commerciële motieven. Het is in Nederland nog steeds uiterst moeilijk om op wat voor manier dan ook te leven van de popmuziek. Bij het door de SPN te ontwikkelen beleid zullen, in overleg met WVC, ook deze initiatieven betrokken worden. In ieder geval moeten ook deze instanties een beroep op de SPN kunnen doen voor advies en begeleiding.

Ter illustratie volgen hierna enkele voorbeelden van interessante particuliere initiatieven.

A: Particulier initiatief: De popmuziekschool

Begin jaren negentig (in sommige gevallen zelfs al eerder) zijn op een aantal plaatsen in Nederland geheel onafhankelijk van het bestaande circuit van gemeentelijk gesubsidieerde muziekscholen particuliere initiatieven van de grond gekomen die zonder enige financiële ondersteuning een alternatieve vorm van (pop)muziekonderwijs verzorgen. Deze scholen - waar er nog maar een betrekkelijk klein aantal van is - zijn veel beter toegerust op de specifieke eigenschappen van popmuziek (ruimte, instrumentarium, docenten, methodiek). Doordat een controle c.q. begeleiding - zoals bij de reguliere muziekscholen - van bovenaf ontbreekt, hebben deze verschillende initiatieven zich ieder op een eigen unieke manier ontwikkeld. Kwaliteitsmeting bij deze scholen wordt geheel overgelaten aan de markt van vraag en aanbod. Dit onder het motto: "Zolang mijn produkt goed is blijft men komen". Wat deze particuliere scholen wél gemeen hebben, is het feit dat binnen zeer korte tijd een groot aantal leerlingen ingeschreven wordt. Voorwaar een signaal dat er een behoefte aan specifiek toegespitst poponderwijs bestaat.

** Muziekpokhuis - Amsterdam:*

Een ondertussen in rap tempo gegroeide particuliere muziekschool die zich naast popmuziekonderwijs ook gespecialiseerd heeft in koorzang. De constructie is zodanig dat de muziekschool verantwoordelijk is voor de accommodatie, administratie en de publiciteit. De diverse docenten zijn ieder kleine zelfstandigen die gehonoreerd worden op basis van het aantal lessen dat ze geven en het aantal leerlingen dat deze lessen volgt.

** Popschool - Amsterdam:*

Een sinds 1992 bestaande school, vergelijkbaar met het Muziekpakhuis, ook voor wat betreft de organisatorische constructie. De popschool concentreert zich echter louter op popmuziekonderwijs en is - dus - ook kleiner dan het Muziekpakhuis.

** Muzenhuis - Hoorn:*

Een particuliere muziekschool die qua opzet en methodiek grote gelijkenissen vertoont met de reguliere muziekscholen. Evenals de vorige twee voorbeelden draait men hier zonder subsidie. Dit is volgens de directeur mogelijk dankzij de zakelijkere benadering van de bedrijfsvoering. Ook de prijzen zijn hierdoor vergelijkbaar met de normale muziekschool. Naast klassieke muziek wordt op deze school minstens evenveel aandacht besteed aan popmuziek. Het Muzenhuis heeft binnen enkele jaren een grote groei ondergaan en kent momenteel al meerdere vestigingen in de regio.

B: Particulier initiatief, aansluitend bij bestaande gemeentelijke muziekscholen:

Een aantal popmuziekdocenten uit de regio Zutphen heeft zich verenigd in het "Docenten Kollektief". Deze groep, bestaande uit docenten met een conservatoriumopleiding Lichte Muziek of een ruime praktijkervaring binnen de popmuziek, probeert via intensief overleg met alle betrokkenen, onderzoek naar behoeften (d.m.v. een enquête) en het zoeken naar andere samenwerkingsvormen, aansluiting te vinden bij de plaatselijke muziekschool. Het streven is een aparte afdeling popmuziek, waarvoor de docenten uit het kollektief ingehuurd kunnen worden. Struikelblokken zijn nog (zoals overal) de benodigde aangepaste ruimtes, de financiën, het huidige docentenbestand (klassiek georiënteerd) en de zgn. urenstop, waardoor nieuwe, meer pop-georiënteerde docenten haast niet binnen kunnen komen. Het komende jaar zal in Zutphen duidelijk moeten worden of een uitvoerige lobby van deze popdocenten deze knelpunten zal weten te omzeilen.

C: Particulier initiatief, ondersteund door een provinciale subsidie:

Nadat in 1989 de Groningse popkoepel failliet (!) ging, bleef een apart subsidiepotje dat bedoeld was voor poponderwijsactiviteiten, ongebruikt. Na lang touwtrekken tussen vele organisaties die hier aanspraak op maakten, werd het geld uiteindelijk besteed aan een project dat even daarvoor op particuliere basis was gestart door een Groningse popdocent (die onder andere de popdocentopleiding in Rotterdam had gevolgd...). Met een grote bus vol apparatuur en instrumenten rijden een

technicus en een docent "op bestelling" de provincie in om workshops te verzorgen op scholen, in club- en buurthuizen, jongerencentra en, sinds enige tijd, ook op de Groningse muziekschool. Op deze wijze lukt het, volgens de desbetreffende popdocent, om mensen te bereiken die anders nooit de stap naar een muziekschool gewaagd zouden hebben. De aangeboden workshops kunnen aangepast worden aan gevorderde musici, maar worden vaker gegeven aan mensen die nog niet vaak, of zelfs nooit, een instrument in handen hebben gehad.

Het zou mooi zijn als er een doorstroming bestond naar het onderwijs voor gevorderden aan een muziekschool. Gegevens hierover ontbreken echter. Feit blijft dat met dit initiatief het poponderwijs doordringt tot plekken die door het reguliere onderwijs niet bereikt worden. Voorwaarde hiervoor is wel dat de betrokken docenten de expertise en flexibiliteit hebben om in te spelen op andere, steeds wisselende situaties.

Het is opvallend dat veel van bovenstaande ideeën om te komen tot een betere educatie op het gebied van popmuziek alles behalve nieuw zijn. Op het symposium "Popmuziek en ..." gehouden in 1982, over popmuziek en alle daarmee verband houdende disciplines, werd al een levendige discussie gevoerd over mogelijke initiatieven op het gebied van educatie: Een aparte popacademie, vergelijkbaar met het huidige initiatief in Liverpool, de LIPA, een vergaande integratie binnen de muziekschool, waarbij zowel een gescheiden opzet ten aanzien van de klassieke tak, alsook een gezamenlijke basisopleiding en een daarna pas gescheiden specialisatie in óf pop, óf klassiek (improviserend versus reproducerend) en tenslotte een betoog om popeducatie juist te stimuleren op de werkplek, dus het jongerencentrum of de oefenruimte, passeerden hier al allemaal de revue. Een slotopmerking van voorzitter Jan Kassies dat popmuziekonderwijs vooral gebaat zou zijn met het bloeien van honderd bloemen, was toen, en ook nu nog, een op zich juiste benadering. De sindsdien verstreken periode heeft echter bewezen dat een dergelijke benadering ook kan leiden tot een zekere "laissez-faire" die als gevolg heeft dat alle honderd bloemen er toch nog steeds wat schriel bijstaan. Een hernieuwde inzet, nu ook vanuit een landelijk amateurpopbeleid zou zowel conservatoria, muziekscholen, poporganisaties, podia en particuliere initiatieven, een nieuwe impuls moeten geven om ieder op haar terrein een in zekere mate geïntegreerd en op elkaar aansluitend systeem van educatie op te leveren. Samenwerking en uitwisseling (zie ook hoofdstuk III) zouden hierbij sleutelwoorden moeten zijn.

Samenvatting

Knelpunten op het terrein van popmuziekeducatie zijn zowel te vinden bij de specifieke popmuzieklokalen (podia, poporganisaties, oefenruimtes) alsook bij de muziekscholen. De SPN zal, specifiek op de eerste categorie gericht, een cursuspakket ontwikkelen op het gebied van relevante, niet muziekinhoudelijke onderwerpen. Het blijkt dat de betreffende organisaties grote problemen hebben om dergelijke cursussen zelf afdoende te kunnen organiseren. De muziekscholen, die verantwoordelijk zijn voor de muziekinhoudelijke educatie missen de specifieke popmuziekmethodiek en het bijbehorend lesmateriaal. Door middel van inventarisatie, ontwikkeling, publicatie en distributie zal de SPN hier een oplossing voor zoeken. De kloof tussen popmusici en muziekscholen dient daarnaast geslecht te worden door meer toegepaste scholingsmogelijkheden voor muziekschooldocenten. Zowel het bestaand Kunstvakonderwijs als een eventueel op te starten specifieke "Rock-academie" zullen hiervoor worden ingezet. Het – te klassiek georiënteerde – imago van de muziekschool kan daarnaast verbeterd worden door het stimuleren van samenwerkingsvormen met poporganisaties en –podia.

2 COMMUNICATIE

De in de hoofdstukken 1, 3 en 4 behandelde deelterreinen educatie, oefenruimtes en optreedvoorzieningen kennen ieder hun eigen knelpunten en mogelijke oplossingen, maar zijn tegelijkertijd ook op een aantal onderdelen nauw met elkaar verweven. Zo is het bijvoorbeeld duidelijk dat alle drie zich qua aanpak concentreren op de begrippen "ontwikkeling" en "accommodatie". "Ontwikkeling" slaat hierbij op de groepen die zich door middel van onderwijs, oefening en optreden trachten op te werken naar een hoger niveau. "Accommodatie" is een sleutelbegrip voor zowel muziekschool, oefenruimte als podium. Omdat deze groepen van instellingen zich richten op dezelfde doelgroep is het vanzelfsprekend dat onderlinge communicatie zinvol is. Naast deze verbindingen "in de breedte" is het eveneens duidelijk dat er ook verticaal gezien sprake is van organisaties die elkaar aanvullen en nodig hebben. Landelijk, provinciaal en gemeentelijk opereren er organisaties die ieder een eigen taak en verantwoordelijkheid hebben. Gezamenlijk moeten zij het amateur-popbeleid gestalte geven

"Communicatie" is daarom een derde sleutelbegrip binnen het veelomvattende beleid voor de amateur popmuziek. De communicatie tussen de verschillende organisaties en instanties liet gedurende de jaren tachtig echter te wensen over. Dit heeft er bijvoorbeeld voortdurend toe geleid dat het spreekwoordelijke wiel op verschillende plaatsen in het land meerdere malen opnieuw moest worden uitgevonden. Dit natuurlijk met alle inefficiëntie, ongemak, tijdsverlies, etc. vandien.

Als een landelijke instelling heeft de SPN zich haar verantwoordelijkheid in deze altijd gerealiseerd en heeft, ondanks het ontbreken van de benodigde financiële middelen, getracht een bijdrage te leveren in de zogenaamde verticale communicatie.

Wat er per regio of gemeente in de breedte aan contacten en samenwerking ontstaat, is voor een landelijke organisatie minder eenvoudig te beïnvloeden.

Geschiedenis

Toen in het begin van de jaren tachtig op veel plaatsen in het land popkollektieven ontstonden (in de rest van deze nota "poporganisaties" genoemd omdat de naam "kollektief" door het onder-tussen veranderde karakter bij veel organisaties achterhaald is, zie ook pag. 10-11), werd door de SPN het initiatief genomen om een "Landelijk Overleg Popkollektieven" te organiseren, waar de gezamenlijke problemen en de diverse activiteiten besproken werden.

Na verloop van tijd bleek de opkomst echter sterk terug te lopen, terwijl er ook steeds meer sprake was van éénrichtingsverkeer van de SPN naar de kollektieven. Belangrijkste oorzaak hiervan was het feit dat de kollektieven met vrijwilligers draaiden die elkaar snel opvolgden. Hierdoor zat er bij elk overleg weer een groot aantal nieuwe mensen. Het gevolg was dat te vaak moest worden ingegaan op dezelfde vragen en onderwerpen, waardoor het overleg nooit veel verder en dieper dan de elementaire zaken kon gaan.

In 1985 werd gekozen voor een andere opzet. Het landelijk overleg hield op te bestaan. In plaats daarvan kwam het informatieve tijdschrift 'Neus' (met allerlei praktische informatie voor muzikanten, popkollektieven en andere bij de popmuziek betrokken instanties en personen) en het landelijk overleg werd vervangen door meer frequente bijeenkomsten met de provinciale poporganisaties (het Provinciale Koepel Overleg). Na twee jaar werd het informatieblad 'Neus' professioneler van opzet en omgedoopt in 'LINK'. Beide bladen werden overigens gratis verstrekt aan de poporganisaties.

Eind 1990 besloot de SPN om te stoppen met het tijdschrift. Behalve dat het blad met de op dat moment beschikbare mankracht en financiële middelen een steeds zwaardere belasting werd, leek 'Link' niet meer in een behoefte te voorzien. De meeste provinciale koepelorganisaties beschikten inmiddels over de benodigde kennis inzake juridische, fiscale en auteursrechtelijke onderwerpen en gingen hun eigen tijdschrift uitgeven. Bovendien startte Nederlands grootste vakblad voor popmuzikanten 'Music Maker' een uitgebreide vaste rubriek over de zakelijke en organisatorische kanten van de popmuziek en vroeg de SPN daarbij om advies over de aanpak en keuze van onderwerpen.

Het Provinciaal Koepel Overleg is wel blijven bestaan en vervult tot op heden de rol van intermediair tussen SPN en de verschillende koepels, die op hun beurt contact hebben met de regionale poporganisaties. Daarnaast gaat de SPN regelmatig op bezoek bij de poporganisaties en waar mogelijk (gezien de beperkte mankracht) ook bij regionale poporganisaties.

Het Provinciaal Koepel Overleg en de bezoeken aan poporganisaties worden ook in de toekomst uitgevoerd en zo nodig uitgebreid. Een betere uitdieping van wat er leeft bij de verschillende poporganisaties, een goede voorbereiding en het betrekken van experts bij specifieke onderwerpen kan daarnaast zorgen voor een hoger rendement van het Koepel Overleg. Een streven zou verder moeten zijn om de minder goed draaiende koepelorganisaties te ondersteunen en begeleiden om uiteindelijk een aantal gelijkwaardige organisaties rond de tafel te krijgen. Ook het hier de kop op stekende probleem van steeds nieuwe, nog onervaren, gezichten op het overleg, veroorzaakt door de vrijwilligersopzet van een aantal koepels, dient opgelost te worden. Te denken valt aan de benadering van - meer ervaren - bestuursleden van de desbetreffende koepels. Ook zal de SPN initiatieven van deze koepels om een beroepskracht gefinancierd te krijgen, ondersteunen. Continuïteit van poporganisaties door middel van beroepskrachten is - zeker op provinciaal niveau - van groot belang. Door middel van dergelijke acties kan het Provinciaal Koepel Overleg een belangrijker communicatie-instrument worden dan het nu is. Naast informatie-uitwisseling kan er dan ook gewerkt gaan worden aan gezamenlijke acties en activiteiten. Een vervolg hierop is het stimuleren van soortgelijke contacten tussen provinciale koepels en regionale poporganisaties. Een onderwerp dat tijdens het koepeloverleg zelf aan bod dient te komen. Meer specifieke contacten en samenwerking tussen de SPN en de afzonderlijke koepels dient op basis van werkbezoeken te worden onderhouden.

Uit een door een stagiaire in 1990 uitgevoerde enquête onder poporganisaties bleek dat er nogal wat onvrede bestond over de onderlinge communicatie en meer specifiek het verstrekken van informatie door de SPN aan de organisaties. Ervaring van de SPN in deze is dat informatie vaak talloze malen opnieuw moet worden verstrekt omdat vrijwilligers bij hun verdwijnen ook de opgebouwde know-how meenemen. Een veranderende aanpak van de communicatie in de hier bedoelde verticale richting, dient dan ook rekening te houden met deze hindernis.

De bedoelde informatie over onderwerpen in de sfeer van belastingen, auteursrechten, subsidies, etc. is samen te vatten in overzichtelijke brochures. Door middel van een opvallend vormgegeven hardkartonnen display, waarin de brochures per onderwerp gerangschikt voor iedereen mee te nemen zijn, moet het mogelijk zijn dat deze brochures ook gedurende langere tijd een informatieve waarde blijven behouden en niet onmiddellijk kwijtraken tussen allerlei ander papierwerk. Door middel van steeds nieuwe brochures kan elke organisatie zo haar eigen documentatie opbouwen dat steeds weer opnieuw te gebruiken is door nieuwe vrijwilligers. Het feit dat dit idee werd geboren tijdens het Provinciaal Koepel Overleg, geeft aan dat er duidelijk behoefte is aan dergelijke praktische informatie.

Een belangrijk middel om het contact met de achterban te verbeteren is het maandelijks uitgeven van een informatief tijdschrift.

In 1993 bleek uit enquêtes dat er veel interesse bestond voor een nieuw tijdschrift dat met name aandacht besteedt aan de Nederlandse popmuziek, aangezien die in de bestaande muziekbladen nauwelijks aan bod komt. Om aan deze behoefte te voldoen introduceerde de SPN in mei 1993 het 0-nummer van het muziektijdschrift FRET met diverse informatie over de Nederlandse popmuziek, een uitgebreide concert-agenda en tientallen cd-recensies. Dit 0-nummer oogstte veel enthousiaste reacties uit het hele land.

De SPN streeft ernaar FRET met ingang van 1994 maandelijks uit te geven en gratis te verspreiden via het distributie-netwerk van podia en poporganisaties dat in 1993 is opgezet. De inhoud wordt gedeeltelijk bijgesteld: de concertagenda en de uitgebreide recensies blijven, maar een deel van de redactionele artikelen zal worden toegespitst op de amateur popmuziek en (praktische) informatie bevatten die van belang is voor (amateur) muzikanten, poporganisaties en podia. De uitvoering (formaat/vormgeving) van het blad zal een meer sober karakter krijgen dan bij het 0-nummer het geval was. Dit om de kosten en de benodigde mankracht/-uren laag te houden.

Praktische problemen die bij de uitgave van een dergelijk blad om de hoek komen kijken, zijn in de eerste plaats van financiële aard. Met name in de beginfase zullen inkomsten uit advertenties nog weinig substantieel bij kunnen dragen aan de exploitatie van het blad. Omdat het blad in principe gratis verspreid gaat worden onder de doelgroep, zijn er ook geen inkomsten te verwachten uit abonnementen of losse verkoop. Een verzoek om subsidie via de incidentele projecten-subsidies van de afdeling AK/KV werd echter negatief beoordeeld door de Raad voor de Kunst.

Omdat met de SPN vergelijkbare landelijke koepelorganisaties (koren, HaFaBra) wel gesubsidieerde en vergelijkbare (vak)bladen uitbrengen, lijkt het vermoeden gerechtvaardigd dat het oude misverstand dat "die commerciële popmuziek haar eigen geld wel kan genereren" een rol heeft gespeeld bij de afwijzing. Juist door middel van een dergelijk blad zou er echter een enorme verbetering te bereiken zijn op het gebied van expertise bij de vele plaatselijk opererende poporganisaties. Daarnaast zou het de gehele infrastructuur ten goede komen als er door middel van een dergelijk medium een informatie-uitwisseling tot stand zou komen die er voor zou zorgen dat er een eind komt aan de nu nog bestaande "eilandjes-cultuur" waarbij de verschillende organisaties over het algemeen niet veel verder kijken dan hun eigen - vaak kleine - werkterrein.

De SPN is van mening dat het blad, zeker gezien de beoogde aanpassingen, een belangrijke informatieve functie kan vervullen, zeker in het kader van het amateurpopbeleid. De SPN zal daarom opnieuw pleiten voor het toekennen van een (start)subsidie om het blad te realiseren.

Tenslotte: De poppodia in Nederland, onmisbaar onderdeel van de totale popinfrastructuur, en ook vrijwel allemaal distributiepunt van de FRET, zijn een jaar geleden voor het eerst - in eerste instantie met een klein aantal - om de tafel gaan zitten om een overleg op gang te brengen, vergelijkbaar met het Provinciaal Koepel Overleg. Samen willen zij zaken als BUMA-STEMRA-afdrage, wel of geen BTW-plicht en andere onderwerpen die alle podia aangaan behandelen en zonedig gezamenlijk aanpakken. De SPN wordt hiervan op de hoogte gehouden en zou eventueel, als één en ander een wat structureler karakter krijgt, op kunnen gaan treden als adviseur.

Hoewel de SPN een geheel andere relatie heeft met een groot deel van die podia, doordat zij subsidies ontvangen van de SPN in het kader van het Podiumplan, is het toch zinvol dat de SPN de ontwikkelingen blijft volgen en, indien gewenst, hier haar bijdrage aan levert. Met name activiteiten op het terrein zoals beschreven in het vorige hoofdstuk, de optreedvoorzieningen, zouden in de

toekomst in samenwerking met deze belangenorganisatie aangepakt kunnen worden.

De hierboven beschreven activiteiten op het gebied van communicatie in de zogenaamde verticale richting zijn eigenlijk geen van allen nieuwe initiatieven. Wel houden zij een verdere intensivering van al bestaande activiteiten in. Communicatie op horizontaal niveau, en dan met name op het gemeentelijk horizontale niveau, komt in het volgende hoofdstuk aan de orde. Hierbij gaat het om contacten tussen poporganisaties, muziekscholen, jongerencentra, oefencomplexen, etc.

Samenvatting

Communicatie met de gedecentraliseerd opererende poporganisaties was voor de SPN in de jaren *vaarafgaand* aan de *invaering* van een landelijk amateurpopbeleid eigenlijk de enige *bemaeienis* met het amateursegment. De *averlegstructuren*, *werkbezoeken* en *regelmatige ondersteuning* en *advisering* *zaals* de SPN die in het verleden *verzargde* zal in de *kamende* jaren verder *geïntensiveerd* *warden*. Daarbij zal *vaaral* *aandacht* *warden* *besteed* aan *continuïteit* en *professionaliteit* van *overleg-* en *samenwerkingsvormen*. De uitgave van een serie informatieve brochures moet een bijdrage leveren aan het verhogen van de kennis ten aanzien van complexe materie *ap* het gebied van juridische, fiscale, *organisatarische* en financiële zaken daar waar ze *betrekking* hebben *ap* de *popmuziekbeaefening*. *Vaar* de meer *aktuele infarmatie-uitwisseling*, *achtergronden*, *agenda's*, etc. zal de SPN een *informatief tijdschrift* uit gaan geven. Het blad zal maandelijks gaan verschijnen en wordt gratis verspreid *ander padia* en poporganisaties.

3 OEFENRUIMTES

Samenhangend met het eerder behandelde popmuziekonderwijs is de behoefte aan geschikte oefenruimtes. Niet alleen de muziekscholen kampen met het probleem dat aandacht voor popmuziek gepaard gaat met de problematiek van ruimtegebrek en geluidsoverlast. Ook popgroepen zelf, los van het feit of ze onderwijs volgen, moeten om voort te kunnen bestaan en zich te kunnen ontwikkelen, *vraeg* of *laat* op zoek naar een geschikte lokatie. Het oefenen in garages, op zoldertjes of in de huiskamer zal tenslotte binnen zeer korte tijd tot ernstige geluidsoverlast leiden.

Het gebrek aan voldoende goed geïsoleerde repetitieruimtes maakt het probleem van geluidsoverlast zoveel lastiger en tegelijkertijd ook zoveel dringender dan bij andere cultuuruitingen, waarvoor in de meeste gemeentes betere ruimtevoorzieningen zijn getroffen. Dit zal ongetwijfeld weer samenhangen met het feit dat popmuziek een jonge muziekvorm is (hoe wel ze inmiddels al weer zo'n veertig jaar bestaat).

Ooit, lang geleden, gaf de Raad voor de Kunst het belang al aan van oefenruimtes, waarbij ze tevens duidelijk maakte waar haar inziens de verantwoordelijkheden lagen:²⁷

"In afwijking van de meeste andere muziessaarten is het nauwelijks mogelijk popmuziek te maken in de huiselijke omgeving. Geluidsoverlast is vaak het grootste bezwaar. Dikwijls is ook de apparatuur te omvangrijk om in een (huis-)kamer op te stellen. Bovendien zal een (huis)kamer maar zelden de gelegenheid bieden om een podium-oct (vaak een onmisbaar onderdeel van het optreden van een popgroep) te ontwikkelen. Juist in de popmuziek (voor repeteren en componeren vaak nauw oon elkaar grenzen) is een bruikbare oefenruimte erg belangrijk, en dat geldt voor elk van de beagde categorieën. Het bieden van voldoende geschikte en betaalbare oefenruimte in de vestigingsplaats van een popgroep is typisch een voorziening die thuis hoort bij de lokale overheid. Popgroepen vragen geen rionte accommodaties. Ze willen geen luxe maar slechts het oller noodzakelijkste zoals voldoende okaestische isalatie. Zij zijn bereid en vaak vindingrijk genaeg am veel te improviseren. In de dagelijkse praktijk is er vaak wel een gebouw, in eigendom van een lokale overheid dat - soms tijdelijk of op deeltijdsbasis - beschikbaar is voor dit doel. De moeilijkheid is vaak dat er ook op ambtelijk niveau nag wel eens moet worden geïmproviseerd voordat popgroepen er terecht kunnen."

Oefenruimtes zijn dus een zaak voor de lokale overheden. Maar ook daar zijn er weer verschillende afdelingen die ieder op hun beurt te maken hebben met de uiteindelijke realisatie van een

ruimte. Naast Kunstzaken (op lokaal niveau vaak opgenomen in een afdeling Cultuur of Welzijn) zijn dat bijvoorbeeld de verantwoordelijke ambtenaren voor Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting en tenslotte (en niet onbelangrijk!) de afdelingen die zich bezig houden met de wet op de geluidshinder, vaak ondergebracht bij Algemene Zaken. Op landelijk niveau valt hierover iets terug te vinden in een structuurschets van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer uit 1983, overigens zonder dat het woord popmuziek genoemd wordt:²⁸

"...het instandhouden en verbeteren van ruimtelijke voorwaarden, voor het goed functioneren van de steden, zowel in ruimtelijk, sociaal-cultureel als in economisch opzicht...er wordt gestreefd naar: - Het benutten van buiten gebruik geroekte bedrijfsterreinen, kozernetterreinen en spoorwegemploementen..."

Hier komen aanbevelingen vanuit het landelijk cultuurbeleid en het landelijk Ruimtelijke ordeningenbeleid elkaar dus min of meer tegen. De genoemde lokaties zullen daarnaast door hun vaak afgelegen ligging meestal weinig problemen opleveren met geluidsoverlast.

Toch is in de praktijk van de afgelopen 15 jaar gebleken dat er nog lang niet voldoende ruimtes gerealiseerd zijn. De lokale overheden zijn tot nu toe niet bereid of in staat geweest om te beantwoorden aan de dringende vraag van een nog steeds groeiend aantal popgroepen. Het blijkbaar her en der bestaande onvermogen van lokale overheden om deze problemen op te lossen blijkt eveneens uit cijfers van de in 1993 door de SPN gehouden enquête onder poporganisaties.

Deze poporganisaties zijn vaak ook beheerder van oefenruimtes (overigens zijn er vele andere instanties die hetzelfde doen dus de cijfers die gebaseerd zijn op deze enquête zijn niet representatief voor oefenruimtes in zijn algemeenheid). Van de 124 achterhaalde oefenruimtes, in beheer bij poporganisaties blijken 51 ruimtes (41%) (mede-)gefinancierd door de landelijke overheid via het in 1985 in het leven geroepen fonds "Jongeren bouwen voor Jongeren". Een fonds dat in eerste instantie helemaal niet bedoeld was voor popaccommodaties, meer voor clubhuizen en dergelijke, maar dat op uitdrukkelijk verzoek van de SPN ook oefenruimtes ging ondersteunen. Uit andere cijfers, afkomstig van JBVJ zelf, kan geconstateerd worden dat in de loop der tijd 38 projecten (één project kan een groot aantal oefenruimtes omvatten) voor in totaal ruim 5 miljoen gulden door JBVJ zijn ondersteund in een periode van 4 jaar.

Het JBVJ-fonds heeft in veel gevallen gewerkt als katalysator in de besluitvorming van gemeentelijke overheden. Nadat JBVJ met de toezegging kwam om een gedeelte van de (ver)bouwkosten van een oefenruimte te dekken, kon de desbetreffende gemeente vaak niet langer achterblijven. Zonder de inbreng van JBVJ zou bouw cq verbouw in veel gevallen nog tijden zijn uit- danwel afgesteld. Dit is een voorbeeld van de waarde die landelijk beleid kan hebben op een terrein dat feitelijk de verantwoordelijkheid van lagere overheden is. Gezien de dramatische daling in nieuwe ruimtes sinds 1991 kunnen wij niet anders dan concluderen dat JBVJ van grote waarde was en dat het afschaffen van deze regeling remmend heeft gewerkt op de oplossing van het oefenruimteprobleem.

Wat valt er nu concreet te zeggen over het aantal beschikbare oefenruimtes? Harde cijfers over de landelijke dekking ontbreken. Oefenruimtes worden beheerd bij de meest uiteenlopende instanties of worden particulier beheerd. (Vooral in het laatste geval zijn de ruimtes meestal nergens geregistreerd.) Bovendien gaat het vaak om geïmproviseerde ruimtes die snel weer verdwijnen (kraak- en slooppanden). Zelfs als alle adressen in het land bekend zouden zijn en bij elkaar worden opgeteld, dan nog zou de uitkomst niet erg valide zijn, gezien de enorme verschillen tussen deze oefenruimtes. Het totale aantal popgroepen in Nederland, dat gebruik moet maken van deze ruimtes, is overigens al even moeilijk in kaart te brengen: bestaande cijfers zijn gebaseerd op gekunstelde rekenformules en schattingen.

Kortom: de verschijningsvorm en kwaliteit van de oefenruimtes verschilt, en wat de kwantiteit betreft: een landelijk dekkend cijfer is niet te achterhalen, maar feit is dat oefenruimtes in veel gemeentes ontbreken of zijn op zijn minst ontoereikend voor het aantal popgroepen ter plaatse.

Zo blijkt uit de gegevens van de meest recente SPN-enquête onder poporganisaties dat 83% van de door hen geëxploiteerde oefenruimtes te maken heeft met (grote) wachtlijsten. Uit onderzoeken die al eerder op provinciaal niveau zijn uitgevoerd²⁹ komen soortgelijke getallen naar voren. In Zuid-Holland is het aantal oefenruimtes met een wachtlijst (60%) wat lager, maar ook hier blijkt,

²⁸ Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, *Structuurschets stedelijke gebieden 1983, deel A, Beleidsvoornemen, blz. 12*

²⁹ -Popmuziek in Zuid-Holland, Michael Christianen, Wetenschapswinkel Erasmus Universiteit Rotterdam, 1993.

"Niemand wil een beginnend bandje", P.L. van Elderen, Wetenschapswinkel Katholieke Universiteit Brabant, 1993.

getuige de resultaten van een onderzoek onder popgroepen, dat één op de drie groepen problemen heeft met het vinden van een ruimte. In Noord-Brabant heeft 65% van de onderzochte oefenruimtes een wachtlijst. Daarnaast noemt 81,3% van de onderzochte popgroepen in Noord-Brabant het geringe aantal oefenruimtes een probleem. Dat deze twee provincies een iets positiever beeld geven dan de landelijke cijfers is op zich niet verwonderlijk omdat beide provincies bekend staan om hun relatief beter functionerende popbeleid dan elders in het land (zie bijvoorbeeld ook de subsidie-tabel per provincie op blz.15).

Dat we hier dus te maken hebben met één van de meest urgente problemen voor amateurgroepen moge duidelijk zijn. Wat nu echter de rol van de SPN, inzake het landelijk amateurpopmuziekbeleid hierin zou moeten zijn, is minder duidelijk. Het realiseren van een fors aantal extra ruimtes is op de eerste plaats een kwestie van geld. En de SPN beschikt in het geheel niet over de financiële middelen om in die behoefte te kunnen voorzien.

In eerste instantie kan beleid gericht op de oefenruimte-problematiek, hoe nijpend ook, dan ook niet veel verder gaan dan het uitgeven van een informatieve brochure waarin wordt aangegeven hoe een ruimte eventueel te realiseren zou zijn. Hoe er eventueel in samenwerking met andere relevante instanties binnen de gemeente kan worden samengewerkt om een uiteindelijke realisatie waarschijnlijker te maken (zie ook: hfdst III), welke fondsen eventueel bij zouden kunnen springen, hoe de kosten laag gehouden kunnen worden, hoe er ingespeeld zou kunnen worden op al bestaande bouwplannen in de gemeente (een oefenruimte kan bijvoorbeeld relatief goedkoop gerealiseerd worden in de nieuw te bouwen schouwburg of jongeren centrum). Verder kan geadviseerd worden hoe een éénmaal gerealiseerde oefenruimte het best beheerd en geëxploiteerd kan worden om zodoende een sluitende begroting te verwezenlijken.

Halverwege 1993 is er, met behulp van een éénmalige subsidie van WVC, sprake van een eerste verkennend onderzoek naar de mogelijkheden voor het opzetten van een "Fonds voor Popaccommodaties". Dit plan is eveneens aan bod gekomen in gesprekken van de SPN met leden van de vaste kamercommissie voor welzijn en cultuur. De SPN is een groot voorstander van een dergelijk zelfstandig opererend fonds aangezien zij zelf de middelen mist om concrete activiteiten op het terrein van oefenruimte te ontplooiën.

Het voorgaande verhaal geeft aan wat het belang van een dergelijk fonds is en in hoeverre dit ook het handelen van gemeentelijke overheden kan stimuleren. De financiële middelen die voor een dergelijk fonds noodzakelijk zijn, gaan het budget voor amateurpopmuziek, dat de SPN tot haar beschikking heeft, ver te boven. Feit is dat zonder het beschikbaar komen van deze middelen het amateurpopbeleid ernstig gekortwiek zou zijn en weinig concrete resultaten op het cruciale terrein van specifieke pop-accommodaties zou genereren.

Tenslotte willen wij er nogmaals op wijzen dat verwezenlijking van accommodaties vooral een zaak van lokaal niveau is. Een landelijk beleid kan verder niet veel meer doen dan het probleem signaleren en eventueel ontluikende initiatieven op lokaal niveau ondersteunen en adviseren.

Dat we hier te maken hebben met een slepende kwestie die al geruime tijd op een afdoende oplossing wacht, willen we hier ter afsluiting nog even aangeven met een citaat uit het Hand- en leerboek der Bestuurswetenschappen³⁰ uit 1971 (!):

"De beot-, jozz-, pop- en andere tiernmuziekgroepjes

Deze zijn er ook in Nederland in ongekend en onbekend oontol. Deskundigen beweren dot er duizenden zijn en het lijkt geen ongeloofwaardige bewering ols men ziet tot in welke kleine gemeentes deze luidruchtige bondjes in de weer zijn. Men mog over de kwoliteit von deze muziek oordelen zo men wil, een feit is het, dot ze duizenden jonge mensen tot muziekbeoefening wisten te brengen. Merkwoordig is ook dot ze internotionool von Tokio tot Amsterdam, Son Francisco en Westerbork jongeren wisten te oktiveren. De overheid heeft zich over het olgemeen weinig met deze groeperingen ingeloten. In sommige gemeentes zijn met behulp von de overheid behoortlijke ruimten voor deze ootviteiten ingericht. Verder don ruimteverstrekkend kon de overheid ons inziens ook niet goon.

Leiding geven wordt door deze vrijheidslievende lieden niet op prijs gesteld. Nu komen deze jonge mensen nog vook in kelders, goroges en ondere obscure gelegenheden somen. Het verstrekken von behoortlijk verlichte ruimten, met goed ingerichte toiletruimten is een positief middel om ongewenste toestonden te voorkomen. Hier ligt ons inziens wel degelijk een took voor de plootselijke overheid. Men kon niet met een negotief oordeel volstoon."

Samenvatting

De grote achterstand op het gebied van specifieke, geïsoleerde oefenruimtes in Nederland is voor zeer veel popmuzici het meest urgente en tastbare knelpunt waar het het feitelijke popmuziek maken betreft. Accommodatie is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheden. In de praktijk blijkt dat (te) veel gemeentes de middelen missen om nieuwe ruimtes te realiseren. Het landelijk amateurbeleid zoals dat in de komende jaren vorm zal gaan krijgen mist eveneens ten ene male de middelen om een aanvullende financiële bijdrage te leveren, die een stimulerend karakter naar de gemeentelijke overheden zou moeten hebben. Werkelijk substantiële resultaten op het terrein van oefenaccommodaties zouden dan ook alleen gerealiseerd kunnen worden als er door WVC een landelijk, ondersteunend fonds, vergelijkbaar met het vroegere "Jongeren bouwen voor Jongeren Fonds", gerealiseerd zou worden.

4 OPTREEDVOORZIENINGEN

Er bestaat onder het totale aantal popgroepen een aantal zogenaamde "liefhebber-bands" voor wie popmuziek maken vooral een sociale aangelegenheid is (die zich afspeelt in de oefenruimte of tijdens optredens in besloten kring), die geen behoefte heeft om met het ingestudeerde repertoire naar buiten te treden.

Toch is het voor verreweg de meeste popgroepen wél de bedoeling om op een gegeven moment het publiek op te zoeken. Dat voor velen op de eerste plaats "de lol in het spelen" telt en niet zozeer een verlangen naar succes en roem, is, zeker gezien vanuit de achtergronden van het amateurkunstbeleid, geen reden om hier geen serieuze aandacht aan te besteden. Waar oefenruimtes en, in mindere mate, onderwijs belangrijke voorwaarden zijn voor het beoefenen van popmuziek, daar is de aanwezigheid van poppodia en andere optreed-locaties van belang om ook een zicht- en hoorbaar resultaat te verwezenlijken.

Met het noemen van het woord "resultaat" is het zinvol om nog eens duidelijk aan te geven dat er binnen de popmuziekbeoefening een grove tweedeling te maken is tussen enerzijds de groepen die vooral op feesten spelen met een repertoire dat voor een groot deel niet door hen zelf ontwikkeld is, maar dat bestaat uit het naspelen van bekende liedjes, hits en klassiekers. Creativiteit is hier een stuk onbelangrijker dan commercialiteit. Het zijn deze bands die het misverstand in de wereld hebben gebracht dat alle popmuziek zo zou zijn. Anderzijds worstelt het merendeel van de bestaande popgroepen echter met eigen composities, is artistiek en creatief bezig en is dus ook meer cultuur- dan marktgericht bezig. Het is deze laatste en tevens ook grootste categorie waar het beleid op gericht dient te zijn. Het zijn nu eenmaal vaak de economisch zwakkere, maar cultureel interessante artiesten en musici die steun verdienen van de overheid.

Overigens is er natuurlijk ook sprake van groepen dat zich ophouden in het schemergebied tussen de twee voornoemde categoriën.

Via optredens wordt overigens ook de doelgroep van een amateurpopbeleid nog eens uitgebreid met een enorme groep - passieve - popmuziek liefhebbers: het publiek!

Na de situatie ten aanzien van onderwijs en oefenruimtes besproken te hebben, zou je verwachten dat er ook op het gebied van podia een achterstand bestaat en dat beleid er op gericht zou moeten zijn om op korte termijn een aantal podia te creëren. De situatie is hier echter anders. Nederland kent een indrukwekkend podia-circuit dat zelfs internationaal bekendheid geniet. Dit is ook één van de redenen dat er relatief gezien veel buitenlandse groepen toernees door Nederland maken. Voor de goede orde zij vermeld dat het nu niet gaat om de algemeen bekende podia als Vredenburg in Utrecht of Ahoy in Rotterdam, die door hun enorme capaciteit alleen interessant zijn voor de echte wereldtop. We bedoelen de kleinere podia met een capaciteit van 100 tot - in een enkel geval - 1000 bezoekers (ter vergelijking: Ahoy heeft een capaciteit van 10.000 bezoekers). Deze podia, waarvan er bij de SPN niet minder dan 150 bekend zijn, zitten verspreid over het hele

land en zijn onderling weer verschillend van opzet. Veel podia zijn onderdeel van een jongerencentrum of buurthuis en vallen dan ook onder de sector "welzijn" van de desbetreffende gemeente. Wel zijn vrijwel alle podia gevat in een stichtingsvorm. Hierdoor is een commerciële uitbating van deze podia bij voorbaat uitgesloten en blijven eventuele opbrengsten behouden voor de artistiek-inhoudelijke invulling.

Begin jaren negentig is er echter sprake van een ontwikkeling waarbij podia de overstap maken naar een volwaardig cultureel centrum waarbij de popmuziekprogrammering wordt gecombineerd met theater en film, meestal in het wat progressievere, vernieuwende segment. Gemeentes beschouwen dit vaak als een interessante aanvulling op schouwburg en bioscoop, maar helaas beseffen zij in de meeste gevallen niet om welke bezoekersaantallen het hier gaat.

Op veel plaatsen wordt de omvang en het belang van dit podiumcircuit absoluut niet op waarde geschat. Op basis van plaatselijke gegevens uit de podiumplan-administratie van de SPN is een landelijk bezoekersaantal van minimaal 2 miljoen op jaarbasis te genereren. Na een tweetal diepgaande inventarisaties van het podiumkunstenbezoek in de gemeentes Groningen en Rotterdam moest ook het Centraal Bureau voor de Statistiek toegeven dat zij een compleet marktsegment over het hoofd had gezien bij het samenstellen van bezoekersaantallen in Nederland. Het opnemen van bezoekersaantallen van zowel kleine als grote popconcerten levert namelijk een totaal ander beeld en schudt de kwantitatieve verhoudingen tussen de diverse cultuurvormen danig door elkaar. Vanaf 1994 zal het CBS popconcerten dan ook als volwaardige noemer op gaan nemen in haar publieks-groep-onderzoeken.

De eerder genoemde ontwikkeling waarbij podia de overstap van Sociaal-Cultureel Werk naar Cultuur trachten te maken is enerzijds het gevolg van de serieuzere aandacht voor de genoemde kunstgenres en anderzijds van de bezuinigingen op het welzijnswerk, waardoor een overstap naar een meer culturele invulling van de accommodatie ook een grotere zekerheid biedt voor het voortbestaan van het centrum. Probleem blijft echter in veel gemeentes de (nog steeds) huiverige houding van veel bestuurders ten aanzien van deze "andere" vorm van cultuur. Hierdoor bevindt een groot aantal podia zich momenteel in een soort "touwtrek-gebied" tussen verschillende gemeentelijke budgetten. Een situatie die maar al te tekenend is voor de wijze waarop er op gemeentelijk niveau vaak nog met het genre wordt omgesprongen.

Hiermee wordt automatisch de kern geraakt van het grote probleem waar het podiumcircuit mee kampt: Er zijn weliswaar (nog) veel podia in Nederland, maar velen hebben het moeilijk en worden voortdurend bedreigd in hun voortbestaan. Aangezien het dezelfde podia zijn waar zowel professionele als amateur- popgroepen spelen, de scheiding hiertussen ligt in de popmuziek tenslotte bijzonder vaag, is dit een onderwerp waar het SPN-beleid zich al jaren mee bezighoudt:

Het Podiumplan van de SPN heeft tot doel het live-circuit in Nederland structureel te versterken door verstrekking van aanvullende subsidies aan tevoren zorgvuldig geselecteerde podia (de zgn. kernpodia) voor optredens van Nederlandse popgroepen. Het is nu eenmaal zo dat een popconcert kosten met zich meebrengt (apparatuur, transport en onkosten van de groep, etc.) die lang niet altijd terugverdiend kunnen worden met de entree-opbrengsten.

De verleiding is voor een podium dan al snel groot om 'veilig' te gaan programmeren en te mikken op het grote publiek door alleen de grote en bekende groepen te boeken die een 'volle bak' garanderen. Door de mogelijkheid een deel van het geleden verlies terug te vorderen bij het Podiumplan biedt de SPN de mogelijkheid ook regelmatig vernieuwende en interessante Nederlandse groepen te programmeren die (nog) niet garant staan voor een financieel succes.

Tot en met 1991 was deze voorziening alleen bedoeld voor concerten van groepen die minimaal 1500 gulden gage vroegen voor een optreden. Hiermee werd een kunstmatige grens getrokken waardoor de aanvullende subsidies van het Podiumplan alleen ten goede kwamen aan de professioneel werkende groepen in Nederland (een voorwaarde van WVC).

Vanaf augustus 1991 is de regeling verruimd: als een kernpodium een minder ver gevorderde (zeg maar amateur-) groep in het voorprogramma plaatst van een 'professioneel' opererende groep, komen beide groepen in aanmerking voor subsidie. Ook een Nederlands voorprogramma bij een concert van een buitenlandse groep werd vanaf die datum subsidiabel. Belangrijk hierbij zijn steeds de artistiek-inhoudelijke afwegingen van de programmeur van het betreffende podium. De SPN houdt zich hierbij dus verre van een selectie-proces.

In de praktijk gaat het hier vooral om amateur groepen die er hard aan werken een meer professionele status te bereiken. De achterliggende gedachte van deze aanpassingen is dan ook de doorstroming tussen beginnende en meer gevorderde groepen te stimuleren.

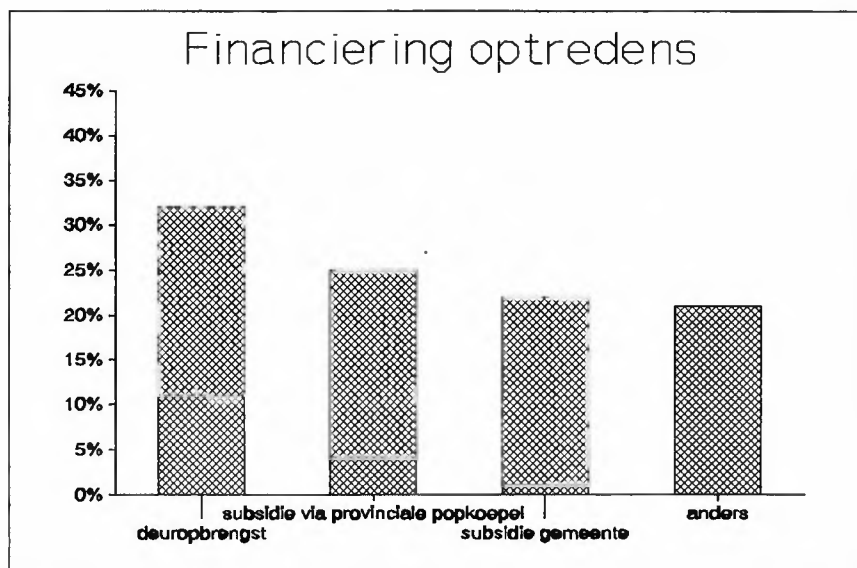
Door deze wijziging in het Podiumplan werd in 1992 een toename van 14% gemeten ten aanzien van het aantal subsidiabele concerten. Het uitgekeerde subsidiebedrag steeg in diezelfde periode met 20%. Op basis van de doorgevoerde wijzigingen in het podiumplan in het voordeel van amateurgroepen, kan hieruit de voorzichtige conclusie worden getrokken dat deze (dubbele) toename voor een deel ten goede moet zijn gekomen aan de groepen die optraden als voorprogramma en op wie (nog) de amateur status van toepassing was.

Voor het gros van hun optredens zijn de duizenden amateurgroepen in Nederland echter aangewezen op initiatieven en faciliteiten in hun eigen omgeving. Te denken is daarbij aan de legio muziekcafé's, kleinere buurthuizen, studentenverenigingen en verder de vele (school)feesten en festivals die naast het al genoemde podiumcircuit bestaan. De programmering is hier meestal veel onregelmatiger en de financiële mogelijkheden zijn over het algemeen ook betrekkelijk beperkt. In het reguliere podiumcircuit waar de publiekscapaciteit vaak te groot is voor de meestal nog geheel onbekende amateurgroepen, worden amateurgroepen vaak gecombineerd aangeboden; hetzij als voorprogramma van een bekendere groep, hetzij in een 'groepenpresentatie' waarbij het publiek op een avond verschillende amateurbands achter elkaar te zien krijgt.

Vaak worden dergelijke presentaties georganiseerd door een popkollektief, dat er tenslotte is om de plaatselijke groepen te promoten en begeleiden. Daar weer vlak boven opereert een provinciale popkoepel die met behulp van een provinciale subsidie de mogelijkheid heeft om concerten te subsidiëren. De systematiek van deze subsidieregelingen is te vergelijken met het landelijk Podiumplan, zij het dat het hierbij gaat om concerten van bands uit de betreffende provincie die op een lager, meer amateuristisch niveau opereren. Het gaat over het algemeen dan ook om onkostenvergoedingen en niet om gages.

In de loop der tijd hebben de provinciale organisaties en de SPN de podiumsubsidiesystemen op elkaar afgestemd, zodat de provinciale regelingen aansluiten op de 'onderkant' van het landelijke Podiumplan.

De eerdergenoemde enquête van de SPN resulteerde in de volgende cijfers over activiteiten van poporganisaties ten aanzien van optredens voor amateurgroepen: 67 van de 80 (84%) poporganisaties die reageerden, waren inderdaad betrokken bij het organiseren van optredens en 17 poporganisaties (21%) beschikten daarbij over een eigen podium/accommodatie. Van deze 67 poporganisaties organiseert 15% wekelijks concerten, 12% eens in de twee weken en 16.5% minimaal een keer per maand. De overige 56.5% ontplooit maar enkele keren per jaar activiteiten op dit gebied. 51% Van de organisaties ontvangt voor dergelijke activiteiten een aanvullende subsidie via de provinciaal opererende podiumplannen. Voor het leeuwedeel dient het geld echter van de entree-opbrengsten of de gemeentelijke subsidie aan poporganisatie of podium te komen.

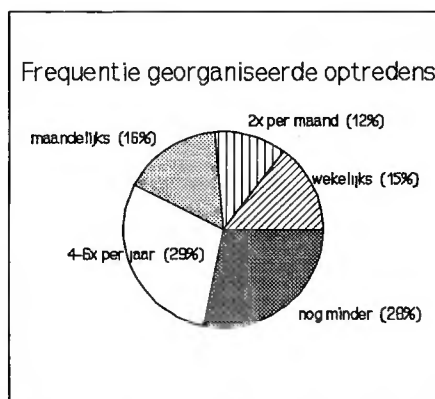
Afbeelding 4. toont de verschillende financieringsbronnen van optredens door poporganisaties.

De specifieke amateur-optredens zoals die nu via poporganisaties worden georganiseerd, doen zich momenteel in vijf verschillende vormen voor: het gewone optreden, (georganiseerd door 61% van de organisaties), de (voorrondes van) prijzen en concoursen (39%), de eerder genoemde groepenpresentaties (85%!), workshopuitvoeringen (zie hoofdstuk 2) (24%) en de uitwisselingen van groepen tussen bepaalde gemeentes of regio's (16.5%). De groepen die hiervoor in aanmerking komen zijn in de regel bij de poporganisatie aangesloten of in ieder geval afkomstig uit de gemeente of regio van de desbetreffende organisatie.

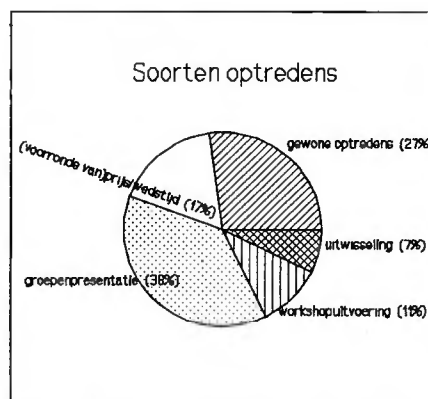
Naast deze optredens in kleine en grotere zalen is 67.5% van de poporganisaties ook betrokken bij de organisatie van een popfestival waar, naast regionale amateurbands, in de meeste gevallen ook professionele en bekende groepen geprogrammeerd worden. Ook hiervoor is vaak weer een beroep nodig op aanvullende subsidies van gemeente of provincie (de laatste meestal via de provinciale poporganisatie).

Tenslotte is ook nog 42.5% van de genuteerde poporganisaties actief bezig met het regelen van optredens van bij hun aangesloten popgroepen op podia elders in het land. Alles bij elkaar wordt er dus al veel georganiseerd voor amateurgroepen in Nederland.

Ondanks al deze inspanningen is het wel zo dat er, gezien de hoeveelheid amateurgroepen (enige tienduizenden), altijd groepen buiten de boot zullen vallen. Dit is onvermijdelijk en wordt door de SPN ook niet gezien als een groot probleem. Op het gebied van optredens geldt tenslotte het mechanisme van vraag en aanbod. Als er voldoende mogelijkheden om op te treden bestaan en een popgroep weet hier niet tussen te komen, dan zal zij in eerste instantie bij zichzelf te raden moeten gaan in plaats van onmiddellijk beschuldigend naar poporganisaties, de overheid of de boze buitenwereld te wijzen.

Afbeelding 5. toont de frequentie van de door de poporganisaties georganiseerde optredens.

Afbeelding 6. toont de soorten van optredens.

Aanvullend op de vele initiatieven die gedecentraliseerd plaatsvinden dient een landelijk beleid ten aanzien van optreedvoorzieningen gericht te zijn op:

- a. het instandhouden van het nu bestaande podiumcircuit.
- b. een inbreng bij landelijke activiteiten zoals de "Grote Prijs van Nederland".
- c. internationale activiteiten.

Ad a:

Voor het instandhouden van noodlijdende accommodaties geldt hetzelfde als voor de oefenruimtes: er zijn financiële middelen nodig. Het gaat hierbij echter over bedragen die een veelvoud zijn van de totnu toe voor amateurpop beschikbaar gestelde bedragen. Het creëren van, het eerder genoemde, ondersteunende Fonds voor pop-accommodaties zou ook op dit terrein een belangrijke, ondersteunende en stimulerende bijdrage zijn.

De uiteindelijk verantwoordelijke beleidsambtenaren op lokaal niveau dienen daarnaast overtuigd te worden van de zin en noodzaak van de bedoelde accommodaties. De SPN ziet het als haar taak te blijven werken aan dit bewustwordingsproces zodat popoefenruimtes en podia in de toekomst op dezelfde wijze beoordeeld zullen worden als de meer als vanzelfsprekend beschouwde accommodaties als bibliotheken, theaters, schouwburgen, bioscopen, balletscholen, etc.

Ad b:

Waar het organiseren van optredens en festivals in de regel een zaak is van regionaal opererende instanties, zijn er toch enkele activiteiten met een landelijke uitstraling waarbij een inbreng van de SPN zinvol is. Bekendste, en in 1993 al weer een decennium bestaande, is de Grote Prijs van Nederland. Momenteel een geheel zelfstandige organisatie, waarbij de SPN niet (meer) betrokken is. Ooit was de SPN mede-organisator, maar door onenigheid over de te varen koers, is men enige jaren geleden uit elkaar gegaan. De Grote Prijs is een jaarlijks concours voor (amateur-) popgroepen vanuit allerlei verschillende genres, waarbij via een voorselectie op basis van geluidsopnames, een groot aantal regionale voorrondes, een drietal halve finales en een grootse finale een winnaar uit de bus komt.

Mede gezien de bij de Grote Prijs zelf bestaande ambitie de formule te moderniseren en vanuit de gedachtegang dat activiteiten ten aanzien van amateurpopmuziek het best op elkaar aangesloten kunnen worden, bestaat sinds 1993 weer de intentie om de samenwerking tussen SPN en de Grote Prijs weer op te pakken. Hierbij zou de praktische organisatie van het concours bij de Grote Prijs blijven liggen en zou de SPN een taak hebben op het gebied van een verdere inpassing van de Grote Prijs in de bestaande structuur van podia, organisaties en andere initiatieven. Een overigens al oude wens van de SPN. Dit alles om een grotere betrokkenheid en deelname van de Nederlandse popwereld te verwezenlijken.

Zo is er al een vergevorderd plan om de vele kleine prijzen op provinciaal en regionaal niveau te laten aansluiten op de landelijke Grote Prijs. Deze kleinere prijzen staan dan niet meer op zichzelf maar dienen tegelijkertijd als een eerste voorronde voor het landelijk concours. Dit zou de nu bestaande versplintering tegengaan en bovendien zorgen voor een grotere betrokkenheid van instanties in de diverse provincies. Daarnaast kan getracht worden de Grote Prijs te koppelen aan internationale activiteiten die in het volgende punt aan de orde komen.

Voorafgaand aan de editie 1994 van de Grote Prijs zal al overleg worden gevoerd over de mogelijke vormen van samenwerking en integratie. Ten aanzien van de Grote Prijs 1994 kan dan al een voorzichtig begin worden gemaakt met het naar elkaar toegroeien van de verschillende, soortgelijke, provinciale en landelijke concoursen. De eigen identiteit van de Grote Prijs dient hierbij echter wel gewaarborgd te worden.

Ad c:

Ook op het gebied van amateurpopmuziek bestaat er namelijk met de ons omringende landen een beginnende uitwisselingstendens.

Het popbeleid in Nederland was lange tijd te beschouwen als redelijk uniek in Europa. In een aantal landen heeft men, met steun van progressief opererende cultuur-ministeries, deze achterstand ingelopen. Met name Frankrijk heeft inmiddels een gedegen ondersteuning voor haar eigen popmuziek ontwikkeld. Onderdeel hiervan is een internationale uitwisseling met een groot aantal Europese landen.

Sinds 1992 is de SPN de Nederlandse vertegenwoordiger in dit langzaam gestalte krijgende Europees uitwisselingsprogramma. Deelname houdt ook in dat er op termijn in Nederland eveneens een Europees georiënteerd amateurfestival georganiseerd wordt met optredens van zowel Nederlandse als buitenlandse amateurgroepen. De Nederlandse groepen die dan optreden, gaan het jaar daarna naar soortgelijke festivals in andere participerende landen.

De SPN is onlangs gestart met de voorbereidingen om een dergelijk grootschalig amateurfestival begin 1995 in Nederland te kunnen realiseren. Hiervoor zullen overigens aanvullende subsidies aangevraagd worden.

De SPN zal uiteraard ook indirect betrokken blijven bij vele - kleinschaligere - activiteiten op het gebied van optredens voor amateurmusici. Daarbij is bijvoorbeeld te denken aan afstemming van verschillende regionale activiteiten, het stimuleren van samenwerkingsverbanden, hulp bij het genereren van budgetten, het verspreiden en promoten van succesvolle initiatieven in andere regio's, het bevorderen van uitwisselingen, etc. Toch moeten de eerder besproken grootschaliger activiteiten beschouwd worden als kernactiviteiten vanwege het uitgesproken landelijke karakter. Met name de zorgelijke situatie van een aantal podia dient prioriteit te krijgen. De overige inbreng valt onder de noemer van begeleiding van regionale activiteiten.

Samenvatting

Optredens voor de vele popgroepen in Nederland worden voor een deel georganiseerd door de provinciaal en gemeentelijk opererende poporganisaties. De SPN ziet het niet als haar taak om hier een bijdrage aan te leveren. Wel wil zij zich inzetten om de zorgelijke financiële situatie van veel podia op te lossen. Via haar al langer bestaande "Podiumplan" en daarnaast via haar streven naar een landelijk aanvullend "Fonds voor Pop-accommodaties" zullen deze podia ondersteund moeten worden. De rechtstreekse bemoeienis met optredens voor Nederlandse popgroepen zal zich beperken tot initiatieven met een landelijk (de Grote Prijs van Nederland) of internationaal (EG-beloftenfestival) karakter.

III DE SITUATIE EN STRUCTUUR OP GEMEENTELIJK NIVEAU

Het is al eerder in deze nota gezegd: de basis van alle activiteiten en voorzieningen ten behoeve van amateurpopmusici ligt op het gemeentelijk vlak. De popmuzikant is in eerste instantie gebaat bij accommodaties (oefenruimtes en podia) en ontwikkeling (onderwijs en informatie). Zaken die met name plaats vinden onder de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid en uitgevoerd worden door gemeentelijke organisaties en instanties. In de eerste drie hoofdstukken kwamen de verschillende onderdelen (onderwijs, oefenruimtes, optreedvoorzieningen) van het amateurbeleid aan bod, waarbij de nadruk werd gelegd op de rol van een coördinerend landelijk amateurbeleid ten opzichte van deze feitelijke uitvoering op gemeentelijk niveau.

In het vorige hoofdstuk werd ingegaan op de lijnen die vanuit dit landelijk overkoepelende beleid, via de provincies, naar de vele gemeentelijke organisaties lopen. In dit laatste hoofdstuk komen de lijnen aan bod die de verschillende deelnemers binnen een gemeente onderling (zouden moeten) verbinden. Tezamen vormen initiatieven gericht op accommodaties, onderwijs en informatievoorziening, verbonden door de genoemde verticale en horizontale lijnen het totaalbeeld van een op het eerste gezicht versnipperd en chaotisch geheel aan activiteiten, bedoeld voor honderdduizenden amateurpopmusici in Nederland. De zo ontstane infrastructuur biedt de mogelijkheid dit toch immens complexe terrein effectief te ondersteunen en stimuleren.

In feite is het terrein van dit hoofdstuk voor het landelijk amateurpopbeleid nogal "ver van huis" en moeilijk beïnvloedbaar. Toch is het een onmisbare schakel in het geheel. Een ambitieuze aanpak op landelijk niveau mist elk resultaat als dit niet goed opgepakt wordt door de instanties ter plaatse. Juist door de kleinschaligheid, de al eerder genoemde vrijwilligersproblematiek en de ook vaak genoemde onverenigbaarheid van belangen en doelstellingen tussen verschillende instanties, is er in veel gemeentes helaas minder tot stand gekomen dan mogelijk geweest zou zijn bij een wat coöperatievere houding. Zo kan het bijvoorbeeld gebeuren dat muziekschool, poporganisatie en jongeren centrum, in één gemeente, los van elkaar aan de slag gaan met het opzetten van onderwijsvormen op het gebied van popmuziek die uiteindelijk geen van allen het gewenste resultaat opleveren. Een samenwerkingsverband, waarbij elke partij haar eigen specifieke kwaliteiten in kan brengen, heeft in zo'n geval meer kans van slagen.

Juist in de kleinere gemeentes is een dergelijke aanpak interessant omdat de verschillende organisaties meestal betrekkelijk klein zijn en zodoende met vergelijkbaar weinig middelen en mankracht dienen te opereren. In het verleden werd een dergelijke gezamenlijke aanpak echter regelmatig verhinderd door de verschillende achtergronden van bedoelde organisaties. Ter verduidelijking worden hierna de verschillende achterliggende culturen, ietwat generaliserend en gechargeerd, tegenover elkaar geplaatst:

De poporganisaties hadden, zeker in de beginjaren, vaak een sterk ideologische instelling, waarbij ook de maatschappijkritische, rebelse, soms zelfs anarchistische kenmerken van de punkperiode een rol speelden. Hierdoor waren zij niet de meest gemakkelijke gesprekspartner.

De muziekscholen waren bovendien jarenlang bijzonder huiverig voor het fenomeen popmuziek. Popmuziek werd eerder gezien als een bedreiging dan als een nieuwe muziekvorm en men had al helemaal geen idee hoe deze, op basis van totaal andere mechanieken functionerende, muziekvorm ingepast zou moeten worden in de toch vrij conventionele structuur van de klassiek georiënteerde muziekschool. De jongeren centra tenslotte, stonden in principe wel open voor popmuziek en pop-

musici. De achterliggende gedachte hierbij was echter weer een geheel andere dan bij de andere partijen. Vanuit het hier geldende welzijnsdenken was popmuziek geen doel op zich, maar een middel om de welzijnsproblematiek te lijf te gaan (werklozen-, drugsverslaafden-, randgroepjongeren- en meidenprojecten poogden hun doelgroep met popmuziek "van de straat te houden"). Al met al geen goede basis om gezamenlijk de krachten te bundelen en de plaatselijke overheid te doordringen van het belang van - ten minste - passende accommodaties.

In 1993 zijn de genoemde gapende kloven nog lang niet overal gedicht. Sterker nog, in hetzelfde circuit van centra en podia is er een grote nieuwe doelgroep bijgekomen die de situatie er alleen nog maar complexer op maakt: de allochtone cultuurvormen en -instanties. In dit verband is het overigens interessant om te vermelden dat geen enkele cultuurvorm zo'n grote integratie vanuit de allochtone groeperingen kent als juist de popmuziek. Meer dan waar ook is de popmuziek een afspiegeling van de maatschappij.

Wat ook is gebleven, is het verschil in organisatiegraad en beschikbare middelen. De poporganisatie is nog steeds afhankelijk van vrijwilligers en bescheiden subsidies, de podia en jongerencentra zijn vaak al beter bedeed met enkele beroepskrachten terwijl de muziekschool over het algemeen een op volle kracht draaiende beroepsorganisatie is. Dit zorgt automatisch voor een scheve verhouding bij gezamenlijke projecten. Het is nu eenmaal onmogelijk om van vrijwilligers dezelfde inbreng te verwachten als van een vaak beter opgeleide en meer ervaren betaalde kracht. Om de continuïteit en expertise van poporganisaties en podia te waarborgen, dient daarom te worden gestreefd naar de aanstelling van op zijn minst één beroepskracht per organisatie. Hierdoor ontstaat dan ook de mogelijkheid het takenpakket uit te breiden.

Een beroepskracht kan bijvoorbeeld het beheer van oefenruimtes op zich nemen, waarbij hij/zij via de zo behaalde inkomsten (verhuur) een deel van zijn/haar eigen loonkosten terug kan verdienen. Daarnaast is zo iemand de ideale contactpersoon ten behoeve van het overleg met andere gemeentelijke instanties, maar ook met provinciale en landelijke poporganisaties en niet in de laatste plaats voor de popmuzikanten. Het begeleiden van vrijwilligers, het organiseren van een cursus-aanbod, het geven van informatie en hulp en de organisatie van alle mogelijke andere activiteiten verhogen op deze manier de effectiviteit van een gemeentelijke poporganisatie.

Nederland telt zo'n 650 sterk van elkaar verschillende gemeentes. De situatie voor popmusici in een grote stad is natuurlijk geheel anders dan die in een klein dorp. Om aan te geven hoe een gemeentelijk popbeleid met alle betrokken instanties er uit zou kunnen zien, volgen hieronder een drietal beschrijvingen van gemeentes met een opvallend popbeleid. Wij stellen met nadruk dat deze drie gemeentes niet representatief zijn voor de rest van het land. Integendeel, bij de selectie van deze drie is gezocht naar de meest interessante voorbeelden in de categorieën 'grote gemeentes', 'middelgrote gemeentes' en 'kleine gemeentes'. Uiteindelijk bleken, ondanks ook hier nog steeds bestaande problemen, Rotterdam, Leiden en Hoogeveen de rol van voorbeeldgemeente in deze categorieën te kunnen vervullen.

voorbeeld grote gemeentes: Rotterdam

Anders dan de meeste gemeentes in Nederland hebben de grotere gemeentes een aparte afdeling Kunstzaken. Bij de meeste kleinere gemeentes is cultuur terug te vinden bij de afdeling Welzijn. In Rotterdam is er vlak na de tweede wereldoorlog - naast de commissie Kunstzaken van de gemeente - ook een zogenaamde B3 stichting in het leven geroepen: De Rotterdamse Kunststichting (RKS). Deze stichting heeft een grote mate van zelfstandigheid maar is toch sterk gelieerd aan de gemeente. Zo wordt het bestuur gekozen door de gemeenteraad. In principe worden alle gemeentegelden die aan cultuur worden besteed via de RKS verdeeld over de verschillende cultuurvormen. Alleen subsidies boven de 1 miljoen gulden worden rechtstreeks door de commissie Kunstzaken verstrekt. Popmuziek wordt door de RKS als zelfstandige kunstvorm beschouwd en is sinds 1983 samen met de jazz een aparte discipline met een eigen staflid (28 uur) binnen de RKS. Bovendien wordt popmuziek in de huidige Kunstenplan-periode samen met "jazz" en "cultuurbeleid gericht op allochtonen(-participatie)" gezien als prioriteit binnen het RKS-beleid. De RKS heeft een budget voor pop en jazz van in totaal 1,1 miljoen gulden op jaarbasis. Zo'n 747.000 gulden is specifiek bestemd voor popmuziek. Men hoopt dat binnen enkele jaren een uitbreiding van het pop&jazz-budget tot 1,8 miljoen gulden verwezenlijkt kan worden. Dit budget wordt door de RKS praktisch geheel in de vorm van subsidies besteed.

De RKS kent drie soorten subsidies: Exploitatie-subsidies, podia-subsidies en projectsubsidies. Exploitatie-subsidies voor het grote podium "Nighttown" (350.000,-) en muzikantencentrum "Via Ritmo" (120.000,-) slokken een substantieel deel van het totale budget op. De podiasubsidies werden in 1992 aan een vijftal kleinere podia verstrekt. In totaal zo'n 120.000 gulden werd op deze wijze besteed aan de muziekprogrammering van deze zalen. Om voor subsidie in aanmerking te

Onderdeel van dit plan is ook het idee om een aantal ruimtes te creëren met daglicht. Hierdoor zou de afdeling Lichte Muziek van de streekmuziekschool Leiden bij de LVP in kunnen trekken. Een in Nederland volstrekt unieke verdoorgevoerde vorm van samenwerking tussen muziekschool en poporganisatie.

Minstens even uniek is het nog grotere samenwerkingsverband "De Leidse Poplobby". Sinds 1991 hebben zes verschillende organisaties die ieder op hun eigen wijze iets met popmuziek te maken hebben, zeï het allemaal op niet-commerciële basis, zich verenigd in het samenwerkingsverband "Leidse poplobby". De afdeling Lichte Muziek van de streekmuziekschool, het Leids Vrijtijdscentrum (LVC), de Leidse Vereniging voor Popmuzikanten (LVP), de stichting Muziekhuis M123, jongerencentrum 't Stathuys en de stichting Art Music ondernemen gezamenlijk activiteiten en/of stemmen hun eigen activiteiten op elkaar af. Ook, en de naam zegt het eigenlijk al, probeert men gezamenlijk sterker te staan in de contacten met de verschillende overheden. Een eerste concreet resultaat van de poplobby is een gezamenlijk uitgebrachte folder waarin het totale cursus- en workshopaanbod van de LVP, LVC en de muziekschool onder de aandacht wordt gebracht. Daarnaast heeft men al enkele malen dreigende bezuinigingen of verhuizingen kunnen voorkomen door gezamenlijk actie te ondernemen.

Uiteraard is het zo dat met name de muziekschool en het LVC grotere en beter georganiseerde organisaties zijn dan de andere deelnemers. Het feit echter dat het initiatief voor de poplobby door het LVC is genomen (dat 12 jaar geleden overigens ook aan de bakermat stond van de LVP) geeft aan dat dit geen al te grote hindernis hoeft te zijn. De zes deelnemers aan de poplobby vormen tezamen met de inbreng van provinciaal opererende instellingen als de Popunie (de provinciale popkoepel) en de stichting PROGRAM (ontstaan uit het voormalige service-bureau) de behoorlijk (zeker vergeleken met veel andere, vergelijkbare steden) functionerende popinfrastructuur in Leiden.

voorbeeld kleine gemeentes: Hoogeveen

Tenslotte behandelen we nog een kleine Nederlandse gemeente waar een duidelijk en goed functionerend beleid wordt gevoerd ten aanzien van de popmuziekbeoefening. Uiteraard is de situatie een stuk kleinschaliger dan bij middelgrote of grote gemeentes. Tenslotte zijn er in een kleine gemeente meestal maar enkele bands te vinden. Een grootschalige aanpak is dan ook niet zinvol.

Wat is er echter wel realiseerbaar en zinvol in een kleinere gemeente? In het Drentse Hoogeveen is sprake van een vrij goed georganiseerde popsituatie: De gemeente Hoogeveen is met 46.456 inwoners een betrekkelijk kleine gemeente. Het is met name het totale jongerenbeleid in Hoogeveen wat goed functioneert. Ooit won de gemeente hier zelfs een landelijke prijs mee. Jongerencentrum de Box is het middelpunt van alle activiteiten. Hierin bevinden zich een jongereninformatiepunt, de allesoverkoepelende stichting Welzijnswerk, het jongerenopbouwwerk, Argus-tv (video-cursussen, etc.) en popstichting Soundlift. Het jongerencentrum heeft daarnaast nog een podiumfunctie die dusdanig goed functioneert dat men deel uit maakt van het landelijk kernpodiumcircuit van de Stichting Popmuziek Nederland.

In het kader van het amateurpopbeleid zijn het met name popstichting Soundlift en het jongerencentrum zelf, wat betreft podiumactiviteiten, die interessant zijn. Soundlift heeft de beschikking over twee beroepskrachten, waarvan er één in dienst is als "banenpooler". Verdere subsidie is er overigens niet, maar de popstichting heeft eigen inkomsten uit de verhuur van twee oefenruimtes die eind 1989 via een éénmalige subsidie van de gemeente en een bijdrage van de landelijke regeling "Jongeren Bouwen voor Jongeren" gerealiseerd zijn. Andere activiteiten van de popstichting zijn de organisatie van een groot festival en een aantal kleinere groepenpresentaties. Verder bestaan er plannen om op korte termijn cursussen management en publiciteit voor popgroepen te gaan organiseren. Ook een zogenaamde vacaturebank voor musici staat op het programma. In het verleden zijn er in samenwerking met de muziekschool ook pogingen gedaan om workshops in het jongerencentrum te organiseren. Door een gebrek aan belangstelling is men hier weer mee opgehouden.

Het takenpakket van het jongerencentrum houdt, naast soosavonden, goedkope maaltijden, een homo-jongerencaféen een meidenwerkgroep, ook de organisatie van popconcerten om de veertien dagen in. Hier treden zowel landelijk bekende als regionale bands op. Ook organiseert de Box ieder jaar een voorronde van de Grote Prijs van Nederland, waar met name talentvolle bands uit Drenthe en directe omgeving geprogrammeerd worden.

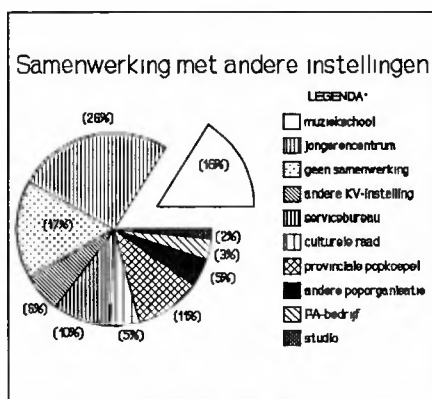
De muziekschool in Hoogeveen heeft, na de min of meer mislukte pogingen om workshops in de Box te organiseren, getracht het popmuziekonderwijs te integreren in het reguliere onderwijsaan-

bod. Vrijwel alle leerlingen komen wel in aanmerking met vormen van popmuziek, in de door de SPN uitgevoerde enquête onder muzikscholen vult men onder andere pop, rock, salsa, latin, reggae, hiphop en MIDI-onderwijs in. Een medewerker van de popstichting Soundlift was overigens minder te spreken over het poponderwijs van de muzikschool.

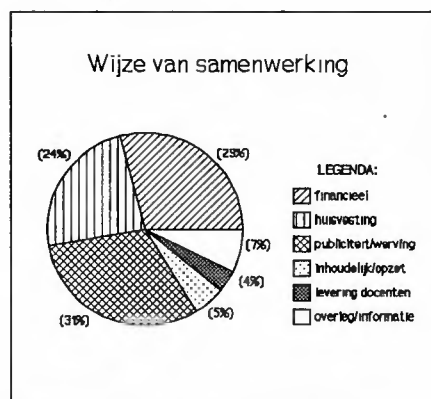
Hoogveen biedt op deze wijze met een regelmatig programmerend podium, oefenruimtes, een festival, een goed geïnformeerde poporganisatie die de verschillende muzikanten met raad en daad bij kan staan en een muzikschool die probeert de popmuziek op een serieuze manier te integreren, een voor een kleine gemeente behoorlijk volwaardige infrastructuur.

De drie beschreven voorbeelden geven oon hoe verschillend de ontwikkelingen in alleen ol deze drie gemeentes zijn geweest. Niet alleen het verschil in grootte is hier debet oon, ook spelen factoren een rol ols de gemeentelijke orgonisolatie-structuur, politieke kleuring, de invloed von ondere vormen von jongerencultuur, de ol beschikbare en ook voor popmuziek geschikte lokoties en instonties en - zeker niet onbelangrijk - de wil en het enthousiosme von enkele sleutelfiguren bij de gemeente, bij popmusici, vrijwilligers en ondere betrokkenen.

De minieme contacten, enerzijds tussen gemeentes onderling en anderzijds tussen gemeentes, provincies en het Rijk, zijn de voornaamste oorzaak van de opvallende verschillen in ontwikkeling van voorzieningen gericht op popmuziekbeoefening, of juist - en dat is het probleem waar het hier om gaat - het gebrek aan ontwikkeling. Bovenstaand verhaal geeft al aan dat het onzinnig is om een soort algemeen geldende blauwdruk te ontwikkelen die aangeeft hoe 'het' op gemeentelijk niveau aangepakt dient worden. Wel is het mogelijk om een soort "ideale" vorm aan te geven waar elke gemeente op haar eigen wijze naar toe kan werken met een eventueel voor haar van toepassing interpretatie. In een dergelijk model dienen de in voorgaande hoofdstukken genoemde bouwstenen (onderwijs, oefenruimtes, optreedvoorzieningen) verwerkt te worden. Flexibiliteit is ten aanzien van dit onderwerp een noodzakelijk vereiste. Een rigide, algemene aanpak zal niet effectief werken in zoveel verschillende gemeentes.

Afbeelding 7. toont de samenwerkingsverbanden van poporganisaties op het gebied van cursussen.

Afbeelding 8. toont de wijze van samenwerking.

Elementen die terug zouden moeten komen in een 'ideale' popstructuur zijn, afhankelijk van de omvang, een poporganisatie met minimaal één betaalde kracht, oefenruimtes en een klein podium. Bij voorkeur worden deze elementen verenigd binnen één organisatie, waar eveneens een cursuspakket wordt aangeboden, een jaarlijks festival wordt georganiseerd, waar een informatie-desk voor popmusici is en waar een vruchtbaar contact is met andere, vergelijkbare instanties in omringende gemeentes, de provincie en de landelijk opererende SPN.

Daarnaast zou binnen deze gemeente overleg moeten bestaan met de muzikschool die, op haar beurt, een goed aanbod van popmuziekonderwijs, zowel voor beginners als gevorderden, verzorgt.

Tenslotte zou in grotere gemeentes een - groter - zelfstandig opererend poppodium, waar behalve de plaatselijke amateurgroepen ook interessante nationale en eventueel internationale groepen op kunnen treden, het plaatje voltooien. Overleg en samenwerking, het is al vaker genoemd, zijn hierbij van groot belang. Een dergelijke aanpak heeft als neveneffect dat ook de gemeentelijke overheid betrokken en geïnformeerd blijft, waardoor de popmuziek zich niet langer in een, voor

ambtenaren en politici, schimmige uithoek blijft bevinden.

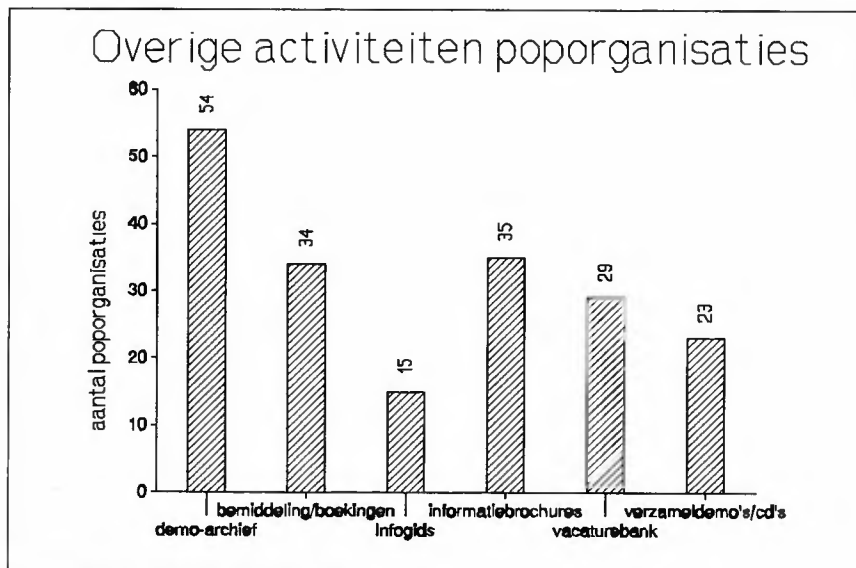
Het verwezenlijken van een dergelijke situatie in al die verschillende gemeentes is voor de SPN een uiterst moeilijk te beïnvloeden proces. Dergelijke ontwikkelingen vallen of staan tenslotte bij inzet en enthousiasme ter plaatse. Waar de SPN echter wel aan mee kan werken is het vergroten van expertise bij de betrokken instanties. Dit laatste kan bereikt worden door, in samenwerking met organisaties als de VNG en met gebruikmaking van de aldaar beschikbare periodieken en andere kanalen, in diverse gemeentes een discussie op gang te brengen over de zin en het belang van bovenstaande beleidsactiviteiten. Daarnaast moet de SPN ook duidelijk maken dat zij ten alle tijden in te schakelen is bij het opzetten van een dergelijk beleid. Dit kan door middel van op maat toegesneden beleidsmaatregelen en bijbehorende begrotingen.

Het is de bedoeling dat de SPN op dit terrein een grote know-how en ervaring opbouwt. Overigens heeft zij dit onder andere voor de gemeente Den Haag in een eerder stadium al gedaan. Daarnaast kan natuurlijk door de uitvoering van alle in eerdere hoofdstukken genoemde beleidsactiviteiten ook op indirecte wijze veel bereikt worden. Het landelijk cursuspakket, genoemd in Hoofdstuk II, zou een bijdrage kunnen leveren door niet alleen te bestaan uit cursussen voor muzikanten, maar ook uit enkele cursussen gericht op poporganisaties (vrijwilligersbeleid, e.d.). De realisatie van een Fonds voor Popaccommodaties tenslotte, heeft een directe positieve invloed op het ontwikkelen van de plaatselijke popsituatie.

Uit dit hoofdstuk komt duidelijk naar voren hoe zeer de beleidsterreinen Educatie, Communicatie/Informatie, Oefenruimtes en Optreedvoorzieningen met elkaar verweven zijn, elkaar aanvullen en versterken en daarom gezien moeten worden als een geïntegreerd geheel van voorzieningen, gericht op de (amateur) popmuziekbeoefening.

Het dient nogmaals gezegd te worden dat het al of niet bestaan van een solide organisatie, liefst in de vorm van een samenwerkingsverband tussen de verschillende relevante instanties, een absolute voorwaarde is voor de effectiviteit van alle landelijke activiteiten uit het amateurpopbeleid.

Als het aanbod van voorzieningen niet efficiënt wordt ontvangen en uitgevoerd, verzandt het geheel al in een vroegtijdig stadium op organisatorische gronden.

Afbeelding 9. toont de overige activiteiten van de poporganisaties.

Samenvatting

Naast de verticale communicatie tussen landelijke, provinciale en gemeentelijke instanties op het gebied van popmuziekbeoefening zou er ook in iedere gemeente een horizontale communicatie nagestreefd moeten worden. Betrokkenen uit de hier behandelde vier deelterreinen, de muziekschool (educatie), het oefenruimte-complex (oefenruimtes) en het podium (optreed-

voorzieningen) zouden ook binnen de eigen gemeente gezamenlijk sterk moeten staan en waar mogelijk samenwerken en/of elkaar aanvullen. De infrastructuur en organisatiegraad van dit geheel van instanties is tenslotte van evident belang voor de uiteindelijke effectiviteit van landelijk genomen maatregelen en activiteiten. Het genereren van een aanbod heeft geen daadwerkelijke zin als er niet voldoende afname en verdere begeleiding ter plaatse is. Via instanties als de VNG zal de SPN dan ook gaan proberen de diverse gemeentes te doordringen van het belang van beroepskrachten die beschikken over faciliteiten en accommodatie. Via toegespitste cursussen zal de SPN daarnaast ook pogen de organisatiegraad van dergelijke kleine, vaak met vrijwilligers draaiende organisaties te vergroten. De SPN beseft overigens dat deze taak groter en complexer is dan alle andere beschreven knelpunten in het veld. Door naar buiten te treden met voorbeelden van goed functionerende gemeentes zal zij echter zoveel mogelijk resultaat in andere gemeentes trachten te genereren. Medewerking van personen en instanties ter plaatse is hierbij van essentieel belang.

IV CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In de nu lopende Kunstenplan-periode (93-96) zal door de SPN op de verschillende deelterreinen, met het zwaartepunt op educatie en communicatie, als volgt te werk worden gegaan:

Educatie:

De situatie ten aanzien van popmuziekonderwijs is grofweg in te delen in twee sectoren: De muziekscholen en het circuit van podia, jongerencentra en poporganisaties.

Veel muziekscholen zijn de afgelopen jaren voorzichtig begonnen met onderwijs in popmuziek. Op een aantal scholen wordt dit zelfs al zeer serieus en vakkundig aangepakt. Op het merendeel van de muziekscholen heeft men echter te kampen met serieuze problemen of is men in het geheel (nog) niet begonnen met poponderwijs. Vaak is het aantal lessen ook nog erg klein en het aantal leerlingen - dus - ook nog laag.

Problemen liggen op muziekinhoudelijk-methodisch terrein, financieel-organisatorisch terrein of zaken die te maken hebben met de moeilijk te slechten kloof tussen de klassiek-georiënteerde muziekscholen, conservatoria en docenten enerzijds en popmuziek en popmusici anderzijds; een imago-probleem.

**De methodische problemen* zou de SPN in samenwerking met de al langer, wel goed draaiende muziekscholen en het LOKV aan willen pakken via de publicatie van lesmethoden en het organiseren van seminars, workshops en masterclasses door ervaren docenten.

Meer gericht op de basis, zou er gewerkt moeten worden aan docentenopleidingen. De 12 conservatoria zijn er, met uitzondering van het Rotterdams Conservatorium, in al die jaren niet in geslaagd een goede popdocentopleiding op te zetten. De 'lichte muziek' die er wel gedoceerd wordt, wordt voor het gemak betiteld als een combinatie van jazz en pop, maar heeft in werkelijkheid weinig met popmuziek te maken. Het specifieke van popmuziek (zelf componeren in plaats van naspe-len) komt hierin ook nauwelijks aan de orde.

Daarom dient de Opleiding Docent Popmuziek zoals die de afgelopen jaren aan het Rotterdams Conservatorium bestond, zoveel mogelijk behouden te blijven. Daarbij dient wel meer aandacht besteed te worden aan de doorstroming van popdocenten naar muziekscholen.

**De financiële knelpunten* zijn door de SPN niet of nauwelijks te beïnvloeden. Het kweken van "goodwill" en het onderstrepen van de groeiemarkt die poponderwijs voor de toekomst is, zou een bijstelling van prioriteiten binnen muziekscholen en bij lokale overheden kunnen versnellen. Ook de inspanningen op het gebied van de andere knelpunten kunnen hier een bijdrage aan leveren.

**Het imago-probleem* zou naar onze mening ook aangepakt moeten worden door het streven

naar aangepaste, op popmuziek toegespitste docentenopleidingen. In dit kader is een samenwerking met buitenlandse popopleidingen, zoals bijvoorbeeld de Liverpoolse popacademie LIPA, van belang. Een inventarisatie naar de mogelijkheden van een vergelijkbare zelfstandige "Rock-academie" in Nederland zal eveneens op korte termijn plaatsvinden. Een dergelijk grootschalig initiatief dient echter met de grootste zorgvuldigheid en realiteitszin benaderd te worden.

Verder moeten getracht worden de drempel van de muziekschool voor popmusici te verlagen en de samenwerkingsvormen te bevorderen tussen muziekschool en praktijksituatie: de oefenruimte, het jongerencentrum of het poppodium. De theoretische kennis van de muziekschool en de praktische ervaring van deze instanties zouden een ideale werksituatie op kunnen leveren.

Waar muziekscholen zich in principe richten op muziekinhoudelijk onderwijs, daar zijn de poporganisaties, podia en jongerencentra veelal bezig met cursussen op terreinen in de zogenaamde periferie van het muziekmaken: geluidstechniek, management, podiumpresentatie, etc. Deze cursussen, in het specifieke geval van de popmuziek vaak een noodzakelijke aanvulling op het eigenlijke muziekonderricht, worden momenteel vrij willekeurig ontwikkeld en aangeboden. Resultaat is dat veel cursussen van bedenkelijk niveau zijn, vaak ook maar kort draaien en weinig cursisten trekken. Daarnaast bestaan er soms tientallen naast elkaar bestaande cursussen met hetzelfde onderwerp. De SPN ziet het als eerste prioriteit in haar beleid voor de komende jaren om hier verandering in te brengen:

Gestreefd zal worden naar het samenstellen van een landelijk pakket van kwalitatief goede cursussen die aangeboden worden aan poporganisaties, podia en jongerencentra. De SPN zorgt voor docenten, lesmateriaal, kwaliteitsbewaking en distributie van het cursuspakket. Op deze wijze wordt de kwaliteit verhoogd en worden de vele lokale organisaties ontlast van een taak die vaak te groot en complex voor hen is. In eerste instantie zal in de vorm van een experiment op een aantal proeflokaties bekeken worden hoe een dergelijk landelijk cursuspakket in een vervolgfase de hoogste respons en acceptatie zal weten te bereiken.

Communicatie:

Gedurende de jaren tachtig jaren, toen bij de SPN nog niet de tijd en de middelen aanwezig waren om structureel iets voor het immense terrein van de amateurpopmuziekbeoefening te doen, vond wel regelmatig overleg plaats met de lokale en regionale poporganisaties. Toen het aantal poporganisaties een groeiende tot boven de 100, kwam hiervoor een frequenter overleg met de provinciale koepels in de plaats en werd onder alle poporganisaties een gratis informatief tijdschrift verspreid.

Zeker nu er de komende jaren meer activiteiten voor de amateursector worden ontplooid, is het van belang de communicatie verder te versterken.

*In eerste instantie zal gepoogd worden het Koepeloverleg verder te professionaliseren. Dat wil zeggen dat getracht zal worden zoveel mogelijk met ervaren krachten rond de tafel te zitten. Verder zal het aantal bijeenkomsten indien nodig (bijvoorbeeld bij nieuwe activiteiten) worden opgevoerd. Een grotere inbreng van de koepels is daarnaast ook gewenst. Dit medium is tenslotte hun inspraakkanaal in het landelijk beleid.

Ook zal minimaal één keer per jaar een werkbezoek aan alle koepels en een select aantal kollektieven worden uitgevoerd.

*Een belangrijk middel om het contact met de achterban te verbeteren is het maandelijks uitgeven van een informatief tijdschrift.

In 1993 bleek uit enquêtes dat er veel interesse bestond voor een nieuw tijdschrift dat met name aandacht besteedt aan de Nederlandse popmuziek aangezien die in de bestaande muziekbladen nauwelijks aan bod komt. Om aan deze behoefte te voldoen introduceerde de SPN in mei 1993 het 0-nummer van het muziektijdschrift FRET met diverse informatie over de Nederlandse popmuziek, een uitgebreide concert-agenda en tientallen cd-recensies. Dit 0-nummer oogstte veel enthousiaste reacties uit het hele land.

De SPN wil FRET met ingang van 1994 maandelijks uitgeven en gratis verspreiden via het distributie-netwerk van podia en poporganisaties dat in 1993 is opgezet.

De inhoud zal gedeeltelijk worden bijgesteld: de concertagenda en de uitgebreide recensies blijven, maar een deel van de redactionele artikelen zal worden toegespitst op de amateur popmuziek

en (praktische) informatie bevatten die van belang is voor (amateur) muzikanten, poporganisaties en podia. De uitvoering (formaat/vormgeving) van het blad zal een meer sober karakter krijgen dan bij het 0-nummer het geval was.

Om deze nieuwe opzet van FRET te kunnen realiseren zal startsubsidie worden aangevraagd.

*De meer duurzame, minder aan verandering onderhevige informatie op juridisch, auteursrechtelijk, fiscaal, organisatorisch en educatief terrein wil de SPN gaan uitbrengen in een serie brochures die via display's, verspreid over podia en poporganisaties, voor iedereen beschikbaar moet zijn. Veel van dergelijke informatie en brochures bestaat al. Zaak is nu het eenvormig en systematisch te bundelen en te distribueren om zodoende het kennisniveau van musici en andere betrokkenen ten aanzien van deze specifieke onderwerpen te verhogen.

Oefenruimtes:

Niet iedere muzikant of band heeft behoefte aan onderwijs. Oefenruimte daarentegen is voor iedere popgroep een noodzakelijke voorwaarde. Het oefenen in garages, schuurtjes of zoldertjes gaat door het aan popmuziek eigen zijnde geluidsvolume vaak maar enige weken goed alvorens de klachten beginnen. Een goed geïsoleerde oefenruimte is echter een dure aangelegenheid. Toch zou elke gemeente haar verantwoordelijkheid in deze moeten zien. Het is namelijk een feit dat er popgroepen bestaan in iedere Nederlandse gemeente. Vaak is het mogelijk een oefenruimte te realiseren in al bestaande leegbouw, fabriekspanden, en dergelijke. Ook is het mogelijk bij geplande nieuwbouw van een jongeren centrum of schouwburg tegelijkertijd een kelderruimte aan te passen. Dit drukt de kosten tenslotte aanmerkelijk. Als een gemeente niet overstag gaat vanuit het culturele belang, dan zou zij dit desnoods kunnen doen vanuit het oogpunt van de beperking van geluidsoverlast.

Gezien haar huidige budget kan de SPN op dit terrein geen substantiële activiteiten ontplooiën. Het uitgeven van een informatieve brochure over het realiseren en beheren van een oefenruimte (kosten, fondsen, technische gegevens, beheer en exploitatie) is momenteel de enige concrete mogelijkheid.

Van groot belang voor de oefenruimte-problematiek is de eventuele oprichting van een speciaal, zelfstandig Fonds voor Popaccommodaties. Vergelijkbaar met het vroegere Jongeren Bouwen voor Jongeren, zouden uit dit fonds bijdragen verstrekt kunnen worden aan (ver)bouw-initiatieven in het land, waarbij alleen uitkering geschiedt als de plaatselijke overheid subsidie verstrekt. Door dit systeem worden plaatselijke overheden gestimuleerd eveneens geld ter beschikking te stellen. Bewezen is dat dankzij de regeling JBVJ het aantal oefenruimtes in enkele jaren tijd opvallend toenam. Sinds het verdwijnen van de regeling is er op het gebied van (ver)bouw van oefenruimtes aanzienlijk minder gerealiseerd. Momenteel worden plannen uitgewerkt die moeten leiden tot realisatie van een dergelijk fonds. De SPN zou hierbij een adviserende rol kunnen vertolken.

Optreedvoorzieningen:

Het Nederlandse podiumcircuit is internationaal bekend. Er zijn veel podia en er treden veel buitenlandse bands op. Toch is er ook volop plaats voor de eigen Nederlandse bands. Helaas geldt nog vaak de stelling dat "wat van ver komt lekkerder is" maar desondanks is er sprake van een situatie die voor Nederlandse groepen, ook beginnende, niet slecht is. Probleem is echter dat veel van de bestaande podia maar ternauwernood het hoofd boven water kunnen houden. Elk jaar verdwijnen er dan ook podia terwijl er weinig podia bijkomen. Het unieke podium-circuit brokkelt langzaam af.

*Gebleken is dat het Podiumplan van de SPN een belangrijke stimulans is voor podia om Nederlandse popgroepen te programmeren. Sinds twee jaar kunnen ook amateurgroepen, als voorprogramma van professionele groepen, in aanmerking komen voor subsidie.

In 1993 maken 39 podia gebruik van subsidieregeling en daarnaast is er nog een twintigtal podia dat wel aan de criteria voldoet, maar niet in de regeling kan worden opgenomen omdat het budget daarvoor niet toereikend is.

Een verruiming van het Podiumplan met 50% zou zodoende een landelijk dekkend en compleet podiumcircuit opleveren. Ook in deze sector zou het eerder genoemde Fonds voor Popaccommodaties een oplossing zijn voor noodzakelijke verbouwingen, restauraties of uitbreidingen.

*Rechtstreekse activiteiten gericht op optredens voor Nederlandse amateurgroepen wil de SPN geheel overlaten aan lokale organisaties. Het aantal groepen is eenvoudigweg veel te groot om hier landelijk iets voor te doen. Daarnaast wenst de SPN haar beleid met name te richten op het creëren van voorzieningen. Het regelen van optredens is naar haar mening een taak voor de groepen zelf, waarbij de markt van vraag en aanbod een beslissende rol zal spelen. Door onderwijs te volgen en veel te oefenen kan een band haar eigen marktwaarde vergroten. Via het creëren van onderwijs en oefenruimtes draagt het amateurbeleid hier in ieder geval indirect aan bij.

*Een uitzondering zou de SPN willen maken voor een evenement met landelijke uitstraling: De Grote Prijs van Nederland, een concours met voorrondes, halve finales en finale voor talentvolle Nederlandse groepen. Getracht zal worden deze nu geheel zelfstandig opererende stichting te betrekken in een samenwerking met de vele provinciale "kleine prijzen". Zodoende kan meer doorstroming en landelijke betrokkenheid worden verkregen. De SPN zal met de stichting Grote Prijs in overleg treden over mogelijke samenwerkingsvormen en integratie in het totale amateurpopbeleid, waarbij behoud van de identiteit van de Grote Prijs van belang is.

*De SPN wil de Nederlandse inbreng bij internationale amateurfestivals en andere concoursen c.q. uitwisselingen vergroten. Met name in Frankrijk zijn op dit terrein al verschillende activiteiten ontplooid. Een jaarlijks internationaal festival met talentvolle (amateur-) groepen uit Europa heeft sinds vorig jaar, via de SPN, ook een Nederlandse inbreng. De SPN wil begin 1995 een dergelijk festival ook in Nederland organiseren met optredens van Nederlandse en buitenlandse amateurpopgroepen.

Situatie en structuur op gemeentelijk niveau

Onder deze noemer is in deze beleidsnota aan de hand van drie voorbeelden van achtereenvolgens een grote, middelgrote en kleine gemeente aangegeven hoe een relatief goed functionerend popbeleid ter plaatse uit kan pakken. Ondanks het feit dat een landelijk popbeleid weinig directe invloed heeft op de plaatselijke situatie in willekeurig welke gemeente, is het toch van belang de nadruk te leggen op dit onderwerp. Zonder goed functionerende plaatselijke voorzieningen hebben alle andere, vanuit het landelijk beleid genitieerde activiteiten weinig effect door een gebrek aan follow-up.

In dit hoofdstuk wordt dan ook een soort "ideaalbeeld" aangegeven, waarbij onmiddellijk de kanttekening wordt gemaakt dat twee identieke situaties in Nederland niet te vinden zijn. Toch kan op basis van dit summier model voor iedere gemeente een op de specifieke situatie van toepassing zijnde variant worden ingevuld.

Standaardelementen daarin, voor wat betreft omvang en aantal afhankelijk van de grootte van de desbetreffende gemeente, zouden moeten zijn: Een poporganisatie met minimaal één betaalde kracht, oefenruimte(s) en een klein podium. Deze elementen zouden bij voorkeur in één organisatie verenigd moeten zijn, waarbij de betaalde kracht tegelijkertijd beheerder kan zijn. Via de verhuur van oefenruimtes kan zo een deel van het eigen budget worden terugverdiend.

Deze organisatie zou verder moeten beschikken over een informatie-balie, cursussen moeten aanbieden, groepenpresentaties en bijvoorbeeld een klein festival organiseren en tenslotte verantwoordelijk zijn voor de contacten met andere, vergelijkbare instanties in omliggende gemeentes, de provinciale koepel en de SPN.

Daarnaast zou binnen de eigen gemeente overleg moeten bestaan met de muziekschool die op haar beurt een goed aanbod van poponderwijs verzorgt. Tenslotte zou, in de wat grotere gemeentes, een zelfstandig opererend groter podium, waar behalve plaatselijke groepen ook interessante nationale en - eventueel - internationale groepen optreden, het plaatje voltooien.

Alle in deze nota behandelde onderwerpen, die ogenschijnlijk ieder een eigen terrein beslaan, blijken uiteindelijk nauw met elkaar te zijn verweven, elkaar te overlappen en zelfs aan te vullen. Het totaal aan beoogde activiteiten vanuit een landelijk amateurpopbeleid zal zodoende uiteindelijk toch op indirecte wijze een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de situatie - waar dan ook - ter plaatse. Daarnaast kan er via samenwerkings met o.a. de VNG gepoogd worden het onderwerp bespreekbaar te maken bij de diverse lokale overheden en desgewenst een bijdrage geleverd worden aan eventueel op te zetten popbeleid ter plaatse.

Dat is voor de gemiddelde amateurpopmuzikant tenslotte de plek waar het gebeurt: de eigen omgeving. Een landelijk amateur beleid dient dan ook te allen tijde in dienst staan van wat er "om de hoek" gebeurt.

Wat betekent dit nu concreet voor de invulling van de huidige kunstenplanperiode?

De *activiteiten op educatief terrein* worden door de SPN als *eerste prioriteit* gezien. Daarom zal al direct, eind 1993, een begin worden gemaakt met de samenstelling van een landelijk cursuspakket. In de loop van 1994 moet dit pakket bij wijze van experiment kunnen worden aangeboden aan organisaties in het land.

Daarnaast zal in 1994 gewerkt worden aan het verzamelen en uitbrengen van beschikbare methodiek en overig lesmateriaal op het gebied van popmuziekonderwijs. Deze publicaties zijn in eerste instantie bedoeld voor geïnteresseerde muziekscholen. Andere geïnteresseerde instanties, bijvoorbeeld uit het vormingswerk, kunnen hier uiteraard ook gebruik van gaan maken.

Een laatste project op educatief terrein dat al in 1994 van start zal gaan, is een voorzichtige verkenning naar de mogelijkheden voor de oprichting van een zogenaamde "Rock-academie", een soort hogeschool voor de popmuziek. Beter op de specifieke eigenschappen van de pop toegespitst dan de huidige conservatoria. Alle genoemde projecten zullen al in 1994 van start gaan en gedurende de rest van deze kunstenplanperiode verder evalueren.

Op het gebied van de *communicatie* zijn de twee meest concrete en urgente projecten het verschijnen van het muziekvakblad FRET, dat vanaf januari 1994 maandelijks moet gaan verschijnen, en de uitgave van een serie informatieve brochures. Met name dit laatste project zal in 1994 vorm moeten krijgen. De planning voor het tijdschrift FRET beslaat uiteraard meerdere jaren.

Een meer algemene activiteit is het bezoeken van poporganisaties in het land. Dit zal ieder jaar plaatsvinden bij een zo groot mogelijk aantal organisaties. Doel hiervan is het uitbouwen van contacten en het direct in kunnen spelen op iedere specifieke situatie. Een tegenwicht tegenover alle andere, meer algemene activiteiten.

Activiteiten ten aanzien van *oefenruimtes* en *optreedvoorzieningen* zullen in 1994 en 1995 bestaan uit informerende gesprekken met provinciale en gemeentelijke politici en instanties, bedoeld om de zin en urgentie van het onderwerp te verduidelijken. Verantwoordelijkheid voor deze zaken ligt tenslotte bij de gemeentelijke overheden. Concretere activiteiten op deze terreinen zijn met de huidige middelen voor de SPN niet haalbaar.

Wel zal in 1994 gewerkt worden aan de eerste versie van het geplande internationale beloftenfestival in het voorjaar van 1995. In eerste instantie zal dit betekenen dat in een aantal landen contacten gelegd moeten worden, wat uiteindelijk zal moeten leiden tot een Europees netwerk dat uitwisselingen van talentvolle groepen zal organiseren. Vanaf 1995 wordt dit een jaarlijks terugkerende activiteit.

Daarnaast zal ook in samenwerking met stichting De Grote Prijs van Nederland en met de zojuist opgerichte vereniging voor Poppodia gewerkt worden aan binnenlandse activiteiten met een landelijke uitstraling, waarbij met name onderlinge afstemming van al bestaande activiteiten een rol zal spelen. De verdere, meer regionale activiteiten zullen de verantwoordelijkheid blijven van de regionaal opererende poporganisaties.

Via instanties als de VNG, het VKV en de vereniging voor Poppodia, maar ook rechtstreeks met de gemeentelijke overheden, poporganisaties, podia en muziekscholen zal de SPN trachten ook een *hogere organisatiegraad en samenwerking op gemeentelijk niveau* van de grond te krijgen. Dit om de effectiviteit van alle landelijk genomen maatregelen ook in een vruchtbare voedingsbodem terecht te laten komen. Amateurbeleid zal zich tenslotte "ter plaatse" uit moeten kristalliseren. Door de complexiteit en omvang van dit laatste streven kan gerust beweerd worden dat dergelijke activiteiten zich uit zullen strekken over een groot aantal jaren. In 1994 zal hier echter al aan begonnen worden.

Op de volgende pagina staat het plan van aanpak, inclusief tijdsplanning, in schema-vorm afgedrukt:

Deelterreinen:				
Educatie	Opzetten landelijk cursuspakket.		distributie, controle en evaluatie.	
	Opstellen raambeleid poponderwijs op muziekscholen. Publiceren van methodiek en lesmateriaal.		Vervolgprojecten, afhankelijk van tempo ontwikkelingen.	
Oefenruimten	-Gesprekken met landelijke politici en WVC. Doel: Fonds voor Popaccomodaties. -Samenwerking met VNG, Doel: uitgave informatieve brochure gemeentelijk accommodatie-beleid. -Gesprekken met provinciale gedeputeerden, Doel: financiële ondersteuning poppodia.		-Streven naar verdere projecten i.s.m. VNG, WVC, Provincies en gemeenten.	
	<p style="text-align: center;">Optreedvoorzieningen</p> <p style="text-align: center;">Opbouwen van internationaal netwerk voor amateurfestival met binnen- en buitenlandse groepen.</p> <p style="text-align: center;">Samenwerking met stichting de Grote Prijs van Nederland en de vereniging Nederlandse poppodia. Doel: Activiteiten, gericht op optredens, met landelijke uitstraling.</p>			
Communicatie	<p style="text-align: center;">Uitgave muziekvakblad FRET met informatieve rubrieken.</p> <p style="text-align: center;">Werkbezoeken aan alle provinciale popkoepels, gemeentelijke poporganisaties, podia en andere relevante instellingen. Bevorderen van onderlinge samenwerking tussen instanties binnen dezelfde regio.</p>			
	<p style="text-align: center;">Uitbrengen en distribueren van serie informatieve brochures.</p>			
Budget:	1993 100.000	1994 200.000	1995 300.000	1996 300.000

Bijlagen

VRAGENLIJST MUZIEKSCHOOLENQUÊTE

Naam instelling

Naam contactpersoon

Straatnaam, postcode & plaats

Telefoon.....

A Verzoegt u onderwijs (cursussen, workshops, individuele les, volledige opleidingen, etc.) op het gebied van popmuziek. (geen jazzmuziek dus..) ?

JA / NEE

B Bent u betrokken bij dergelijke vormen van popeducatie in uw regio (bij jongerencentrum of popkollektief, e.d.)

JA / NEE

1 Als u nu tweemaal NEE heeft geantwoord, wat zijn dan de belangrijkste oorzaken voor het ontbreken van uw aandacht voor deze muziekcategorie? (meerdere antwoorden mogelijk)

- geen financiële middelen
- geen geschikte ruimte (isolatie!)
- weinig affiniteit met popmuziek
- geen docenten met specifieke popmuziek-kennis aanwezig
- geen interesse bij cursisten voor pop
- anderen voorzien al in deze behoefte. Wie? (bv. popkollektief)
.....
- anders, nl.

RESULTATEN

De volgende vragen zijn alleen ingevuld door de 87 scholen die WEL poponderwijs geven.

2 (meerdere antwoorden mogelijk)

losse lessen (antw. categorie 1 & 2) 43x :49%
korte cursussen (cat. 3 & 4) 44x :51%
lange cursussen (cat. 5 & 6) 69x :79%
bandcoaching (met bestaande bands) 38x :44%
bands, samengesteld uit leerlingen 66x :76%

3 elektrische en akoestische gitaar, basgitaar, drums, toetsen en sax worden door vrijwel alle scholen genoemd (een enkele keer geen akoestische gitaar, basgitaar of sax)

midi:	48x : 55%
(pop)zang	52x : 60%
anders (bijv. componeren, e.d.)	18x : 21%

4 (beantwoord door alle 99 muziekscholen)

55x Ja:	56%
44x Nee:	44%

5	91x Ja:	92%
	8x Nee :	8%

6	95x Ja:	96%
	4x Nee :	4%

7	20x Ja:	20%
	79x Nee:	80%

8	24x Ja:	24%
	75x Nee:	76%

VRAGENLIJST

9 Hoe zijn deze -dure- voorzieningen gefinancierd?

- gemeentelijke subsidie
- bijdrage van fondsen
- sponsoring
- anders, nl.

10 Zijn er lessen te volgen in een bepaalde muziekstijl?

- Geen keuze, (de muziek is algemeen van aard.)
- Blues
- Pop/top40
- Rock
- Salsa/latin
- reggae
- hiphop
- elektronisch/midi etc.
- anders, nl.

11 Hoeveel lessen (in totaal) geeft uw school?

Totaal lessen:

12 Verdeeld over hoeveel docenten?

Docenten fulltime:

Docenten parttime:

13 Hoeveel lessen worden er aan popmuziek besteed?

RESULTATEN

9 (meerdere antwoorden mogelijk)

Gemeentelijke subsidie	69x = 70%
Fondsen	11x = 11%
Sponsoring	9x = 9%
Anders	10x = 10%
Geen antwoord	20x = 20%

10 (alleen ingevuld door de 87 popmuziek docerende scholen, meerdere antwoorden mogelijk)

Geen keuze	57x = 66%
Blues/top40/rock	27x = 31%
Salsa/latin	20x = 23%
Reggae	17x = 20%
Hiphop	8x = 9%
Electronisch / MIDI	23x = 26%

11 Er worden in totaal 37.793 lesuren per week gegeven op de 99 reagerende muziekscholen. Dat is gemiddeld 381,75 uur per muziekschool. Dit loopt uiteen van 50 tot 2085 lesuren op respectievelijk de kleinste en grootste muziekschool.

12 Er zijn op deze 99 muziekscholen in totaal 404 full-time docenten in dienst. Daarnaast ook nog eens 3004 part-time docenten. In totaal dus 3408 docenten, en per muziek school gemiddeld 34,4 docenten met als uitersten 12 docenten en 182 docenten per school.

13 Van de 87 popmuziek docerende muziekscholen hebben 16 scholen deze vraag niet beantwoord. Op de resterende 71 muziekscholen worden 2818 lesuren besteed aan popmuziek. Dit is gemiddeld 39,7 uur per school. Het aantal "pop-uren" is gemiddeld 7,5% van het totale aantal lesuren.

NB: Deze gemiddelden geven een vertekend beeld door de onderling zeer grote verschillen. Het aantal popuren varieert van 2 (!) tot 295 uur. Een

overzicht:	1-10 lesuur:	: 24 scholen	= 34%
	10-25 "	: 15 "	= 21%
	25-50 "	: 12 "	= 17%
	50-100 "	: 15 "	= 21%
	100 "	: 5 "	= 7%

VRAGENLIJST

- 14 Hoeveel docenten houden zich bezig met poponderwijs? Fulltime:
Parttime:
- 15 **Wat is hun vooropleiding?** (alle verschillende opleidingen noemen met daarachter het aantal docenten dat die opleiding heeft gevolgd, bijv: Opleiding Popdocent-Conservatorium Rotterdam 2x, lichte muziek-Conservatorium Hilversum 3x, etc.).
.....
.....
- 16 Hoeveel leerlingen heeft uw school momenteel in totaal?
- 17 Hoeveel leerlingen volgen momenteel onderdelen poponderwijs?
- 19 *Als u bij B. (zie bovenaan eerste pagina enquête) JA heeft geantwoord, met wie werkt u dan samen, wat is uw inbreng en wat is het resultaat (een cursus of workshop, o.i.d.)*
.....
.....
- 20 Hoe is deze samenwerking? GOED / MATIG / SLECHT
Toelichting:

RESULTATEN

- 14 Er zijn 28 full-time popdocenten (waarbij twee grote scholen met respectievelijk 5 en 6 docenten in dienst een belangrijk aandeel leveren) in dienst bij muziekscholen. Daarnaast zijn er ook nog 462 part-time popdocenten in dienst. Dat zijn dus in totaal 490 docenten op 87 scholen = gemiddeld 5,6 popdocent per muziekschool (dit dus exclusief de muziekscholen die helemaal geen popmuziek aanbieden).
- 15 Totaal 490 popdocenten:
- 210x Conservatorium Lichte Muziek
 - 204x Conservatorium (niet nader gespecificeerd)
 - 10x Popdocent opleiding conservatorium
 - 15x Applicatiecursus toetsen
 - 31x Alleen praktijkervaring
 - 20x Diversen (staatsexamen, aantekening lichte muziek, benoembaar verklaring)
- 16 Er zijn op 99 muziekscholen in totaal 142.272 leerlingen ingeschreven. Dat is gemiddeld per school 1437 leerlingen. Uitersten: 5500 leerlingen en 190 leerlingen.
- 17 17 scholen die wel poponderwijs geven, weten hier geen antwoord op te geven. Op de andere 70 scholen zitten 8664 popleerlingen. Dat is gemiddeld 123,8 leerlingen per school (uitersten: 1004 leerlingen en 8 leerlingen). 6,1% (8664 leerlingen) van het totaal aantal muziek schoolleerlingen (142.272) is dus popmuzikleerling.
- 19 37 muziekscholen (37%) geven aan dat ze een samenwerkingsverband met één of meerdere andere instellingen hebben:
- 16x met een popkollektief
- 21x met een podium, jongerencentrum, etc.
 - 5x met een andere muziekschool
 - 5x met een oefenruimtecomplex
 - 2x met een provinciale popkoepel
- 20 Deze samenwerking is bij 26 van de 37 scholen goed, bij 10 scholen matig en maar bij één school slecht. Uit de toelichting blijkt dat bij de matige en slechte samenwerkingsverbanden als oorzaak meestal de amateuristische opzet en werkwijze (vrijwilligersorganisaties) van de andere instanties genoemd wordt.

VRAGENLIJST

21 Wat is de lokatie van deze onderwijsactiviteiten?

- de muziekschool
- een oefenruimte-complex voor popgroepen
- een jongerencentrum/buurthuis
- anders, nl.

22 Indien samengewerkt wordt met anderen, bestaat hiervoor dan een aparte gemeentelijke subsidie?

JA / NEE

23 Verwacht u dat er binnen afzienbare tijd meer aandacht aan de popmuziek binnen uw instelling zal worden geschonken?

JA / NEE

Zo JA, hoe en wat? Zo NEE, waarom niet?

.....
.....

24 Bent u geïnteresseerd in specifieke informatie over het "hoe en wat" van popmuziekonderwijs op de muziekschool?

JA / NEE

25 Geef aan waar u meer over zou willen horen c.q. wat in uw ogen mogelijke knelpunten zijn.

.....
.....
.....
.....

RESULTATEN

21 Lokaties (meerdere antwoorden mogelijk):

26x Muziekschool	= 70%
13x Oefenruimtecomplex	= 35%
18x Jongeren centrum/podium	= 49%
5x Andere lokatie	= 14%

22 24x geen aanvullende subsidie = 65%
6x wel een aanvullende subsidie = 16%
7x geen antwoord = 19%

23 Er wordt door 55 van de 99 muziekscholen (56%) binnen afzienbare tijd meer aandacht voor popmuziek verwacht. 4 scholen (4%) vindt dat de popmuziek al afdoende behandeld wordt. 26 scholen (26%) verwachten geen verbetering, voornamelijk om financiële redenen. 4x geen antwoord.

24 Alle 99 muziekscholen zijn geïnteresseerd in specifieke informatie over popmuziekonderwijs.

25 **Knelpunten:** (door 48 scholen ingevuld, meerdere antwoorden mogelijk)

Financiële situatie	17x= 17%
Methodiek voor popmuziek	14x= 14%
Bijscholing docenten	6x = 6%
Personeelsstop (geen vernieuwing in docentenkorps)	6x = 6%
Organisatorische opzet poponderwijs	4x = 4%
Moeilijke lange termijnplanning	2x = 2%
Onderwijsvorm voor jonge kinderen	2x = 2%
Niet aansluitende conservatoriumopleidingen	2x = 2%
Image-verandering huidige muziekscholen	2x = 2%
1x genoemd: Popmuziek te onoverzichtelijk	
Theoretische vorming popmuziek	
Slechte organisatie poporganisaties	

POPORGANISATIE-ENQUÊTE 1993

Naam organisatie:
Naam contactpersoon:
Postadres:
Bezoekadres:
Telefoon (plus evt. privé):
Spreekuur/bereikbaar:
Rechtsvorm:

1 **Hebben jullie eigen kantooruimte?**

JA/NEE

2 **Hoeveel uur per week zijn jullie hier bereikbaar?**

..... uur

3 **Hebben jullie een (meer?) betaalde kracht?**

Voor hoeveel uur?

..... X uur

4 **Hoeveel vrijwilligers hebben jullie?**

..... vrijw.

5 **Wat zijn jullie faciliteiten?** (omcirkelen):

telefoon / fax / kopieerapparaat / computer / archief / kaartenbak / gidsen en andere naslagwerken / muziekbladenabonnementen.

RESULTATEN VAN DE POPORGANISATIE-ENQUÊTE

Totaal verzonden: 136 formulieren. Retour: 77 formulieren.
Respons : 56,6%

1	Eigen kantoor ruimte:	56x JA = 72,7%	
		21x NEE = 27,3%	
2	Bereikbaar:	0-20 uur: 16x = 20,8%	
		20-40 uur: 29x = 37,7%	
		40 -> uur: 10x = 13 %	
		Geen antw: 22x = 28,5%	
3	Betaalde kracht(en):	1 kracht 0-20 uur 8x = 10,4%	
		1 kracht 20-40 uur 12x = 15,6%	
	2 krachten:	(1x 0-20, 1x 20-40) 5x = 6,5%	
		(2x 20-40 uur) 2x = 2,6%	
	3 krachten:	(3x 0-20 uur) 1x = 1,3%	
		(1x 0-20, 2x 20-40) 1x = 1,3%	
		(3x 20-40 uur) 2x = 2,6%	
	4 of meer krachten	3x = 3,9%	
	geen betaalde krachten:	43x = 55,8%	
4	Aantal vrijwilligers:	1-5 11x = 14,3%	
		5-10 19x = 24,7%	
		10-20 18x = 23,4%	
		20-30 8x = 10,4%	
		30 -> 8x = 10,4%	
		geen vrijwilligers 13x = 16,9%	

NB:

De organisaties met veel (meer dan dertig) vrijwilligers zijn allemaal poporganisaties die gecombineerd zijn met een podium!

5	faciliteiten:		
	telefoon	71x = 92,2%	fax 27x = 35%
	kopieerapp.	42x = 54,6%	computer 60x = 77,9%
	archieff	54x = 70,1%	kaartenbak 43x = 55,8%
	gidsen & naslagw.	62x = 80,5%	muziekbladen 51x = 66,2%

VRAGENLIJST

DE ACTIVITEITEN:

Oefenruimtes:

- 6 **Beheren jullie oefenruimtes?**
ZO JA, HOEVEEL?
ZO NEE: ga door naar "cursussen"
- 7 **Hebben deze ruimtes een vaste backline?**
JA / NEE
- 8 **Hebben deze ruimtes zanginstallaties?**
JA / NEE
- 9 **Zijn er opslagruimtes voor apparatuur?**
JA / NEE
- 10 **Hoeveel bands maken gebruik van de ruimte(s) (in totaal)?**
..... bands
- 11 **Hoe zijn de ruimtes ooit gefinancierd (bij de (ver-)bouw)?**
 Gemeente-subsidie
 Jongeren Bouwen voor Jongeren
 privé-initiatief
 anders, nl.
- 12 **Zijn de oefenruimtes, op basis van de verhuur, nu rendabel?**
JA/NEE
- 13 **Is er behoefte aan meer oefenruimtes / zijn er lange wachtlijsten?**
JA/NEE

RESULTATEN

- 6 **Oefenruimtes:** NEE: 26x = 33,8%
JA: 1 27x = 35,1%
2 15x = 19,5%
3 4x = 5,2%
4-6 5x = 6,5%
verder nog: 1x12 en 1x 16 oefenruimtes.
- 7 **Vaste backline:** JA 37x = 68,5%
NEE 17x = 31,5%
- 8 **Zanginstallaties:** JA 37x = 68,5%
NEE 17x = 31,5%
- 9 **Opslagruimte:** JA 45x = 83,3%
NEE 9x = 16,7%
- 10 **De 54 poporganisaties die oefenruimtes beheren, beheren in totaal 124 ruimtes waar in totaal 1216 groepen gebruik van maken. Dat is dus bijna 10 groepen per ruimte.**
- 11 **Financiering: (meerdere antwoorden mogelijk)**
Gemeentesubsidie	34x = 63%
Jongeren Bouwen voor Jongeren	20x = 37%
Privé-initiatief	11x = 20,4%
Anders	23x = 42,6%
- 12 **Oefenruimtes rendabel** JA 39x = 72,2%
NEE 15x = 27,8%
- 13 **Behoeftte aan meer oefenruimtes** JA 45x = 83,3%
NEE 9x = 16,7%

VRAGENLIJST

Cursussen:

- 14 Zijn jullie betrokken bij het geven van cursussen? (dat is dus wat anders dan een workshop, een cursus is theoretisch, een workshop is meer muziekinhoudelijk en gegeven in een praktijksituatie)

JA / NEE

- 15 Bij "NEE" op de vorige vraag, zijn jullie geïnteresseerd om in de toekomst cursussen te gaan geven, zo ja, welke?

.....

(ga door naar "Workshops").

- 16 Bij "JA" op de vorige vraag: Welke cursussen?

Geef bij A. het onderwerp van de cursus, bij B. de na(a)m(en) van de docent(en), bij C. de achtergrond/praktijk-ervaring/opleiding van de docent(en) bij D. het aantal deelnemers per groep, bij E. het totale aantal deelnemers sinds de cursus draait, en bij F. het aantal jaar dat de cursus draait.

1/ A.

B.

C.

D.

E.

F.

2/ A.

B.

C.

D.

E.

F.

(Bij nog meer cursussen gelieve een apart velletje bij te voegen)

RESULTATEN

14	Cursussen	JA	36x = 46,8%
		NEE	41x = 53,2%

(verdere vragen over cursussen alleen beantwoord door 36 JA-antwoorders)

15	Geïnteresseerd	JA	19x = 46,3%
		NEE	10x = 24,4%
		Geen antwoord	12x = 29,3%

16	A	Geluid/PA	13x
	B	Opnametechniek	5x
	C	Lichttechniek	3x
	D	Publiciteit	12x
	E	Hoe maak ik een CD...	12x
	F	Management	5x
	G	Financiën	6x
	H	BUMA/STEMRA	4x
	I	NTB-cursus	2x
	J	Kadercursus organisaties	1x
	K	Medewerkerscursus voor org.	1x
	L	Financiën voor organisaties	1x
	M	Kadertraining popdocent	2x
	N	Popmuziektheorie	1x
O	Arrangeren/componeren	2x	

NB:

Een aantal van bovenstaande cursussen overlappen elkaar gedeeltelijk (BUMA/STEMRA en NTB bijvoorbeeld) qua werkterrein. Van de cursussen die maar één of twee keer genoemd worden is bekend dat ze wel degelijk vaker worden afgenomen. Dit komt in deze enquête echter niet goed tot uitdrukking...

VRAGENLIJST

17 Hoe worden de cursussen gefinancierd?

- vanuit onze vaste subsidie
- via een aparte, aanvullende subsidie van GEMEENTE/PROVINCIE.
- geheel door cursisten
- via een andere instelling (servicebureau/cult.raad)

18 Wordt er ten aanzien van cursussen samengewerkt met andere instellingen?

- NEE / JA:
- service-bureau
 - culturele raad
 - muziekschool
 - jongerencentrum/buurthuis
 - kunstzinnige vorming-instelling
 - anders, nl.

19 Wat houdt deze samenwerking in?

- Financiële ondersteuning
- Huisvesting
- Publiciteit / werving
- anders, nl.

21 Waren er vroeger bij jullie ook andere cursussen?

NEE / JA, welke?

.....

22 Waarom zijn deze verdwenen?

- gebrek aan belangstelling
- te duur
- geen goede cursus
- geen docenten beschikbaar
- anders, nl.

23 Zijn er plannen voor nieuwe cursussen?

NEE / JA, welke?

RESULTATEN

17	Vaste subsidie	36x = 100%
	Aanvullende subsidie	16x = 44,4%
	Via andere instellingen	5x = 13,9%

18 Samenwerking met andere instellingen:

NEE: 6x = 16,7% JA: 30x = 83,3%

instellingen:

16x jongerencentrum, 10x muziekschool, 4x andere KV-instelling, 6x servicebureau, 3x culturele raad, 7x prov. popkoepel, 3x andere poporganisatie, 2x PA-bedrijf, 1x studio.

19 samenwerking: (meerdere antwoorden mogelijk)

16x financieel = 53,3%
13x huisvesting = 43,3%
17x publiciteit/werving = 56,7%
3x inhoudelijk/opzet = 10 %
2x levering docenten = 6,7%
4x overleg/informatie = 13,4%

21 NEE: 16x JA: 20x

22 Vrijwel altijd: te duur en/of te weinig belangstelling.

23 29x JA = 80,1%, dezelfde cursussen genoemd als bij vraag 16.

VRAGENLIJST

Workshops:

25 Zijn jullie betrokken bij het geven van workshops?

JA / NEE (Bij Nee ga door naar "optreden")

26 Bij "NEE" op de vorige vraag: zijn jullie geïnteresseerd in het geven van work-shops?

JA / NEE

27 Bij "JA" op de vorige vraag: welke workshops?

Geef bij A. het onderwerp van de workshop, bij B. de na(a)m(en) van de docent(en), bij C. de achtergrond/praktijkervaring/opleiding van de docent(en), bij D. het aantal deelnemers per groep, bij E. het totale aantal deelnemers sinds de workshop draait, en bij F. het aantal jaar dat de workshop draait (bij meer dan vier workshops een extra velletje toevoegen).

1/ A.
B.
C.
D.
E.
F.

2/ A.
B.
C.
D.
E.
F.

28 Hoe worden de workshops gefinancierd?

- vanuit onze vaste subsidie
- via een aparte, aanvullende subsidie van GEMEENTE / PROVINCIE (omcirkelen)
- geheel door cursisten
- via een andere instelling (muziekschool, service-bureau, etc.)

RESULTATEN

25	Workshops:	JA	37x = 48%
		NEE	40x = 52%

(verdere vragen over workshops alleen ingevuld door de 37 Ja-antwoorders)

26	Geïnteresseerd:	JA	18x = 45%
		NEE	6x = 15%
		geen antwoord	16x = 40%

27	één (algemene) workshop	11x
	twee workshops	6x
	drie workshops	6x
	meer dan drie workshops	7x

(bij meer dan één workshop worden meestal workshops per specifiek instrument georganiseerd).

28 **Financiering:** (meerdere antwoorden mogelijk)

vaste subsidie	20x = 54%
aanvullende subsidie	10x = 27%
geheel door cursisten	8x = 21,6%
via een andere instelling	10x = 27%

VRAGENLIJST

29 **Wordt er bij workshops samengewerkt met andere instellingen?**

- NEE / JA: service-bureau
 culturele raad
 muziekschool
 jongerencentrum/buurthuis
 kunstzinnige vorming-instelling
 anders, nl.

30 **Wat houdt deze samenwerking in?**

- financiële ondersteuning
 huisvesting
 publiciteit/werving cursisten
 anders, nl.

31 **Waren er vroeger ook andere workshops?**

NEE / JA, welke?

32 **Waarom zijn deze verdwenen?**

- gebrek aan belangstelling
 te duur
 geen goede workshop
 geen docenten beschikbaar
 anders, nl.

33 **Zijn er plannen voor nieuwe workshops?**

NEE / JA, welke?

RESULTATEN

29 Samenwerking: (meerdere antwoorden mogelijk)

NEE: 7x = 18,9%

JA: 30x = 81,1%

servicebureau	5x = 13,5%
culturele raad	4x = 10,8%
muziekschool	13x = 35,1%
jongerencentrum	15x = 40,5%
KV-instelling	4x = 10,8%
anders	12x = 32,4%

30 samenwerking:

financieel 14x = 46,7%

huisvesting 14x = 46,7%

publiciteit/werving 16x = 53,3%

anders 12x = 40 %

31 Vroeger nog andere workshops:

JA: 17x = 46%

NEE: 20x = 54%

32 Waarom verdwenen?

Te weinig belangstelling 8x = 47%

Te duur 5x = 29%

Andere redenen 4x = 24%

33 Nieuwe workshops? 29x JA = 78%

VRAGENLIJST

35 Beschrijf summier de situatie wat betreft cursussen & workshops zoals die vijf jaar geleden was. Voeg hier in ieder geval aan toe of het nu beter, gelijk of slechter dan toen geregeld is.

.....
.....

optreden:

36 Organiseren jullie zelf optredens/groepenpresentaties?

JA / NEE (Bij NEE ga door naar OVERIGE ACTIVITEITEN.)

38 Hoe vaak?

- wekelijks
- 2 x per maand
- maandelijks
- 4-6 x per jaar
- Nog minder

39 Hoe wordt dit gefinancierd?

- deuropbrengst
- subsidie gemeente
- subsidie/podiumplan van prov. popkoepel
- anders, nl.

40 Wat voor soort optredens?

- gewone optredens
- een (voorrunde van een) prijs/wedstrijd
- groepenpresentatie
- workshopuitvoering
- uitwisseling met andere organisaties

41 Welke bands komen hiervoor in aanmerking?

- bij ons aangesloten bands
- bands uit de eigen gemeente
- bands uit de regio/provincie
- in principe alles mogelijk

RESULTATEN

34 Situatie, vergeleken met 5 jaar geleden:

Geen antwoord	53x = 68,8%
Beter	19x = 24,7%
Slechter	5x = 6,5%

36 Optredens:

JA	68x = 88,3%
NEE	9x = 11,7%

38 Frequentie:

Wekelijks	10x = 14,7%
2x per maand	8x = 11,8%
Maandelijks	11x = 16,2%
4-6x per jaar	20x = 29,4%
Nog minder	19x = 27,9%

39 Hoe gefinancierd? (meerdere antwoorden mogelijk)

Deuropbrengst	43x = 63,2%
Subsidie gemeente	30x = 44,1%
Subsidie via prov. popkoepel	34x = 50 %
Anders	29x = 42,6%

40 Soort optredens (meerdere antwoorden mogelijk)

Gewone optredens	41x = 60,3%
(voorrunde van) prijs/wedstrijd	26x = 38,2%
Groepenpresentatie	57x = 83,8%
Workshopuitvoering	16x = 23,5%
Uitwisseling	11x = 16,2%

41 in aanmerking komen:

alleen aangesloten bands	9x = 13,2%
alleen bands uit eigen gemeente	6x = 8,8%
alleen bands uit eigen provincie	18x = 26,5%
alles mogelijk	35x = 51,5%

VRAGENLIJST

Overige activiteiten:

42 **Organiseren jullie (evt. samen met anderen) een festival?**JA / NEE

43 **Voor welke bands?** (omcirkelen):

Aangesloten bij onze org. / Uit de regio / Uit het hele land/ Professionele bands

44 **Hoe wordt dit gefinancierd?**

- uit onze vaste subsidie
- via een aparte incidentele subsidie van
GEMEENTE / PROVINCIE (omcirkelen)
- via een festivalsubsidie van de provinciale popkoepel
- festival kan zichzelf bedruipen.

45 **Hebben jullie een eigen blad/uitgave/nieuwsbrief?**

NEE / JA, naam:

46 **Hoe vaak verschijnt dit?**

..... x per jaar

47 **Zijn jullie betrokken bij een zgn. "Kleine Prijs"?**

NEE / JA

49 **Hebben jullie een demo-archief?**

JA / NEE

50 **Doen jullie ook aan bemiddeling/boekingen?**

JA / NEE

RESULTATEN

42 Festival:

JA	54x = 69,2%
NEE	20x = 25,6%
Geen antwoord	4x = 5,2%

43 Welke bands:

alleen aangesloten bands	6x = 11%
alleen bands uit eigen regio	22x = 40,7%
bands uit het hele land	26x = 48,3%

44 Hoe gefinancierd: (meerdere antwoorden mogelijk)

Uit de vaste subsidie	21x = 38,9%
Aparte incidentele subsidie van gemeente	28x = 51,9%
Festivalsubsidie van prov. popkoepel	16x = 29,6%
Festival kan zichzelf bedruipen	13x = 24%

45 Eigen blad

JA	33x = 42%
NEE	45x = 58%

46 Frequentie:

Meestal om de maand of één keer per kwartaal. Sommigen elke maand.

47 "Kleine Prijs"

JA	26x = 33,3%
NEE	48x = 61,5%
Geen antw.	4x = 5,2%

NB

Veel organisaties zijn bij dezelfde Prijs betrokken, er zijn dus minder dan 26 verschillende prijzen!

49 demo-archief:

JA	54x = 69,2%
NEE	19x = 24,4%
Geen antw.	5x = 6,4%

50 bemiddeling/boekingen:

JA	34x = 43,6%
NEE	39x = 50 %
Geen antw.	5x = 6,4%

VRAGENLIJST

51 Brengen jullie een zgn. infogids met adressen, etc. uit?

JA / NEE

52 Hebben jullie eigen informatiebrochures gemaakt?

JA / NEE

53 Hebben jullie een zgn. vacaturebank voor muzikanten?

JA / NEE

54 Brengen jullie verzameldemo's/CD's uit?

NEE / JA

57 Wat is jullie totale subsidie, opgesplitst naar structureel/incidenteel, gemeentelijk/provinciaal, activiteiten/bureaunkosten:

-Provincie: structureel f.per jaar

incidenteel f(1992)

- Gemeente: structureel f.per jaar

incidenteel f(1992)

RESULTATEN

51 infogids:

JA	15x = 19,2% (inclusief alle prov. popkoepels)
NEE	56x = 71,9%
Geen antw.	7x = 8,9%

52 infobrochures:

JA	35x = 44,4%
NEE	36x = 45,7%
Geen antw.	7x = 8,9%

53 vacaturebank:

JA	29x = 36,9%
NEE	42x = 54,2%
Geen antw.	7x = 8,9%

54 verzameldemo's/cd's:

Ja	23x = 29,5%
Nee	48x = 61,6%
Geen antw.	7x = 8,9%

57 Totale subsidie:

Geen antwoord	23x
Wel antwoord	55x

Subsidiebedragen voor poporganisaties in oplopende volgorde:

0,—	4.000,—	17.000,—	82.500,—
0,—	4.250,—	17.500,—	106.000,—
0,—	5.000,—	17.500,—	130.000,—
0,—	5.000,—	20.000,—	148.000,—
700,—	5.500,—	20.000,—	150.000,—
750,—	6.000,—	24.750,—	189.600,—
800,—	6.700,—	30.500,—	203.000,—
1000,—	6.750,—	40.000,—	207.500,—
1750,—	7.000,—	42.277,—	341.055,—
2000,—	7.400,—	47.090,—	
2100,—	8.750,—	53.000,—	
2500,—	13.000,—	60.000,—	
3250,—	13.025,—	67.000,—	
3500,—	15.365,—	70.000,—	
3800,—	16.180,—	77.000,—	

Totaal 55 subsidiebedragen (incl. 4x 0,—, excl. organisaties waar het subsidie voor meerdere doeleinden bedoeld is). Gezamenlijk ontvangen deze 55 poporganisaties (70,5% van de enquête-respons, 40,4% van alle bij de SPN bekende poporganisaties, dus inclusief de non-respons): **f 1.736.007,60**

VRAGENLIJST

- 58 *Tenslotte:*
In het kader van het "samen sterk staan" tegenover subsidieverlenende overheden, is er bij jullie een mogelijke basis voor samenwerking met- c.q. steun van andere organisaties (podium, buurthuis, muziekschool, cultuurinstituut, o.i.d.) waardoor er in de toekomst bij mogelijke acties sprake kan zijn van een sterk(er) platform?

(omcirkelen) NEE / JA, (bestaat al) / MISSCHIEN

- 59 **Toelichting:** (waarom / waarom niet / hoezo misschien)

.....

RESULTATEN

58 mogelijke samenwerking:

JA	48x = 61,5%
NEE	4x = 5,1%
Misschien	20x = 25,6%
Geen antw.	6x = 7,8%

59 Toelichting:

Zeer uitgebreide en diverse lijst aan bestaande en/of geplande activiteiten en/of samenwerkingsverbanden.